

Broj 1/2021.

SLUŽBENI VJESNIK

BISKUPIJÂ
MOSTARSKO-DUVANJSKE
I TREBINJSKO-MRKANSKE

SLUŽBENI VJESNIK

Biskupijâ
Mostarsko-duvanjske i
Trebinjsko-mrkanske

Nakladnik
Biskupski ordinarijat Mostar
Ulica nadbiskupa Čule b.b., 88000 Mostar

Glavni urednik
Don Stipe Gale, kancelar

Odgovorni urednik
Don Nikola Menalo, generalni vikar

Grafička obrada
Crkva na kamenu

Tisak
Suton, Široki Brijeg

Slika na naslovnici
Katedrala i Biskupski ordinarijat u Mostaru

Slika na zaslovnici
Katedrala u Trebinju

Sadržaj

I. DOKUMENTI SVETE STOLICE	5
Poruka pape Franje za 29. Dan bolesnika	7
Poruka pape Franje za korizmu	9
Poruka pape Franje za Svjetski dan molitve za zvanja	11
Poruka pape Franje za Dan sredstava društvenih komunikacija	13
<i>Antiquum ministerium</i> , služba katehetе	16
Poruka pape Franje za Dan selilaca	19
Poruka pape Franje za Svjetski dan misija	21
Apostolsko pismo <i>Spiritus Domini</i> o pristupanju žena službama lektorata i akolitata	23
Kongregacija za bogoštovlje i stegu sakramenta, Bilješka o srijedi Pepelnici	24
Kongregacija za bogoštovlje i stegu sakramenata, Dekret o upisu liturgijskih slavlja svetog Grgura iz Nareka, opata i naučitelja Crkve, svetog Ivana iz Avile, prezbitera i naučitelja Crkve svete Hildegarde iz Bingena, djevice i naučiteljice Crkve, u Općim rimskim kalendariima	24
Kongregacija za bogoštovlje i stegu sakramenata, Dekret o upisu liturgijskih slavlja svete Marte, Marije i Lazara u Općim rimskim kalendariima	25
Apostolska pokorničarna	25
Dikasterij za cjeloviti ljudski razvoj	26
Dikasterij za laike i obitelj	29
II. BISKUPSKA KONFERENCIJA BOSNE I HERCEGOVINE	37
Priopćenje s 80. redovitog zasjedanja biskupske konferencije Bosne i Hercegovine	38
Priopćenje sa šesnaestog susreta biskupa BK BiH s članovima VRPP BiH	39
III. MOSTARSKO-DUVANJSKA I TREBINJSKO-MRKANSKA BISKUPIJA	41
Imenovanje don Ivana Štironje kotorskim biskupom	42
Biskupska posveta mons. Ivana Štironje	43
Govor biskupa mons. Petra Palića na Misi posvete mons. Ivana Štironje	44
Homilija nadbiskupa splitsko-makarskoga mons. Marina Barišića	45
Čestitka mons. Srećka Majića u ime svećenika i vjernika Kotorske biskupije	46
Zahvalni govor mons. Ivana Štironje, posvećenoga kotorskog biskupa	47
OKRUŽNICE	50
Stradali u potresu na području Sisačke biskupije	50
Dar i zahvala	50
Okružnica biskupa Petra o Dekretu <i>Patris corde</i> u prigodi Godine sv. Josipa	52
Svetkovina sv. Josipa, zaštitnika Mostarsko-duvanjske biskupije	52
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	54

IZ ŽIVOTA BISKUPIJE	55
Vazmeno trodnevlje	55
Misa posvete ulja	55
Misa Večere Gospodnje	55
Obredi Velikoga petka	56
Biskupova Uskrsna poruka	58
Svećeničko ređenje	59
Obljetnice prezbiterorskoga ređenja	61
USNUŠE U NADI USKRSNUĆA	62
Don Ante Ivančić, rimski	62
Fra Mladen Sesar	62
Fra Ivan Ševo	63
Fra Serafin Hrkać	63
Fra Ivan Kvesić	64
Don Jozo Čirko	65
Rakitno: Osmero mladih tragično stradalo u Tribistovu	66
Sućut biskupa Petra Palića gospodji Pavičić Vukičević povodom smrti gradonačelnika Zagreba gosp. Milana Bandića	68
BISKUPOVA KRATKA KRONIKA	69

I.
DOKUMENTI SVETE STOLICE

PORUKA PAPE FRANJE ZA 29. DAN BOLESNIKA (11. veljače 2021.)

**Jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća (Mt 23,8)
Odnos povjerenja u temelju skrbi za bolesne**

Draga braćo i sestre, XXIX. svjetski dan bolesnika, koji se slavi 11. veljače 2021., na spomen Blažene Djevice Marije Lurdske, milosna je prigoda da se posebna pažnja posveti bolesnicima i onima koji za njih skrbe bilo u zdravstvenim ustanovama bilo u obiteljima i zajednicama. Posebno mislimo na one koji, diljem cijelog svijeta, pate od posljedica pandemije koronavirusa. Svi-ma, a posebno najsironašnjima i marginaliziranim, izražavam svoju duhovnu bliskost i jamčim im brigu i ljubav Crkve.

1. Tema ovog Dana nadahnuta je evanđeoskim odlomkom u kojem Isus kritizira licemjerje onih koji govore, a ne čine (usp. Mt 23,1-12). Kad se vjera svede na praznu retoriku, bez uključivanja u život i potrebe drugih, tada stvarni život kojim živimo nije dosljedan vjeri koju isповijedamo. To je teška opasnost. Zato Isus pribjegava snažnim riječima kako bi upozorio na opasnost pada u autoidolatriju i kaže: "jedan je učitelj vaš, a svi ste vi braća" (r. 8).

Kritika koju Isus upućuje onima koji "govore, a ne čine" (r. 3) korisna je uvijek i za sve, jer nitko od nas nije imun na zlo licemjera, a to je veoma teško zlo, koje nas sprječava da rastemo kao djeca jednoga Oca, pozvana živjeti sveopće bratstvo.

U susretu s bratom i sestrom u potrebi, Isus nudi model ponašanja koji je u potpunoj opreći s licemjerjem. Traži od nas da se zaustavimo i slušamo, uspostavimo izravan i osoban odnos s drugim, da osjetimo empatiju i suošćeće te dopustimo da nas njihova patnja dirne do te mјere da preuzmemmo na sebe brigu za njih u duhu služenja (usp. Lk 10,30-35).

2. Kad nas snađe bolest postajemo svjesni vlastite ranjivosti i, u isti mah, osjećamo potrebu za drugim koja nam je urođena. Tada nekako jasnije

osjećamo vlastitu krhkost stvorenog bića i dublje doživljavamo svoju ovisnost o Bogu. Naime, kad smo bolesni, duh i srce nam obuzmu nesigurnost, a katkad i strah pomiješan s nemirom; nalazimo se u stanju nemoći, jer naše zdravlje ne ovisi o našim sposobnostima ili našoj "zabrinutosti" (usp. Mt 6,27).

Bolest nameće pitanje smisla, koje se u vjeri upućuje Bogu. Pitanje je to koje od nas traži da damo novo značenje i učinimo zaokret u životu i na njega možda nećemo odmah naći odgovor. Naši prijatelji i rođaci ne mogu nam uvijek pomoći u ovom mukotrpnom traženju.

Biblijski lik Joba u tom je pogledu vrlo znakovit. Jobovoj supruzi i prijateljima ne polazi za rukom pratiti ga u njegovoj nesreći, štoviše, optužuju ga i samo još više povećavaju njegovu samoću i izgubljenost. Job tone u duboko stanje napuštenosti i neshvaćenosti. Ali upravo zahvaljujući toj krajnjoj krhkosti, odbacujući od sebe svako licemjerje i opredjeljujući se za put iskrenosti prema Bogu i drugima, njegov ustrajni vapaj dopire do Boga koji mu na kraju odgovara i daje mu vidjeti novi horizont. Potvrđuje mu da njegova patnja nije niti kazna niti stanje odvojenosti od Boga ili znak Božje ravnodušnosti. Tako su se iz ranjena i ozdravljenja Jobova srca vinule one žive i dirljive riječi upućene Gospodinu: "Po čuvenju tek poznavah te dosad, ali sada te oči moje vidješe" (42,5).

3. Bolest uvijek ima lice, i to ne samo jedno: ona ima lice svakog bolesnika i bolesnice pa i onih koji se osjećaju zapostavljenima, isključenima i žrtvama društvenih nepravdi kojima im se uskraćuju njihova temeljna prava (usp. *Fratelli tutti*, 22). Trenutna pandemija razotkrila je koliko su naši zdravstveni sustavi neodgovarajući, a izašli su na vidjelo i nedostatci u skrbi za bole-

sniče. Starije, slabe i ranjive osobe nemaju uvijek pristup zdravstvenoj skrbi i ona nije uvijek osigurana na pravičan način. To ovisi o političkim odlukama, načinu upravljanja resursima i zalašanju onih koji su na odgovornim položajima. Ulaganje sredstava u liječenje i njegu bolesnika prioritet je povezan s temeljnim načelom da je zdravlje primarno opće dobro. U pandemiji je, istodobno, došla do izražaja predanost i velikodušnost zdravstvenog osoblja, volontera, radnika i radnica, svećenikâ, redovnikâ i redovnicâ koji su profesionalno, požrtvovno i s osjećajem odgovornosti i ljubavi prema bližnjima pomagali, liječili, tješili i služili mnogim bolesnicima i članovima njihovih obitelji. To je tiho mnoštvo muškaraca i žena koji su odlučili ne okretati glavu na drugu stranu, nego pogledati u lice i vidati rane bolesnikâ koje su doživljavali bliskima zbog zajedničke pripadnosti ljudskoj obitelji.

Ta bliskost je, naime, dragocjeni melem koji pruža podršku i utjehu bolesnicima u njihovoј patnji. Kao kršćani, tu bliskost doživljavamo kao znak ljubavi Isusa Krista, *Dobrog Samarijanca*, koji je sa samilošću prilazio svakom čovjeku ranjenom grijehom. Sjedinjeni s njim djelovanjem Duha Svetoga, pozvani smo biti milosrdni poput Oca i ljubiti, na poseban način, svoju slabu, nemoćnu i trpeću braću i sestre (usp. Iv 13,34-35). Tu bliskost doživljavamo ne samo kao pojedinci, nego i kao zajednica. Naime, bratska ljubav u Kristu rađa zajednicu koja može ozdravljati, koja ne napušta nikoga, koja uključuje i prihvata prije svega najslabije.

U vezi s tim, želim podsjetiti na važnost bratske solidarnosti koja ima svoj konkretni izraz u služenju i može poprimiti veoma razne oblike, koji su svi odreda usmjereni na pružanje potpore našem bližnjemu. "Služiti znači brinuti se za slave u našim obiteljima, našemu društvu, našem narodu" (*Homilija u Havani*, 20. rujna 2015.). U tome zalaganju svaki pojedinac je kadar "ostaviti po strani svoje zahtjeve i težnje, očekivanja i svoje želje za svemoćnošću pred konkretnim pogledom najslabijih. [...] U služenju se uvijek gleda bratovo lice, dodiruje njegovo tijelo, osjeća njegova blizina čak dotle da ga se u nekim slučajevima i "trpi", te traži promicanje brata. To je razlog zbog kojeg služenje nikad nije ideološko, jer se ne služi idejama nego osobama" (*ibid.*).

4. Za dobro liječenje presudan je relacijski vid, zahvaljujući kojem se može imati holistički pristup pacijentu. Prepoznati vrijednost toga vida pomaže također liječnicima, medicinskim sestrama i tehničarima, profesionalcima i volonterima da preuzmu na sebe brigu za one koji trpe kako bi ih pratili na putu ozdravljenja, zahvaljujući međuljudskom odnosu koji se temelji na povjerenju (usp. *Nova povelja zdravstvenih radnika* [2016.], 4). Radi se, dakle, o tome da se "sklopi pakt" između onih kojima je potrebna skrb i onih koji ih njeguju; pakt zasnovan na uzajamnom povjerenju i poštivanju, iskrenosti, raspoloživosti tako da se nadišu sve obrambene barijere, u središte stavi bolesnikovo dostojanstvo, štiti profesionalnost zdravstvenih djelatnika i održi dobar odnosa s obiteljima bolesnikâ.

Upravo taj odnos s bolesnom osobom nalazi nepresušan izvor motivacije i snage u *Kristovoj ljubavi*, kao što pokazuje tisućljetno svjedočenje muškaraca i žena koji su postigli svetost u služenju bolesnicima. Iz otajstva Kristove smrti i uskršnjuća izvire ljubav koja može dati puni smisao i bolesnikovu i stanju onih koji se za njega skrbe. Potvrdu toga nalazimo više puta u evanđelju iz kojeg se zorno vidi da ozdravljenja koja je učinio Isus nikada nisu magijski čini nego su uvihek plod susreta, međuljudskog odnosa u kojem je Božji dar, koji je ponudio Isus, odgovor na vjeru onoga koji ga prihvata, što je sažeto u riječima koje Isus često ponavlja: "vjera te tvoja spasila".

5. Draga braćo i sestre, zapovijed ljubavi koju je Isus ostavio svojim učenicima nalazi konkretno ispunjenje također u odnosu s bolesnicima. Društvo je to čovjekoljubivije što više zna skrbiti za svoje slave i članove koji pate i zna to činiti djelotvorno u duhu bratske ljubavi. Stremimo tome cilju i pobrinimo se postići to da nitko ne ostane sam, da se nitko ne osjeća isključenim ili napuštenim!

Sve bolesnike, zdravstvene djelatnike i one koji se žrtvuju u pomaganju onima koji pate povjerajam Mariji, Majci milosrđa i Zdravlju bolesnih. Neka nas ona iz Lurdske pećine i svojih nebrojnih svetišta diljem svijeta podupre u našoj vjeri i našoj nadi i pomogne nam da skrbimo jedni za druge bratskom ljubavlju. Svima vama i svakom ponaosob od srca podjeljujem svoj blagoslov!

Rim, pri Svetom Ivanu Lateranskom, 20. prosinca 2020., Četvrta nedjelja došašća.

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA KORIZMU

"Evo, uzlazimo u Jeruzalem..." (Mt 20,18)
Korizma: vrijeme obnove vjere, nade i ljubavi

Draga braćo i sestre, najavljujući učenicima svoju muku, smrt i uskrsnuće, kako bi ispunio Očevu volju, Isus im otkriva duboki smisao svoga poslanja i poziva ih da se u to uključe, radi spašenja svijeta.

Na korizmenom putu koji nas vodi do vazmennih slavlja sjetimo se Onoga koji "ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu" (Fil 2,8). U ovo vrijeme obraćenja obnovimo svoju vjeru, napačajmo se na vrelu "žive vode" nade i otvorena srca prihvativimo Božju ljubav po kojoj postajemo braća i sestre u Kristu. U uskrsnoj noći obnovit ćemo naša krsna obećanja da bismo se, po Duhu Svetom, ponovno rodili kao novi muškarci i žene. No, kao i cio kršćanski život i sâm korizmeni hod sav je obasjan svjetлом uskrsnuća, koje oživljuje osjećaje, stavove i odluke onih koji žele slijediti Krista.

Post, molitva i milostinja, kakvima ih je Isus predstavio u svojem propovijedanju (usp. Mt 6,1-18), uvjeti su i izraz našega obraćenja. Put siromaštva i odricanja (*post*), pogled i geste ljubavi prema ranjenom čovjeku (*milostinja*) i sinovski dijalog s Ocem (*molitva*) omogućuju nam uosobiti iskrenu vjeru, živu nadu i djelatnu ljubav.

1. Vjera nas poziva prihvatiti Istinu i postati njezinim svjedocima pred Bogom i pred svom našom braćom i sestrama.

U ovo korizmenom vremenu *prihvatiti i živjeti Istину očitovanu u Kristu* ponajprije znači dopustiti Božjoj riječi, koju nam Crkva prenosi iz naraštaja u naraštaj, da nam progovori u srcu. Ta Istra nije umotvorina pridržana nekolicini izabranih, viših ili istaknutih umova, nego je to poruka koju primamo i možemo razumjeti zahvaljujući mudrosti srca, otvorena veličini Boga koji nas ljubi prije nego što smo toga i svjesni. Ta je Istra sâm Krist koji je, u potpunosti prihvaćajući naše čovještvo, postao Put - zahtjevan, ali otoren za sve - koji vodi punini Života.

Post, ako se živi kao iskustvo odricanja, dovođi one koji ga čine u jednostavnosti srca do ponovnog otkrivanja Božjeg dara i spoznaje istine o našoj stvarnosti bića stvorenih na njegovu sliku i priliku, koja u njemu nalaze puninu. Iskustvom slobodno prihvaćenog siromaštva, onaj koji posti i sam postaje siromašan i "zgrće" blago ljubavi pri-

mljene i dijeljene s drugima. Kad se tako shvaća i čini, post pomaže ljubiti Boga i bližnjega jer, kao što kaže sv. Toma Akvinski, ljubav je pokret koji usmjerava pažnju na drugoga, smatrajući ga jednim sa samim sobom (usp. enc. *Fratelli tutti*, 93).

Korizma je vrijeme vjere odnosno vrijeme u kojem se Boga prima u svoj život i omogućuje mu da se "nastani" kod nas (usp. Iv 14,23). Postiti znači osloboditi naš život od svega što ga opterećuje pa i od prezasićenosti - istinitim ili lažnim - informacijama i kupovanjem proizvodâ da bismo otvorili vrata svojega srca Onome koji nam dolazi u posvemašnjem siromaštvu, ali "pun milosti i istine" (Iv 1,14): Sinu Božjem, Spasitelju.

2. Nada kao "živa voda" koja nam omogućuje nastaviti svoj put.

Žena Samarijanka, od koje Isus traži da mu daje piti na zdencu, ne razumije na što On to misli kad joj kaže da joj može dati "vode žive" (Iv 4,10). Ona isprva, naravno, misli na običnu vodu, no Isus cilja na Duha Svetoga kojega će dati u obilju u vazmenom otajstvu i koji ulijeva u nas nadu koja ne razočarava. Već u času u kojem najavljuje svoju muku i smrt, Isus naviješta nadu kad kaže: "treći dan [će] uskrsnuti" (Mt 20,19). Isus nam govori o budućnosti širom otvorenoj Očevim milosrđem. Nadati se s njim i zahvaljujući njemu znači vjerovati da povijest ne završava na našim pogreškama, na našim nasiljima i nepravdama i na grijehu koji Ljubav pribija na križ. To znači primiti iz njegova otvorenog Srca Očovo oproštenje.

U ovim tjeskobnim prilikama u kojima danas živimo i gdje se sve čini krhkim i nesigurnim, govoriti o nadi moglo bi djelovati kao provokacija. Ali korizmu upravo i imamo za to da se nadamo, da iznova svoj pogled upravimo na strpljivost Boga, koji se nastavlja brinuti za svijet koji je stvorio, dok smo se mi često loše odnosili prema njemu (usp. enc. *Laudato si'*, 32-33.43-44). To je nada u pomirenje na koju nas usrdno poziva sveti Pavao: "dajte, pomirite se s Bogom" (2 Kor 5,20). Primajući oproštenje u sakramentu pomirenja, koji je u središtu našeg puta obraćenja, mi sami širimo dalje oproštenje: budući da smo ga mi sami primili, možemo ga dati svojom spremno-

šću da stupimo u brižni dijalog i pružamo utjehu onima koji su ranjeni. Božje oproštenje, također po našim riječima i našim gestama, omoguće nam doživjeti Uskrs bratstva.

U korizmi budimo pozorniji "govoriti riječi utjehe, koje tješe, daju snagu, hrabre i potiču, a ne riječi koje ponižavaju, rastužuju, rasrđuju, preziru" (enc. *Fratelli tutti [FT]*, 223). Ponekad je, da bi se drugome dalo nadu, dovoljno biti "ljubazna osoba koja svoje strahove i sve ono što je tjera na žurbu ostavlja po strani kako bi drugome posvetila pažnju, nasmiješila mu se, rekla riječ ohra-brenja, omogućila prostor za slušanje usred tolike ravnodušnosti" (*ibid.* 224).

U sabranosti i tihoj molitvi, nuda nam se daje kao nadahnuc̄e i unutarnje svjetlo koje svojim svjetлом obasjava izazove i izbore s kojima se suočavamo u svome poslanju: eto zašto je od temeljne važnosti povući se na molitvu (usp. Mt 6,6) i susresti se, u skrovitosti, s Ocem koji je sama nježnosti.

Živjeti korizmu s nadom znači osjetiti da smo, u Isusu Kristu, svjedoci novog vremena u kojem Bog "sve čini novo" (usp. Otk 21,1-6). To znači primiti Kristovu nadu koji polaže svoj život na križu i kojeg Bog uskrisuje treći dan, "uvijek spremni na odgovor svakomu koji od [n]as zatraži obrazloženje nade koja je u [n]ama" (1 Pt 3,15).

3. Ljubav, koju se živi po uzoru na Krista, u pažnji i suočavanju prema svakoj osobi, najviši je izraz naše vjere i naše nade.

Ljubav se raduje dok gleda druge kako rastu. To je razlog zašto pati kad je drugi u nevolji: usamljen, bolestan, beskućnik, prezren, u potrebi... Ljubav je zanos srca koji nam omoguće izići iz sebe samih i koji gradi vezu dijeljenja i zajedništva.

"Socijalna ljubav' omoguće napredak prema civilizaciji ljubavi, na koju se svi možemo osjećati pozvanima. Ljubav, svojom univerzalnom dinamikom, može izgraditi novi svijet, jer to nije besplodni osjećaj, nego najbolji način za postizanje učinkovitih putova razvoja za sve" (FT, 183).

Ljubav je dar koji našem životu daje smisao i zahvaljujući kojem onoga koji je u neimaštini

smatramo članom svoje obitelji, prijateljem i bra-tom. Ono malo, ako se dijeli s ljubavlju, nikad se ne potroši, nego postaje zalihom života i sreće. Tako se dogodilo s brašnom i uljem udovice u Sa-rafti, koja je ponudila kolačić proroku Iliju (usp. 1 Kr 17,7-16) i s kruhovima koje Isus blagoslivlja, lomi i daje učenicima da ih razdijele mnoštvu (usp. Mk 6,30-44). Isto je i s našom milostinjom, bila ona mala ili velika, kad se daje u radosti i jednostavnosti.

Živjeti korizmu ljubavi znači skrbiti za one koji pate, koji su napušteni ili su obuzeti tjeskobom zbog pandemije covida-19. U prilikama u kojima vlada velika neizvjesnost u pogledu budućnosti, spominjući se riječi koje je Bog uputio svome Slu-zu: "Ne boj se, jer sam te otkupio" (Iz 43,1), pružimo zajedno sa svojom ljubavlju riječ povjerenja i pomozimo drugome da osjeti da ga Bog ljubi kao svoje dijete.

"Samo pogledom čiji je horizont preobražen ljubavlju, koja vodi do toga da se spozna dostojanstvo drugoga, siromašne se može prepoznati i cijeniti u njihovu neizmjernom dostojanstvu i poštivati u njihovu vlastitom načinu života i kulturi, te ih tako stvarno integrirati u društvo" (FT, 187).

Draga braćo i sestre, svaka etapa života vrije-me je vjere, nade i ljubavi. Neka nam ovaj poziv da živimo korizmu kao put obraćenja, molitve i dijeljenja svojih dobara s drugima pomogne obnoviti, kao zajednica i pojedinci, živi spomen one vjere koja dolazi od živoga Krista, nade oživljene dahom Duha Svetoga i ljubavi čiji je nepresušan izvor Očevo milosrdno srce.

Neka nas Marija, Spasiteljeva majka, vjerno prisutna podno križa i u srcu Crkve, podupire svojom brižnom ljubavlju i neka nas blagoslov Uskrsloga prati na našem putu prema vazmeno-me svjetlu.

Rim, pri Svetom Ivanu Lateranskom, 11. studenoga 2020., spomen svetoga Martina iz Toursa.

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA SVJETSKI DAN MOLITVE ZA ZVANJA

Draga braćo i sestre, dana 8. prosinca prošle godine, u prigodi sto pedesete obljetnice proglašenja svetog Josipa zaštitnikom sveopće Crkve, započela je posebna godina posvećena tomu svecu (usp. Dekret Apostolske pokorničarne od 8. prosinca 2020.). Uz tu sam prigodu napisao apostolsko pismo *Patris corde*, čiji je cilj bio "povećati našu ljubav prema ovom velikom svecu". Sveti Josip je izvanredna osoba, ali istodobno "toliko blizak našem vlastitom ljudskom iskustvu". Nije činio zadivljujuće stvari, nije bio urešen nikakvim jedinstvenim karizmama, niti se činio posebnim u očima onih koji su ga susretali. Nije bio slavan niti se ičim isticao da bi privlačio pažnju drugih: evanđelja ne prenose ni jednu jedinu njegovu riječ. A ipak je svojim uobičajenim životom postigao nešto izvanredno u Božjim očima.

Bog gleda što je u srcu (usp. 1 Sam 16,7), a u svetom Josipu prepoznao je srce oca sposobna davati i rađati život u svakodnevici. Zvanja imaju isti cilj: rađati i obnavljati živote svaki dan. Gospodin želi oblikovati srca očeva i majki: srca koja su otvorena, sposobna za velike inicijative, velikodušna u sebedarju, suosjećajna u otklanjanju tjeskobâ i postojana u jačanju nade. To je ono što svećeništvu i posvećenom životu silno treba poglavito danas u vremenima obilježenim krhkošću, ali i patnjama zbog pandemije, koja je urodila neizvjesnostima i strahovima vezanima uz budućnost i sam smisao života. Sveti Josip dolazi nam u susret svojom krotkošću, kao jedan od svestaca iz susjedstva. Istodobno, njegovo nas snažno svjedočanstvo može voditi na našemu putu.

Sveti Josip nam sugerira *tri ključne riječi* za poziv svakog pojedinca. Prva je *san*. Svatko u životu sanja o vlastitom ostvarenju. Opravdano je gajiti velike nade, uzvišena očekivanja koje prolazni ciljevi, kao što su uspjeh, novac ili zabava, ne mogu ispuniti. Kad bismo, naime, od ljudi tražili da svoj životni san izraze jednom riječju, ne bi bilo teško zamisliti odgovor: "ljubav". A ljubav je ta koja životu daje smisao jer otkriva njegovu tajnu. Život se *ima* jedino ako se *daje*, posjeduje se samo ako se potpuno daruje. Sveti Josip nam ima mnogo toga za reći u vezi s tim jer je, preko snova koje mu je Bog nadahnuo, vlastiti život učinio darom.

Evanđelja govore o četiri sna (usp. Mt 1,20; 2,13.19.22). Bili su to Božji pozivi, ali ih nije bilo

lako prihvati. Nakon svakog sna, Josip je morao mijenjati svoje planove i prihvati izazov i rizik, žrtvujući vlastite planove kako bi slijedio Božje tajanstvene planove. Pouzdavao se do kraja u Boga. Možemo se, međutim, zapitati: "Što je bilo u tome noćnom snu da se moglo u njega toliko povjerovati?" Iako se u davnini snovima pridavalo dosta pažnje, ipak nisu imali neku važnost s obzirom na konkretnu životnu stvarnost. A ipak je sveti Josip bez oklijevanja pustio da ga snovi vode. Zašto? Zato što je njegovo srce bilo usredotočeno na Boga. I mali je znak njegovu budnom "unutarnjem uhu" bio dovoljan da prepozna Božji glas. To vrijedi i za naše pozive: Bog se ne voli objavljivati na spektakularan način, vršeći prisilu nad našom slobodom. Blago i krotko nam priopćava svoje planove, ne zasljepljuje nas blještavim ukazanjima, već se nježno obraća našoj najdubljoj nutrini, postaje prisan s nama i govori nam kroz naše misli i osjećaje. I baš kao što je to učinio sa svetim Josipom, i nama nudi uzvišene i iznenadjujuće ciljeve.

Snovi su, naime, odveli Josipa do pustolovina koje nikada nije mogao ni zamisliti. Prvi je san doveo u krizu njegove zaruke, ali ga je učinio Mesianim ocem; zbog drugoga se sna morao dati u bijeg u Egipat, ali je spasio život svoje obitelji. Nakon trećega, koji je najavio njegov povratak u domovinu, slijedi četvrti zbog kojeg je prisiljen ponovno promijeniti svoje planove i vratiti se natrag u Nazaret, upravo tamo gdje će Isus započeti naviještati Božje kraljevstvo. U svim tim preokretima pokazala se pobedonosnom hrabrost slijediti Božju volju. Tako je to u pozivu: Božji poziv uvijek tjera čovjeka ići, darivati se i ići dalje. Nema vjere bez rizika. Samo kad se pouzdano prepustimo milosti i ostavimo po strani svoje planove i lagodnosti može se Bogu reći istinski "da". A svako "da" donosi plodove, jer prijava uz veći plan, čije mi vidimo samo dijelove, ali kojega božanski Umjetnik poznaje i provodi kako bi svaki život postao remek-djelo. U tome smislu sveti je Josip uzor prihvaćanja Božjih planova. No, njegovo je *prihvaćanje aktivno*: on se nikad ne predaje i ne odustaje, Josip "nije pasivno rezigniran čovjek. On je hrabar i snažan protagonist" (Apostolsko pismo *Patris corde*, 4). Neka pomogne svima, posebno mladima u izboru zvanja,

raspoznati i ostvariti Božje snove o njima; neka im ulije odvažnost da kažu "da" Gospodinu koji uvek iznenađuje i nikad ne razočarava!

Drugi izraz koji označava put svetoga Josipa i njegova poziva jest *služiti*. Iz evanđeljâ se zorno vidi da je u svemu živio za druge, a nikada za sebe. Sveti Božji narod naziva ga *prečistim zaručnikom*, otkrivajući time njegovu sposobnost da ljubi ne zadržavajući ništa za sebe. Oslobađajući ljubav od svakog oblika posjedovanja otvorio se, naime, još plodonosnijoj službi: njegova skrb ispunjena ljubavlju proteže se od naraštaja do naraštaja, a kao brižni čuvar proglašen je zaštitnikom Crkve. Kao onaj u čijoj se osobi otjelovio smisao života kao žrtve, zaštitnik je također umirućih: mnogi mole njegov zagovor za sretnu smrt. Njegovo služenje i žrtve bili su, međutim, mogući samo zato što ih je podupirala veća ljubav: "Svako istinsko zvanje rađa se iz sebedarja koje je zreli plod jednostavne žrtve. Ta vrsta zrelosti traži se također u svećeništvu i posvećenom životu. Neovisno o kojem je pozivu riječ: na brak, beženstvo ili djevičanstvo, dar samoga sebe neće se ostvariti ako se zaustavi na žrtvi; tada umjesto da bude znakom ljepote i radosti ljubavi, u opasnosti je da bude izrazom žalosti, tuge i frustracije" (*ibid.* 7).

Služenje, taj konkretni izraz sebedarja, nije bilo za svetoga Josip tek uzvišen ideal, nego je postalo pravilom svakodnevnog života. Potrudio se naći i urediti mjesto gdje će se Isus roditi; činio je sve što je bilo u njegovoj moći da ga zaštiti od Herodova gnjeva organiziravši pravovremeno putovanje u Egipat; spremno se vratio u Jeruzalem tražiti izgubljenog Isusa; uzdržavao je obitelj svojim radom, također u stranoj zemlji. Ukratko, prilagođavao se različitim okolnostima zahvaljujući svojoj sposobnosti da ne klone duhom kad stvari u životu ne idu onako kao što je zamislio: pokazao je *raspoloživost* karakterističnu za onoga koji živi da bi služio. U tome je duhu Josip poduzeo brojna i često nepredvidiva putovanja u svom životu: od Nazareta do Betlehema radi popisa stanovništva, zatim u Egipat i ponovno u Nazaret te svake godine u Jeruzalem, svaki put spremjan ići ususret novim okolnostima, ne jadikujući zbog onoga što ga je snašlo i spremjan priteći drugome u pomoć u svakoj situaciji. Može se reći da je bio *produžena ruka* nebeskoga Oca prema njegovu Sinu na zemlji. Josip je, dakle, uzor svim zvanijima koja su upravo pozvana biti *vrijedne Očeve ruke* za njegove sinove i kćeri.

Stoga volim zamišljati svetoga Josipa, čuvara Isusa i Crkve, kao *čuvara zvanjâ*. Njegova spre-

mnost na služenje pokazuje, naime, da je bio *skrbni čuvar*. "On ustane, uzme noću dijete i majku njegovu te kreće u Egipat" (Mt 2,14), kaže se u Evanđelju i time pokazuje njegovu spremnost i posvećenost obitelji. Nije gubio vrijeme uzrujavajući se zato što su stvari krenule nizbrdo kako ne bi zanemarivao one koji su mu povjereni. Ta budna i brižna skrb znak je plodonosnog poziva. To je svjedočanstvo života dotaknutog Božjom ljubavlju. Kako samo lijep primjer kršćanskoga života dajemo kada ne težimo uporno ostvarenju vlastitih ambicija i kada ne dopuštamo da nas paralizira žal za nekim prošlim vremenima, nego posvećujemo brigu onomu što nam Gospodin, po Crkvi, povjerava! Tada Bog izljeva na nas svojega Duha, njegovu stvaralačku snagu, te čini divne stvari, kao u Josipu.

Osim Božjeg poziva - po kojem se ostvaruju naši najveći *snovi* - i našega odgovora - koji se očituje u raspoloživom *služenju* i brižnoj skribi - postoji i treći vid koji se provlači kroz život svetoga Josipa i kršćanski poziv te oblikuje njegovu svakodnevnicu, a to je *vjernost*. Josip je "pravedan" čovjek (Mt 1,19) koji se u djelatnoj šutnji svaki dan ustrajno drži Boga i njegovih planova. U posebno teškom času počinje "o svemu razmišljati" (usp. r. 20). Meditira, razmišlja: ne dopušta da ga obuzme žurba, ne podliježe napasti donošenja ishitrenih odluka i ne slijedi svoje instinkte, ne živi u jednome trenutku. Sve му pristupa smirenno i stalozeno. Zna da se život gradi samo stalnom spremnošću za donošenje velikih odluka. To odgovara krotkom i stalnom naporu kojim je obavljao skromni zanat tesara (usp. Mt 13,55) zbog čega nije bio zanimljiv kroničarima toga doba, ali je već stoljećima nadahnute nebrojenim očevima, radnicima i, općenito, kršćanima u njihovu svakodnevnom životu. Jer poziv, kao i život, sazrijeva samo svakodnevnom vjernošću.

Kako se jača ta vjernost? U svjetlu Božje vjernosti. Prve riječi koje je sveti Josip začuo u snu bile su poziv da se ne plasi, jer Bog je vjeran svojim obećanjima: "Josipe, sine Davidov, ne boj se" (Mt 1,20). *Ne boj se*: riječi su to koje Gospodin upućuje i tebi, draga sestro, i tebi, dragi brate, kad, i usred neizvjesnosti i oklijevanja, u sebi osjetiš neodgodivu želju da njemu daruješ svoj život. To su riječi koje ti ponavlja kada se, tamo gdje se nalaziš, možda i usred kušnji i nerazumijevanja, boriš svakoga dana slijediti njegovu volju. To su riječi koje otkrivaš kada se, na putu svoga poziva, vraćaš prvoj ljubavi. Riječi su to koje, kao neki

refren, prate one koji svojim životom kažu Bogu "da", kao sveti Josip, u svakodnevnoj vjernosti.

Ta je vjernost tajna radosti. U nazaretskom domu, kaže se u jednom liturgijskom himnu, vladala je "čista radost". Bila je to svakodnevna i iskrena radost u jednostavnosti, radost koju iskuse oni koji drže do onog najvažnijeg, a to je vjerna bliskost Bogu i bližnjemu. Kako bi bilo lijepo kad bi isto jednostavno i blistavo ozračje, koje odsijeva vedrinom i nadom, prožimalo naša sjemeništa, naše redovničke ustanove, naše župne dvorove! Želim vam ovu radost, draga braćo

i sestre, koji ste velikodušno učinili Boga svojim životnim *snom* da mu *služite* u braći i sestrama koji su vam povjereni, *vjernošću* koja je sama po sebi već svjedočanstvo, u vremenu obilježenom prolaznim odlukama i emocijama koje blijede ne ostavlajući u srcu nikakvu radost. Neka vas sveti Josip, čuvar zvanjâ, prati očinskim srcem!

Rim, pri Svetom Ivanu Lateranskom, 19. ožujka 2021., svetkovina svetoga Josipa

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA DAN SREDSTAVA DRUŠTVENIH KOMUNIKACIJA

"Dođi i vidi" (Iv 1,46). Komunicirati susrećući osobe tamo gdje jesu i kakve jesu

Draga braćo i sestre, poziv "dođi i vidi", koji prati Isusove prve dirljive susrete sa svojim učenicima, ujedno je metoda svake istinske ljudske komunikacije. Da bismo mogli govoriti istinu o životu koja postaje povijest (usp. *Poruku za 54. svjetski dan sredstava društvenih komunikacija*, 24. siječnja 2020.), potrebno je izaći iz samodopadne preuzetnosti da to "već znamo" i dati se na put, ići da bismo vidjeli, biti s ljudima, slušati ih, prikupljajući korisne sugestije stvarnosti, koje će nas uvijek iznova na određeni način iznenaditi. "Zadivljeno otvori oči onome što ćeš vidjeti i pusti da ti ruku ispuni svježi lahor životnosti, tako da oni koji budu čitali tvoj tekst mogu "opipati" čudesno drhtanje života", savjetovao je bl. Emanuel Lozano Garrido¹ svojim kolegama novinarima. Zato ovogodišnju Poruku želim posvetiti pozivu "dođi i vidi" kao sugestiju za svaki komunikacijski izričaj koji želi biti jasan i iskren: u novinarskoj redakciji kao i u svijetu interneta, u redovitom propovijedanju Crkve, kao i u političkoj ili društvenoj komunikaciji. "Dođi i vidi" način je na koji se kršćanska vjera prenosi, počevši od onih prvih susreta na obalama Jordana i Genezetskog jezera.

Poderati potplate cipelâ

Okrenimo se velikoj tematiki informiranja. Pažljivi promatrači već se dugo žale na rizik ujednačavanja novina koje postaju kopije jedne drugih ili informativnih radijskih i televizijskih emisija, kao i informativnih sadržaja na mrežnim stranicama koji su vrlo slični i u kojima istraživanje i reportaža gube svoje mjesto i kvalitetu te se zamjenjuju stereotipnim, "uštoogljenim", autoreferencijalnim informiranjem koje sve manje uspijeva pokazati pravo stanje stvari i konkretni život ljudi te koje više nije sposobno razabirati najvažnije društvene pojave ni pozitivan doprinos koji proizlazi iz temelja samoga društva. Križa izdavaštva vodi u rizik da se vijest oblikuje u redakcijama, pred računalom, za terminalima u tiskovnim agencijama i na društvenim medijima bez izlaženja na ulicu, "bez trošenja cipela", bez susretanja osoba kako bi se tražile priče ili stekao neposredan uvid u određene situacije. Ako se ne otvorimo susretu, ostajemo puki vanjski promatrači, unatoč tehnološkim inovacijama koje imaju mogućnosti da nas stave pred sveobuhvatnom stvarnošću u koju smo, kako nam se čini, svi uredjeni. Svako je sredstvo korisno i dragocjeno

¹ Španjolski novinar, rođen 1920., a umro 1971., blaženim proglašen 2010.

samo u onoj mjeri u kojoj nas potiče da idemo vidjeti ono što inače ne bismo znali, ako se na internet stave znanjâ koja u protivnom ne bi bila u opticaju i ako se omoguće susreti do kojih inače ne bi došlo.

Informativni detalji u evanđeoskom izvještaju

Prvim učenicima koji ga žele upoznati, nakon njegova krštenja u rijeci Jordanu, Isus odgovara: "Dodite i vidjet ćete" (Iv 1,39), pozivajući ih na življenje zajedništva. Više od pola stoljeća poslije kada Ivan, već u vrlo poznoj dobi, piše svoje Evandelje, spominje neke detalje u svom izvještaju koji otkrivaju njegovu prisutnost na tome mjestu i utjecaj koji je to iskustvo imalo na njegov život: "Bila je otprilike deseta ura", bilježi on, to jest četiri popodne (usp. r. 39). Sutradan - pripovijeda dalje Ivan - Filip obavještava Natanaela o susretu s Mesijom. Njegov je prijatelj sumnjičav: "Iz Nazareta da može biti što dobro?" Filip ga ne pokušava uvjeriti argumentima, nego mu kaže: "Dodi i vidi" (usp. rr. 45-46). Natanael odlazi i vidi, i od toga se časa njegov život mijenja. Tako započinje kršćanska vjera. I tako se prenosi: kao neposredno poznавanje koje se rađa iz iskustva, a ne po čuvenju. "Sada više ne vjerujemo zbog tvoga kazivanja; ta sami smo čuli", kažu ljudi Samarijanki nakon što se Isus zaustavio u njihovu gradu (usp. Iv 4,39-42). "Dodi i vidi" najlakši je način za upoznavanje stvarnosti. To je najčestitija provjera svake poruke, jer da bi se nešto poznavalo, treba se s tim susresti, pustiti onome tko je pred mnom da mi govori i dopustiti da njegovo svjedočanstvo dopre do mene.

Zahvaljujući hrabrosti mnogih novinara

Novinarstvo, kao prikaz stvarnosti, zahtijeva sposobnost da se ide tamu gdje nitko drugi ne ide: pokrenuti se i željeti vidjeti. Znatiželja, otvorenost i strast. Moramo zahvaliti hrabrosti i zlaganju tolikih profesionalaca - novinarâ, snimateljâ, montažerâ i redateljâ, koji se često u svom poslu izlažu velikim opasnostima - što danas, na primjer, znamo za teške situacije kroz koje prolaze proganjene manjine u različitim dijelovima svijeta; što su prokazana mnoga nasilja i nepravde počinjeni nad siromašnima i nad stvorenim svijetom; što se govori o mnogim zaboravljenim ratovima. Bio bi gubitak ne samo za informiranje

nego za društvo u cjelini i za demokraciju kad bi tih glasova nestalo: osiromašenje za čovječanstvo.

Brojne situacije na našem planetu, još više u ovo vrijeme pandemije, obraćaju se svijetu komunikacije upućujući mu poziv da "dođe i vidi". Postoji opasnost da se o pandemiji, pa tako i o svakoj krizi, govori samo iz perspektive bogatijeg svijeta, da se vode "dvostruka mjerila". Mislimo na pitanje cjepivâ, zdravstvene skrbi općenito, na rizik od opasnosti isključivanja onih koji grcaju u najvećoj bijedi i oskudici. Tko će nam govoriti o iščekivanju ozdravljenja u najsiromašnjim selima Azije, Latinske Amerike i Afrike? Postoji opasnost da socijalne i ekonomski razlike na globalnom planu utječu na redoslijed distribucije cjepiva protiv covid-a, sa siromašnima uvijek a posljednjem mjestu i načelno zagovaranim pravom svih na zdravstvenu zaštitu lišenim stvarne vrijednosti. Ali i među onima koji su sretniji socijalna drama obitelji koje su brzo zapale u siromaštvo ostaje uglavnom skrivena: o bolnom prizoru ljudi koji se više ne srame stati u red ispred Caritasovih centara kako bi dobili paket sa živežnim namirnicama ne govori se previše.

Mogućnosti i zamke interneta

Internet sa svojim nebrojenim oblicima izražavanja na društvenim medijima može povećati mogućnost pripovijedanja i dijeljenja s drugima, omogućiti mnogo više očiju uperenih prema svijetu protoka slika i svjedočanstava. Digitalna nam tehnologija pruža mogućnost primanja pravodobnih informacija iz prve ruke, koje su ponекad vrlo korisne: sjetimo se nekih izvanrednih situacija u kojima se prve vijesti, kao i prve servisne informacije, objavljaju upravo na internetu. Moćno je to oruđe koje od nas kao korisnika i potrošača traži odgovornost. Potencijalno svi možemo postati svjedoci događaja o kojima bi inače tradicionalni mediji propustili izvješčivati, dati svoj doprinos kao građani, otkriti više, također pozitivnih, priča. Zahvaljujući internetu imamo priliku pripovijediti o onome što vidimo, što se odigrava pred našim očima i dijeliti svjedočanstva s drugima.

No svima su već sada postali očiti rizici komunikacije na društvenim medijima koja nije pravljena. Već neko vrijeme znamo kako se lako može manipulirati porukama, pa čak i slikama zbog mnoštva razloga, ponekad samo zbog puke narcisoidnosti. Ta kritička svijest ne potiče na de-

monizaciju tog oruđa, nego na bolju sposobnost razlučivanja i zreliji osjećaj odgovornosti bilo u širenju bilo u primanju sadržaja. Svi smo odgovorni za komunikaciju u kojoj sudjelujemo, za informacije koje širimo, za kontrolu koju možemo zajedno provoditi nad lažnim vijestima razotkrivajući ih. Svi smo pozvani biti svjedocima istine: ići, vidjeti i dijeliti.

Ništa ne može zamijeniti pogled vlastitim očima

U komunikaciji nikada i ništa ne može u potpunosti nadomjestiti gledanje vlastitim očima. *Neke se stvari mogu naučiti samo iz iskustva.* Ne komuniciramo samo riječima, već i očima, tonom glasa i gestama. Snažna privlačnost kojom je Isus djelovao na one koji su ga susretali bila je povezana s istinitošću njegova navještaja, ali djelotvornost onoga što je govorio bila je neraskidivo povezana s njegovim pogledom, njegovim stavovima, pa čak i njegovom šutnjom. Učenici ne samo da su slušali njegove riječi, nego su ga gledali dok je govorio. Naime, u njemu - utjelovljenom *Logosu* - Riječ je postala Lice, nevidljivi Bog dao se vidjeti, čuti i dotaknuti, kao što piše isti Ivan (usp. 1 Iv 1,1-3). Riječ je djelotvorna samo ako se "vidi", samo ako čovjeka uvodi u iskustvo, u dijalog. To je razlog zašto je ono "dodi i vidi" bilo i jest bitno.

Pomislimo koliko je obilja isprazne rječitosti u našem vremenu, u svim područjima javnog života, poslovanja, kao i politike. "Govori beskonačno mnogo ni o čemu. U njega je zdravog umovanja taman kao dva pšenična zrnca skrivena u dvije bačve pljeve: treba vam cijeli dan da ih nađete, a kad ih napokon nađete, pokaže se da nisu bili vrijedni traženja."² Te poticajne riječi engleskog dramatičara vrijede također za nas kršćanske komunikatore. Radosna vijest evanđelja proširila se svijetom zahvaljujući susretima licem u lice s muškarcima i ženama koji su prihvatali isti taj poziv: "dodi i vidi" i koji su ostali zadivljeni onim "većim" čovjekoljubljem koje je izbijalo iz pogleda, riječi i gesta onih koji su svjedočili Isusa Krista. Sva su sredstva važna i Pavao iz Tarza, sja-

jan komunikator kakav je bio, sigurno bi se služio elektroničkom poštom i porukama na društvenim mrežama. No, njegova vjera, nada i ljubav bili su ono što je ostavljalo dubok dojam na njegove suvremenike koji su ga slušali dok propovijeda i imali sreću provoditi s njim vrijeme, vidjeti ga sred okupljenog zbora ili u osobnom razgovoru. Promatrajući ga na djelu na mjestima na kojima se nalazio, imali su priliku uvjeriti se koliko je istinito i plodonosno za život navještati spasenje koje je po Božjoj milosti prinosio. I tamo gdje tog Božjeg suradnika nije bilo moguće osobno susresti, učenici koje je poslao svjedočili su o njegovu načinu života u Kristu (usp. 1 Kor 4,17).

"U našim su rukama knjige, u našim očima djela", rekao je sveti Augustin³ pozivajući nas da u stvarnosti vidimo ispunjenje proroštava prisutnih u Svetom pismu. Tako evanđelje iznova oživi svom snagom u naše dane svaki put kad primimo jasno svjedočanstvo onih čiji su se životi promjenili susretom s Isusom. Više od dvije tisuće godina kroz lanac susretâ prenosi se čar kršćanske avanture. Izazov koji se stavlja pred sve nas je, dakle, komunicirati susrećući ljude tamo gdje jesu i kakvi jesu.

*Gospodine, nauči nas izići iz sebe samih,
upustiti se u traženje istine.
Nauči nas da idemo i vidimo,
nauči nas slušati
i ne gajiti predrasude.
Nauči nas ne donositi ishitrene zaključke.
Nauči nas ići tamo gdje nitko ne želi,
uzeti si vremena da shvatimo,
usmjeriti pozornost na ono što je bitno,
ne dopustiti da nas rastresenim čini ono što je suvišno
i razlikovati varljivo od istinitog.
Udjeli nam milost da prepoznamo mjesta u svijetu u kojima ti prebivaš
i iskrenost da pri povijedamo ono što smo vidjeli.*

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 23. siječnja 2021.,
uoči spomena svetoga Franje Saleškog.

Franjo

² W. SHAKESPEARE, *Mletački trgovac*, čin I, scena I.

³ Sermo 360/B, 20.

ANTIQUUM MINISTERIUM, SLUŽBA KATEHETE

Dana 10. svibnja 2021. papa Franjo uspostavio je službu katehete

1. Služba katehete u Crkvi veoma je stara. Opcenito je mišljenje među teologima da se prvi primjeri nalaze već u spisima Novog Zavjeta. Dužnost poučavanja nalazi svoju prvu zametni oblik u "učiteljima" koje Apostol spominje pišući zajednici Korinta: "Neke postavi Bog u Crkvi prvo za apostole, drugo za proroke, treće za učitelje; onda čudesa, onda dari liječenja, zbrinjavanja, upravljanja, razni jezici. Zar su svi apostoli? Zar su svi proroci? Zar svi učitelji? Zar svi čudotvorci? Zar svi imaju dare liječenja? Zar svi govore jezike? Zar svi tumače? Čeznite za višim darima. A evo vam puta najizvrsnijega" (1 Kor 12,28-31). Luka otvara svoje Evandjelje svjedočeći: "Pošto sam sve, od početka, pomno ispitao, naumih i ja tebi, vrli Teofile, sve po redu napisati da se tako osvijedočiš o pouzdanosti svega u čemu si poučen" (Lk 1,3-4). Evangelist je, čini se, veoma svjestan da svojim spisima pruža poseban oblik poučavanja koji omogućuje da se dadne čvrstina i snaga onima koji su već primili krst. Apostol Pavao se iznova vraća na predmet kada Galaćanima preporučuje: "Koji biva poučavan u Riječi, neka sva svoja dobra dijeli s onim tko ga poučava" (Gal 6,6). Kako se zapaža, tekst dodaje jednu temeljnu posebnost: zajedništvo života kao obilježje plodnosti primljene prave kateheze.

2. Već od svojih početaka kršćanska zajednica je poznavala rašireni oblik služenja koje se ostvarivalo službom ljudi i žena koji su, poslušni djelovanju Duha Svetoga, posvetili svoj život izgrađivanju Crkve. Karizme koje Duh nije nikada prestao izlijevati na krštenike, pronalazile su u nekim trenutcima vidljiv i opipljiv oblik izravnog služenja kršćanskoj zajednici u svojim mnoogostrukim izrazima, tako da su prepoznati kao neophodna diaconia potrebna zajednici. Apostol Pavao postaje njezinim pouzdanim tumačem kada svjedoči: "Različiti su darovi, a isti Duh; i različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima. A svakomu se daje očitovanje Duha na korist. Doista, jednomu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja, po tom istom Duhu; drugomu vjera u istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu dar prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova;

drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika. A sve to čini jedan te isti Duh dijeleći svakomu napose kako hoće (1 Kor 12,4-11). Unutar velike karizmatske tradicije Novog Zavjeta, dakle, moguće je prepoznati djelotvornu nazočnost krštenika koji su u organskom obliku, trajno i prema različitim okolnostima života, obavljali službu prenošenja pouke apostola i evanđelista (usp. II. Vat. opći sabor, dogm. konst. *Dei Verbum*, 8). Crkva je htjela priznati ovo služenje kao konkretni izraz osobne karizme koja je ne malo pomagala vršenju njezina evangelizatorskog poslanja. Pogled na život prvih kršćanskih zajednica koje su se zalagale u širenju i razvitu Evandjelja, potiče također danas Crkvu da shvati kakvi mogu biti novi izrazi kojima nastaviti biti vjerni Riječi Gospodina kako bi učinili da njegovo Evandjelje stigne da svakog stvorenja.

3. Čitava povijest evangelizacije ovih dvaju tisućljeća pokazuje velikom očiglednošću koliko je bilo uspješno poslanje kateheta. Biskupi, svećenici i đakoni, zajedno s tolikim ljudima i ženama posvećenog života, posvetili su svoj život katehetskom poučavanju kako bi vjera bila valjan potporanj osobnoj opstojnosti svakog ljudskog bića. Neki su uz to oko sebe okupljali drugu braću i sestre koji su, dioništvom iste karizme, osnivali redovničke ustanove potpuno posvećene službi kateheze. Ne može se zaboraviti nebrojeno mnoštvo laika i laikinja koji su katehetskim poučavanjem uzeli izravnog udjela u širenju Evandjelja. Ljudi i žene nadahnjivani velikom vjerom i vjerodostojni svjedoci svetosti koji su, u nekim slučajevima, bili također utemeljitelji Crkava, došavši čak do tle da polože svoj život. Također u naše dane tolike katehete, sposobni i snažni, na čelu su zajednica u različitim krajevima i razvijaju nezamjenjivo poslanje u prenošenju i u prodrubljivanju vjere. Duga povorka blaženika, svetaca i mučenika kateheta obilježila je poslanje Crkve, zaslужuje da ju se poznaje jer sačinjava plodan izvor ne samo za katehezu, nego za cijelu povijest kršćanske duhovnosti.

4. Počevši od II. Vatikanskog općeg sabora, Crkva je osjetila s obnovljenom sviješću važnost zalaganja laikata u djelu evangelizacije. Saborski oči više su puta potvrdili koliko je nužno za "za-

sađivanje Crkve" i razvitak kršćanske zajednice izravno uključivanje laika u različite oblike u kojima se može izraziti njihova karizma. "Vrijedna je hvale ona četa, tako zaslužna za misijsko djelovanje među poganima, koja se sastoji od kateheta, bilo muževa bilo žena. Oni prožeti apostolskim duhom, čineći velike napore daju jedinstven i nezamjenjiv doprinos širenju vjere i Crkve ... U naše vrijeme k tome, u kojem je klera nedovoljno za evangeliziranje tolikog mnoštva i za obavljanje pastoralne službe, služba kateheteta je od najveće važnosti" (II. Vati. opći sabor, dekr. *Ad gentes*, 17). Uz bogato saborsko učenje nužno je ukazati na stalno zanimanje vrhovnih pastira, sinode biskupa, biskupskih konferencija i pojedinih pastira koji su tijekom ovih desetljeća udahnuli katehezi značajnu obnovu. Katedikat Katoličke Crkve, apostolska pobudnica *Catechesi tradendae*, Opći katehetski direktorij, Opći direktorij za katehezu, nedavni Direktorij za katehezu, skupa s tolikim nacionalnim, regionalnim i dijecezanskim katekizmima izraz su centralne važnosti katehetskog djela koje u prvi plan stavlja trajnu pouku i formaciju vjernika.

5. Ne oduzimajući ništa vlastitom poslanju biskupa da bude prvi kateheta u svojoj biskupiji skupa s prezbiterijem koji s njim dijeli istu pastoralnu skrb, ni posebnoj odgovornosti roditelja s obzirom na kršćansku formaciju njihove djece (usp. ZKP kan. 774, § 2; ZKIC, kan. 618), nužno je priznati postojanje laika i laikinja koji snagom vlastitog krštenja osjećaju da su pozvani surađivati u služenju kateheze (usp. ZKP kan. 225; ZKIC kann. 401 i 406). Ova nazočnost je još urgentnija u naše dane zbog obnovljene svijesti evangelizacije u suvremenom svijetu (usp. ap. pobud. *Evangelii gaudium*, 163-168), i zbog nametanja jedne globalizirane kulture (usp. enc. pismo *Fratelli tutti*, 100, 138) koja traži autentičan susret s mladim generacijama, ne zaboravljajući zahtjev metodologije i kreativnih sredstava koji čine navještaj Evangelijske koherentnosti s misionarskom transformacijom koju je Crkva poduzela. Vjernost prošlosti i odgovornost za sadašnjost nužni su uvjeti da bi Crkva mogla razvijati svoje poslanje u svijetu. Probudićivanje osobnog entuzijazma svakog krštenika i oživljavanje svijesti da je pozvan da razvija vlastito poslanje u zajednici, zahtijeva slušanje glasa Duha koji nikada ne pušta da uzmanjka njegova plodna nazočnost (usp. ZKP kan. 774 § 1; ZKIC kan. 617). Duh poziva također danas ljude i žene da se stave u pokret

da idu ususret tolikima koji čekaju da upoznaju ljepotu, dobrotu i istinu kršćanske vjere. Zadaća je pastira podržati ovaj hod i obogatiti život kršćanske zajednice priznanjem laičkih službi sposobnih doprinijeti transformaciji društva kroz "predočavanje kršćanskih vrijednosti u svijetu društvenom, političkom i ekonomskom" (*Evangelii gaudium*, 102).

6. Laički apostolat posjeduje jednu neospornu svjetovnu valjanost. Ona zahtijeva da se "traži kraljevstvo Božje postupajući s vremenitim stvarima i usmjeravajući ih po Božjem" (II. Vat. opći sabor, dogm. konst. *Lumen Gentium*, 31). Njihov svakodnevni život je protkan vezama i odnosi ma obiteljskim i društvenim, koji dopušta da se provjeri koliko "su prije svega pozvani da učine nazočnom i djelotvornom Crkvu u onim mjestima i onim okolnostima, u kojima ona ne može postati sol zemlje ako ne po njima" (*Lumen Gentium*, 33). Dobro je ipak podsjetiti, da osim tog apostola "laici mogu također biti pozvani na različite načine da surađuju neposrednije s apostolatom hijerarhije poput onih ljudi i žena koje su pomagale apostolu Pavlu u evangelizaciji, trudeći se mnogo za Gospodina" (*Lumen Gentium*, 33). Posebna zadaća koju razvijaju katehete specificira se unutar drugih službi koje postoje u kršćanskoj zajednici. Katedikat je ustvari pozvan na prvom mjestu da izrazi svoju kompetentnost u pastoralnom služenju prenošenja vjere koje se odvija u različitim etapama: od prvog navješćivanja koje uvodi u kerygmu, do pouke koja čini svjesnim novoga života u Kristu i pripravlja posebno za sakramente kršćanske inicijacije, sve do trajne formacije koja daje mogućnost svakom krštenome da uvijek bude spremna "odgovoriti svakome tko pita za razlog nade" (1 Pt 3,15). Katedikat je u isto vrijeme svjedok vjere, učitelj i mistagog, pratilec i odgojitelj koji poučava u ime Crkve. Identitet koji se može razvijati suvislo i odgovorno samo preko molitve, studija i izravnog sudjelovanja u životu zajednice (usp. Papinsko vijeće za Promicanje Nove Evangelizacije, *Direktorij za katehezu*, 113).

7. S dalekovidnošću je sv. Pavao VI. izdao ap. pismo *Ministeria quaedam* s nakanom ne samo da prilagodi promijenjenom povijesnom trenutku službu lektora i akolita (usp. ap. pismo *Spiritus Domini*), nego također da potakne biskupske konferencije da budu promicateljice za druge službe među kojima one katedikata: "Osim ovih zajedničkih službi Latinske crkve, ništa ne prijeći da biskupske konferencije zatraže od Apostol-

ske Stolice druge ako smatraju, zbog posebnih razloga, njihovu uspostavu nužnom ili veoma korisnom na vlastitom području. Te vrste su, na primjer, službe vratara, egzorciste i katehete". Isti hitan poziv ponovljen je u apostolskoj pobudničici *Evangelii nuntiandi*, kada je, tražeći da se znaaju čitati aktualni zahtjevi kršćanske zajednice u vjernom kontinuitetu s početcima, poticao da se nađu novi služiteljski oblici za obnovljeni pastoral: "Te službe, prividno nove ali veoma vezane za iskustva koja je Crkva živjela tijekom svoga postojanja, - na primjer ona katehete ... dragocjena su za "zasađivanje", život i rast Crkve i za sposobnost isijavanja zraka oko sebe i prema onima koji su daleko" (Sv. Pavao VI., ap. pobud. *Evangelii nuntiandi*, 73). Ne može se stoga nijekati da "je rasla svijest identiteta i poslanja laika u Crkvi. Raspolažemo brojnim laikatom, iako ne dostatnim, s ukorijenjenim smislom zajedništva i velikom vjernošću obvezi ljubavi, kateheze, slavljenjavjere" (*Evangelii nuntiandi*, 102). Odatle slijedi da primiti neku laičku službu kao što je katehete stavlja veći naglasak na misionarsku zadaću tipičnu za svakog krštenika, koja se ipak treba odvijati u obliku potpuno svjetovnom bez upadanja u bilo kakav oblik klerikalizacije.

8. Ova služba ima snažnu valjanost zvanja koje zahtjeva potrebno raspoznavanje od strane biskupa i naglašava se obredom postavljanja. Ona je, u stvari, stalno služenje koje se pruža mjesnoj Crkvi prema pastoralnim zahtjevima koje utvrđuje mjesni ordinarij, ali koje se odvija na laički način kao što traži sama narav službe. Dobro je da se u uspostavljenu službu katehete pozivaju muškarci i žene duboke vjere i ljudske zrelosti, koji aktivno sudjeluju u životu kršćanske zajednice, sposobne za prihvatanje, velikodušnost i bratski život, za stjecanje potrebne formacije biblijske, teološke, pastoralne i pedagoške kako bi bili pažljivi prenositelji istine vjere, i da imaju već zrelo neko prethodno iskustvo kateheze (usp. II. Vat. opći sabor, dekr. *Christus Dominus*, 14; ZKP kan. 231, § 1; ZKIC kan. 409, § 1). Traži se da budu vjerni suradnici prezbitera i đakona, rasploživi da vrše službu gdje bude nužno, i prožeti pravim apostolskim zanosom.

Stoga, nakon što sam razmotrio svaki aspekt, snagom apostolske vlasti uspostavljam laičku službu katehete.

Kongregacija za bogoslužje i disciplinu sakramenta providjet će kroz kratko vrijeme da objavi obred uspostavljanja laičke službe katehete.

9. Pozivam, dakle, biskupske konferencije da učine stvarnom službu katehete, utvrdivši potreban formativni put i normativne kriterije za pristupanje u nju, pronašavši oblike koji su prikladniji za služenje koje će oni biti pozvani da razvijaju sukladno ovome što je naznačeno ovim apostolskim pismom.

10. Sinode istočnih Crkava ili skupštine hiararha moći će preuzeti što je ovdje određeno za odgovarajuće samostojne Crkve, na temelju vlastitog partikularnog prava.

11. Pastiri neka ne prestanu činiti svojima pobude saborskih otaca kada su podsjećali: "Neka znaju da od Krista nisu uspostavljeni da sami preuzmu svu spasenjsku misiju Crkve prema svijetu, nego da je njihova uzvišena služba tako pasti vjernike i tako nadzirati njihove službe i karizme da svi jednodušno surađuju na svoj način na općem dobru" (*Lumen Gentium*, 30). Raspoznavanje darova kojih Duh Sveti neće nikada dopustiti da nedostaju njegovoj Crkvi neka bude za njih nužni oslonac da učine stvarnom službu katehiste za rast vlastite zajednice.

Što je utvrđeno ovim apostolskim pismom u obliku motuproprija, naređujem da ima čvrstu i stalnu snagu, bez obzira na bilo što suprotno, također ako je dostojno posebnog spomena, i neka bude proglašeno objavlјivanjem u *L'Osservatore Romano*, stupajući na snagu istoga dana, i potom objavljeno u službenom komentaru u *Acta Apostolicae Sedis*.

Dano u Rimu, kod Svetog Ivana u Lateranu, dana 10. svibnja godine 2021., spomen liturgijski svetog Ivana Avilskog, prezbitera i učitelja Crkve, devete mogu pontifikata.

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA DAN SELILACA

Draga braćo i sestre, u enciklici *Fratelli tutti* izrazio sam zabrinutost i želju koji i dalje zauzimaju važno mjesto u mojojmu srcu: "Jednom kad ova zdravstvena kriza mine, naš najgori odgovor bio bi još dublje utonuti u grozničavi konzumerizam i nove oblike sebičnoga samoodržanja. Dao Bog da na kraju više ne postoje 'oni drugi', već samo 'mi'" (br. 35).

Upravo sam zato odlučio poruku za 107. svjetski dan migranata i izbjeglica posvetiti temi "Prema jednom sve većem *mi*", želeći tako pružiti jasnú perspektivu našega zajedničkog putovanja u ovome svijetu.

Povijest toga "mi"

Ta je perspektiva prisutna u samom Božjem naumu stvaranja: "Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih. I blagoslovi ih Bog i reče im: 'Plodite se, i množite'" (Post 1,27-28). Bog nas je stvorio kao muško i žensko, kao različita i komplementarna bića kako bismo zajedno oblikovali jedan "mi" koji raste iz naraštaja u naraštaj. Bog nas je stvorio na svoju sliku, na sliku svojega jednoga i trojedinog bića, zajedništva u različitosti.

A kad se čovjek zbog svoje neposlušnosti udaljio od Boga, Bog je u svojem milosrđu odlučio ponuditi put pomirenja i to ne pojedincima, nego čitavom narodu, jednomu "mi" koji će obuhvaćati cijelu ljudsku obitelj, sve narode: "Evo Šatora Božjeg s ljudima! On će prebivati s njima: oni će biti narod njegov, a on će biti Bog s njima" (Otk 21,3).

I na početku i na kraju povijesti spasenja postoji, dakle, jedan "mi", a u njezinu je središtu otajstvo Krista koji je umro i uskrsnuo "da svi budu jedno" (Iv 17,21). Međutim, sadašnje vrijeme pokazuje nam da je onaj "mi" koji Bog želi razbijen i rascjepkan, ranjen i izobličen. A to se posebno potvrđuje u vremenima najvećih kriza, kao što je ova današnja pandemija. Zatvoreni i agresivni nacionalizmi (usp. *Fratelli tutti*, 11) te radikalni individualizam (usp. *ibid.*, 105) narušavaju ili dijele taj "mi" kako u svijetu tako i unutar Crkve. A najveću cijenu plaćaju oni koji najlakše mogu postati *drući*, odnosno stranci, migranti, marginalizirani, oni koji žive na životnim periferijama.

Svi smo, zapravo, na istome brodu i zato smo pozvani zalagati se da ne bude više zidova koji nas

dijele, da ne bude više "onih drugih", nego samo jedan "mi", velik kao cijelo čovječanstvo. Zato korigtim prigodu koju pruža ovaj Dan da uputim dvostruki apel da zajedno težimo sve većem "mi" i obraćam se prije svega vjernicima katolicima, a zatim svim muškarcima i ženama svijeta.

Crkva koja je sve više katolička

Za članove Katoličke crkve taj se poziv pretače u zalaganje oko sve veće vjernosti katoličkoj vjeri, shvaćajući ono što je sveti Pavao stavio na srce zajednici u Efezu: "Jedno tijelo i jedan Duh - kao što ste i pozvani na jednu nadu svog poziva! Jedan Gospodin! Jedna vjera! Jedan krst!" (Ef 4,4-5).

Katolicizam Crkve, njezina univerzalnost, stvarnost je koju valja prihvati i živjeti u svakome dobu, u skladu sa željom i milošću Gospodina koji nam je obećao da će uvijek biti s nama, sve do kraja vremenâ (usp. Mt 28,20). Njegov nas Duh osposobljava zagrliti sve ljude kako bismo ostvarili zajedništvo u različitosti, pomirujući razlike, nikada ne namećući jednolikost koja depersonalizira. U susretu s različitostima stranaca, migranata, izbjeglica, i u međukulturalnom dijalogu kojim ovaj može urodit, dana nam je mogućnost rasti kao Crkva, uzajamno se obogaćivati. Svaki je kršćanin, gdjegod da se nalazio, punopravni član mjesne crkvene zajednice, član jedne jedine Crkve, stanar istoga doma, član jedne jedine obitelji.

Vjernici katolici pozvani su zalagati se, svaki počevši od zajednice u kojoj živi, da Crkva postane sve uključivija, nastavljajući poslanje koje je Isus Krist povjerio apostolima: "Putom propovijedajte: "Približilo se kraljevstvo nebesko!" Bolesne liječite, mrtve uskrisujte, gubave čistite, zloduhe izgonite! Besplatno primiste, besplatno dajte!" (Mt 10,7-8).

Crkva je danas pozvana izići na ulice egzistencijalnih periferija te liječiti ranjene i tražiti izgubljene, bez predrasudâ ili strahova, bez prozelitizma, nego spremna proširiti svoj šator da u njega primi sve ljude. Među onima koji nastanjuju periferije naći ćemo brojne migrante i izbjeglice, prognanike i žrtve trgovine ljudima, kojima Gospodin želi po nama pokazati svoju ljubav i navijestiti svoje spasenje: "Današnji migracijski tokovi predstavljaju novi misionarski "horizont", povlaštenu priliku za naviještanje Isusa Krista i

njegova evanđelje ne napuštajući pritom vlastitu sredinu kao i za konkretno svjedočenje kršćanske vjere s ljubavlju i dubokim poštivanjem prema drugim religijskim izrazima. Susret s migrantima i izbjeglicama drugih konfesija i religija plodno je tlo za razvoj iskrenog i obogaćujućeg ekumen-skog i međureligijskog dijaloga" (*Obraćanje nacionalnim ravnateljima pastoralna za migrante*, 22. rujna 2017.).

Svijet koji je sve više uključiv

Apeliram na sve muškarce i žene na svijetu da zajedno napreduju prema sve većem "mi" i da ponovno povežu ljudsku obitelj kako bi zajedno izgrađivali našu budućnost pravde i mira, vodeći računa o tome da nitko ne bude izostavljen.

Budućnost naših društava je "raznobojava" budućnost, obogaćena različitošću i međukulturalnim odnosima. Zato moramo danas naučiti živjeti zajedno, u skladu i miru. Posebno mi je draga slika puka u Jeruzalemu koji, na "dan krštenja" Crkve na Pedesetnicu, sluša navještaj spasenja neposredno nakon silaska Duha Svetoga: "Parti, Međani, Elamljani, žitelji Mezopotamije, Judeje i Kapadocije, Punta i Azije, Frigije i Pamfilije, Egipta i krajeva libijskih oko Cirene, pridošlice Rimljani, Židovi i sljedbenici, Krećani i Arapi - svi ih mi čujemo gdje našim jezicima razglašuju veličanstvena djela Božja" (Dj 2,9-11).

To je ideal novog Jeruzalema (usp. Iz 60; Otk 21, 3), gdje svi narodi, ujedinjeni u miru i slozi, slave Božju dobrotu i čuda stvorenoga svijeta. Ali da bismo dostigli taj ideal moramo se svi zalagati da rušimo zidove koji nas razdvajaju i graditi mostove koji će podupirati kulturu susreta, svjesni duroke međupovezanosti koja postoji među nama. U tome pogledu, suvremene migracije pružaju nam priliku da pobijedimo svoje strahove i dopustimo da nas obogati različitost dara svake osobe. Dakle, granice, ako to želimo, možemo pretvoriti u povlaštena mjesta susreta na kojima se može razviti čudo sve većeg "mi".

Od svih muškaraca i žena u svijetu tražim da dobro upotrebljavaju darove koje nam je Gospodin povjerio kako bismo očuvali i učinili još ljepšim svijet koji je stvorio: "Neki je ugledan čovjek imao otpotovati u daleku zemlju da primi svoje kraljevstvo pa da se vrati. Dozva svojih deset službu, dade im deset mna i reče: 'Trgujte dok ne dođem'" (Lk 19,12-13). Gospodin će tražiti od nas

da položimo račun za sva djela koja smo činili! Ali da bi se našemu zajedničkom domu osiguralo pravu skrb, moramo se truditi da taj "mi" bude sve veći, sve više suodgovoran, u snažnom uvjerenju da je svako dobro koje se učini svijetu učinjeno sadašnjim i budućim naraštajima. To je osobna i zajednička obaveza kojom se preuzima odgovornost za svu braću i sestre koji nastavljaju trpjeti dok nastojimo ostvariti održiviji, uravnoteženiji i uključiviji razvoj. U tom se zauzimanju ne pravi razliku između domaćeg stanovništva i stranaca, između mjesnoga stanovništva i gostiju, jer je riječ o zajedničkom bogatstvu, te se nikoga ne može isključiti iz brige o njemu i iz njegovih blagodati.

Taj sam ima početak

Prorok Joel nagovijestio je mesijansku budućnost kao vrijeme snova i viđenjâ nadahnutih Duhom Svetim: "izlit će duha svoga na svako tijelo, i proricat će vaši sinovi i kćeri, vaši će starci sanjati sne, a vaši mladići gledati viđenja" (3, 1). Pozvani smo sanjati zajedno. Ne smijemo se bojati sanjati i to zajedno kao jedinstveno čovječanstvo, kao suputnici na istome putu, kao sinovi i kćeri ove iste zemlje, koja je naš zajednički dom i gdje smo svi sestre i braća (usp. enc. *Fratelli tutti*, 8.).

Molitva

*Sveti i ljubljeni Oče,
tvoj Sin nas je naučio
da na Nebu zavlada velika radost
kad se onaj koji je bio izgubljen
nađe,
kad se nekoga tko je bio isključen i odbačen
ponovno primi među nas
te taj "mi" postaje tako sve većim.
Udijeli, molimo te, svim Isusovim učenicima
i svim ljudima dobre volje
milost da vrše tvoju volju u svijetu.
Blagoslov svaku gestu gostoprимstva i pomoći
kojom se svakog onog koji je u izgnanstvu
prima u "mi" zajednice i Crkve
da naša zemlja može postati
onakva kakvom si je Ti stvorio:
zajednički dom sve braće i sestara. Amen.*

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 3. svibnja 2021.,
blagdan svetih apostola Filipa i Jakova.

Franjo

PORUKA PAPE FRANJE ZA SVJETSKI DAN MISIJA

"Ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo" (Dj 4,20)

Draga braćo i sestre, kad iskusimo snagu Božje ljubavi, kad prepoznamo njegovu očinsku prisutnost u našem osobnom i zajedničkom životu ne možemo ne naviještati i dijeliti s drugima *ono što vidjesmo i čusmo*. Isusov odnos s njegovim učenicima, njegovo čovještvo koje se objavljuje u otajstvu utjelovljenja, u njegovu evanđelju i u njegovu vazmenom otajstvu pokazuju nam koliko Bog ljubi nas ljude i da su naše radosti i naše patnje, naše želje i naše tjeskobe ujedno i njegove (usp. Drugi vatikanski koncil, Past. konst. *Gaudium et spes*, 22). Sve nas u Kristu podsjeća da mu svijet u kojem živimo i njegova potreba za otakljenjem nisu tuđi i poziva nas da se osjećamo aktivnim dijelom toga poslanja: "Podite stoga na raskrižja i koga god nađete, pozovite" (Mt 22,9). Iz te samilosne ljubavi nitko nije isključen, nitko je ne može doživljavati nečim tuđim ili dalekim.

Iskustvo apostolâ

Povijest evangelizacije započinje oduševljenim traženjem Gospodina koji poziva i želi uspostaviti sa svakom osobom, tamo gdje se ona nalazi, dijalog prijateljstva (usp. Iv 15,12-17). Apostoli su prvi koji nam o tome govore, sjećajući se čak i dana i sata kad su ga susreli: "Bila je otprilike deseta ura" (Iv 1,39). Prijateljstvo s Gospodinom, vidjeti ga kako liječi bolesne, blaguje s grešnicima, hrani gladne, pristupa isključenima iz društva, dotiče nečiste, poistovjećuje se s potrebitima, poziva na blaženstva, uči na nov način i s vlašću, sve to ostavlja neizbrisiv trag, koji može pobuditi divljenje i "zaraznu" radost i nesebičnost koje se ne može obuzdati. Kao što je govorio prorok Jeremija, to iskustvo je rasplamtljeli oganj njegove djelotvorne prisutnosti u našemu srcu koji nas tjeran vršiti poslanje, premda ponekad za sobom povlači žrtve i nerazumijevanja (usp. 20,7-9). Ljubav je uvijek u pokretu i pokreće nas da s drugima dijelimo najljepši navještaj i izvor nade: "Našli smo Mesiju!" (Iv 1,41).

S Isusom smo vidjeli, čuli i iskusili da sve može biti drugačije. On je, već sada, uveo u buduća vremena dozivajući nam u pamet bitnu značajku našega čovještva, koja je mnogo puta zaboravljena: "stvoreni smo za puninu koja se može postići

samo u ljubavi" (enc. *Fratelli tutti*, 68). To su nova vremena koja pobuđuju vjeru koja može dati poticaj inicijativama i oblikovati zajednicu, polazeći od muškaraca i žena koji uče preuzimati na sebe teret vlastite i krhkosti drugih ljudi, promičući bratstvo i socijalno prijateljstvo (usp. *ibid.*, 67). Crkvena zajednica pokazuje svoju ljepotu svaki put kad se sa zahvalnošću spominje da je Gospodin prvi nas ljubio (usp. 1 Iv 4,19). "Gospodinova posebna ljubav nas iznenađuje, a čuđenje, po svojoj naravi, ne može se s naše strane ni posjedovati ni nametati [...] Jedino tako može procvasti čudo besplatnosti, besplatnog sebedarja. I misijski se žar ne može nikada steći misaonim naporom ili promučurnošću. Staviti se "u stanje misije" odraz je zahvalnosti" (*Poruka Papinskim misijskim djelima*, 21. svibnja 2020.).

Ipak, vremena nisu bila laka; prvi su kršćani započinjali svoj vjerski život u neprijateljskom i teškom okruženju. Iskustva marginalizacije i začaćeništva isprepletala su se s unutarnjim i vanjskim otporima koji kao da su proturječili pa čak i negirali ono što su vidjeli i čuli. Ali sve to ne samo da nije predstavljalo teškoču ili prepreku koja bi ih mogla dovesti do toga da se prignu ili zatvore u sebe same, nego ih je nagnalo da svaku nepričiku, protivštinu i teškoču pretvore u prigodu za poslanje. Same ograničenosti i prepreke postale su povlašteno mjesto za pomazati sve i svakoga Gospodinovim Duhom. Ništa i nitko nije mogao biti isključen iz oslobođajućega navještaja.

O svemu tome imamo živo svjedočanstvo u *Djelima apostolskim*, knjizi koju učenici misionari uvijek imaju pri ruci. To je knjiga u kojoj se opisuje kako je evanđelje, tamo gdje se prinosilo, uvijek ostavljalo iza sebe ugodan miris pobuđujući radost koju samo Duh može dati. Knjiga Djela apostolska uči nas uvijek se u kušnjama čvrsto držati Krista, kako bi u nama sazrelo "uvjerenje da Bog može djelovati u svakoj situaciji, pa i usred prividnih neuspjeha" kao i sigurnost "da onaj koji se žrtvuje i daje Bogu iz ljubavi sigurno će biti ploden" (apost. pob. *Evangelii gaudium*, 279).

Tako i mi: ni sadašnji povijesni trenutak nije lak. Ova situacija pandemije iznijela je na vidjelo i još više povećala žalost, samoću, siromaštvo i nepravde od kojih su mnogi već i ranije trpjeli i razotkrila

je naše lažne sigurnosti, podjeli i polarizacije koje nas tiho uništavaju. Najslabiji i najranjiviji još su snažnije doživjeli svoju slabost i ranjivost. Iskusili smo obeshrabrenost, razočaranost, muku. Nije nam mogla promaći ni konformistička gorčina koja oduzima nadu. Mi, međutim, "ne propovijedamo same sebe, nego Krista Isusa Gospodinom, a sebe slugama vašim poradi Isusa" (2 Kor 4,5). Zato u našim zajednicama i našim obiteljima slušamo jeku riječi života koja se razliježe našim srcima i govori nam: "Nije ovdje, nego uskrsnu!" (Lk 24,6). To je riječ nade koja zatire svaki determinizam i, onima koji dopuste da ih dotakne, daruje potrebnu slobodu i odvažnost ustati na noge i kreativno tražiti sve moguće načine živjeti samlost, "sakramental" Božje blizine nama ljudima koji ne ostavlja nikoga ležati kraj puta. U ovom vremenu pandemije, suočeni s napašću prikrivanja i opravdavanja ravnodušnosti i apatije u ime zdrave socijalne distance, prijeko je potrebno poslanje samlosti koje može pretvoriti nužnu distancu u mjesto susreta, skrbi i promicanja. "Što vidjesmo i čusmo" (Dj 4,20), milosrđe koje nam je iskazano, pretvara se u uporišnu točku i daje nam vjerodostojnost koji nam omogućuju povratiti zajedničku strast za stvaranje "zajednice pripadnosti i solidarnosti čemu se moraju posvetiti vrijeme, trud i dobra" (enc. *Fratelli tutti*, 36). Božja je riječ ta koja nas svakodnevno otkupljuje i spašava od izgovorā koji nas vode tome da se zatvaramo u najkukavniji od svih skepticizama: "ionako će sve opet biti isto, ništa se neće promjeniti". A na pitanje: "zašto bih se trebao odricati svojih sigurnosti, lagodnosti i užitaka ako ne mogu vidjeti nikakav važan rezultat?", odgovor je uvijek isti: "Isus Krist je izvojevao pobjedu nad grijehom i smrću i sada je svemogući. Isus Krist doista živi" (usp. apost. pob. *Evangelii gaudium*, 275) i želi da i mi budemo živi, da budemo braća i da znamo u sebe primiti i s drugima dijeliti tu nadu. U sadašnjim okolnostima prijeko su potrebeni misionari nade, pomazani od Gospodina, koji su kadri na proročki način podsjećati da se nitko ne može sâm spasiti.

Neka se i iz našega grla, kao u apostolâ i prvih kršćana, iz sve snage zaori ono: "Ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo" (Dj 4,20). Sve što smo primili, sve što nam je Gospodin postupno darivao, dao nam je da bismo se mogli time služiti i besplatno drugima davati. Kao što su apostoli svojim očima vidjeli, čuli i rukama opipali Isusovo spasenje (usp. 1 Iv 1,1-4), tako mi danas možemo trpeće i slavno Kristovo tijelo doticati u svakodnevnom

životu i smoći hrabrosti sa svima dijeliti sudbinu nade, taj nedvojbeni znak koji je plod spoznaje da je Gospodin uvijek uz nas. Kao kršćani ne možemo zadržati Gospodina samo za sebe: evangelizacijsko poslanje Crkve svoju punu i javnu vrijednost očituje u promjeni svijeta i očuvanju stvorenja.

Poziv svakome od nas

Tema ovogodišnjega Svjetskog dana misija, "Ne možemo ne govoriti što vidjesmo i čusmo" (Dj 4,20), poziv je svakome od nas da "preuzmemmo odgovornost" i upoznamo druge s onim što nosimo u srcu. Po tom je poslanju Crkva uvijek bila prepoznatljiva: "Ona je upravo radi naviještanja Evanđelja" (sveti Pavao VI., apost. pob. *Evangelii nuntiandi*, 14). Naš vjerski život, naime, kad se odvajamo od drugih ili se zatvaramo u male skupine, kopni, gubi proročki duh i sposobnost divljenja i zahvalnosti. Po samoj svojoj dinamici on zahtijeva veću otvorenost kojom možemo doći do sviju i zagrli ih. Prvi kršćani ne samo da nisu podlegli napasti zatvaranja u neku elitu, nego su bili privučeni od Gospodina i novog života koji je On nudio poči među narode svjedočiti ono što su vidjeli i čuli: Božje kraljevstvo je blizu. Činili su to s velikodušnošću, zahvalnošću i plemenitošću onih koji siju svjesni da će drugi uživati plodove njihova truda, zalaganja i njihove žrtve. Zato volim podsjetiti da "čak i oni koji su najslabiji, ograničeni i koji nose rane na svojoj duši mogu biti misionari na svoj način, jer se uvijek treba omogućiti da se dobro prenosi, čak i ako koegzistira s mnogim slabostima" (posin. apost. pob. *Christus vivit*, 239).

Na Svjetski dan misija, koji se svake godine slavi pretposljednje nedjelje listopada, sjećamo se sa zahvalnošću svih onih koji nam, svojim svjedočanstvom života, pomažu obnoviti naš krsni zavjet da ćemo biti velikodušni i radosni apostoli evanđelja. Posebno se spominjemo onih koji su bili kadri krenuti na put, ostaviti zemlju i obitelj kako bi evanđelje, bez odlaganja i strahova, došlo do narodâ i gradova u kojima je mnogo onih koji su žedni blagoslova.

Razmišljanje o njihovom misijskom svjedočenju potiče nas da budemo hrabri i ustrajno molimo "gospodara žetve da radnike pošalje u žetu svoju" (Lk 10,2). Svjesni smo, naime, da poziv na poslanje nije nešto što pripada prošlosti ili romantična uspomena iz nekih drugih vremena. Isusu danas trebaju srca koja znaju živjeti poziv kao pravu ljubavnu priču koja će ih potaknuti ići

na periferije svijeta i postati vjesnicima i oruđima samilosti. Poziv je to koji On upućuje svima, iako ne svakomu na isti način. Sjetimo se da ima periferiju koje se nalaze blizu nas, u središtu nekoga grada, ili u vlastitoj obitelji. Postoji također vid sveopće otvorenosti ljubavi koji nije zemljopisni nego egzistencijalni. Uvijek, ali napose u ovim vremenima pandemije, važno je svaki dan rasti u sposobnosti proširiti svoj vlastiti krug i doći do onih za koje ne doživljavamo spontano da pripadaju "našem interesnom svijetu" iako su tu blizu nas (usp. enc. *Fratelli tutti*, 97). Vršiti svoj posla-

nje u životu znači odvažiti se gajiti iste osjećaje kao Isus Krist i vjerovati s njim da je osoba uz mene moj brat i moja sestra. Neka njegova suo-sjećajna ljubav probudi i naše srce i sve nas učini učenicima misionarima.

Neka Marija, prva učenica misionarka, poveća u svim krštenicima želju da budu sol i svjetlo u našim zemljama (usp. Mt 5,13-14).

Rim, Sveti Ivan Lateranski, 6. siječnja 2021., svetkovina Bogojavljenja.

Franjo

APOSTOLSKO PISMO SPIRITUS DOMINI O PRISTUPANJU ŽENA SLUŽBAMA LEKTORATA I AKOLITATA

Gospodinov Duh, trajan izvor života i poslanja Crkve, članovima Božjeg naroda dijeli darove koji svakome omogućuju da na drukčiji način doprinosi izgradnji Crkve i naviještanju Evangelijske. Te karizme, nazvane službama, jer ih Crkva javno prepoznaje i uspostavlja, dostupne su zajednici i njezinu poslanju u stabilnom obliku.

U nekim slučajevima ovaj doprinos služenja potječe i iz određenog sakramenta, sakramenta svetog reda. Druge zadaće, tijekom povijesti, uspostavljene su u Crkvi i povjerene kroz nesakramentalni liturgijski obred pojedinim vjernicima, zahvaljujući određenom obliku vršenja krsnog svećeništva, i kao pomoć u određenoj službi biskupa, prezbitera i đakona.

Slijedom časne tradicije, primanje "laičkih službi", koje je **sveti Pavao VI. uredio motuproprijem Ministeria quaedam** (17. kolovoza 1972.), prethodilo je primanju sakramenta svetog reda u svrhu pripreme, premda su takve službe dodijeljene drugim prikladnim muškim vjernicima.

Neke skupštine Biskupske sinode naglasile su potrebu da se ovaj predmet istraži i doktrinarno, tako da on odgovara prirodi prethodno spomenutih karizmi i potrebama vremena, nudeći odgovarajuću potporu ulozi evangelizacije koja pripada crkvenoj zajednici.

Prihvatajući ove preporuke, posljednjih se godina dogodio doktrinarni razvoj koji je naglasio kako se određene službe, ustanovljene od Crkve, temelje na zajedničkom preduvjetu krštenja kojeg primamo i kraljevskog svećenstva u koje se ugra-

đujemo po njemu; one se u osnovi razlikuju od zaređene službe primljene po sakramentu reda. Tako je čak i ustaljena praksa u Latinskoj Crkvi potvrdila da se ove "laičke službe", budući da su utemeljene na sakramentu krštenja, mogu povjeriti svim prikladnim vjernicima, muškog ili ženskog spola, u skladu s onim što je već predviđeno kan. 230 §2.

Slijedom toga, nakon što sam saslušao mišljenja nadležnih dikasterija, odlučio sam izmijeniti kan. 230 §1 Zakonika kanonskog prava. Stoga određujem da će kan. 230 §1 Zakonika kanonskog prava ubuduće imati sljedeću formulaciju:

Laicima prikladne dobi i vrlina, određenih odlukom biskupske konferencije, može se po propisanom bogoslužnom obredu trajno dodijeliti služba čitača i akolita; međutim, dodjeljivanje takve službe ne daje im pravo na crkveno uzdržavanje ili naknadu.

Također, nalažem izmjenu i ostalih odredbi sa zakonskom snagom koje se odnose na ovaj kanon.

Propisujem da odredbe ovog Apostolskog pisma u obliku motupropria, imaju čvrstu zakonsku snagu, unatoč bilo čemu suprotnom, čak i kada bi to bilo dostoјno posebnog spominjanja, i neka se one kao odredbe proglose objavljuvaju u *L'Osservatore Romano*, stupajući na snagu istoga dana, a potom neka se objave u službenom glasniku *Acta Apostolicae Sedis*.

Dano u Rimu, pri svetom Petru, dana 10. siječnja 2021., na blagdan Krštenja Gospodinova, osme godine mog pontifikata.

Franjo

KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I STEGU SAKRAMENTA

Bilješka o srijedi Pepelnici

Prot. 17/2021.

Svećenik izgovara molitvu za blagoslov pepela te ga škropi blagoslovljenom vodom, ne govoreći ništa. Zatim, obraćajući se svima prisutnima, samo jednom izgovara formulu kako je naznačena u Rimskom misalu: "Obratite se i vjerujte u Evandelje" ili "Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah pretvoriti".

Zatim svećenik opere ruke, stavi masku na lice i posipa pepelom one koji mu prilaze ili, ako je

potrebno, odlazi onima koji su ostali na svojim mjestima. Ništa ne govoreći, svećenik posipa pepeo po glavi svakog vjernika.

Iz Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, 12. siječnja 2021.

*Robert kardinal Sarah, prefekt
† Arthur Roche, nadbiskup tajnik*

KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLJE I STEGU SAKRAMENATA

DEKRET o upisu liturgijskih slavlja svetog Grgura iz Nareka, opata i naučitelja Crkve, svetog Ivana iz Avile, prezbitera i naučitelja Crkve i svete Hildegarde iz Bingena, djevice i naučiteljice Crkve, u Opći rimski kalendar

Prot. 40/2021.

Svetost se sjedinjuje sa iskustvenom spoznajom otajstva Isusa Krista i ono je neraskidivo povezano s otajstvom Crkve.

Ovo sjedinjenje između svetosti i razumijevanja božanskih i istodobno ljudskih stvarnosti na poseban se način očituje kod osoba koje su proglašene "naučiteljima Crkve". Doista, mudrost koja karakterizira ove muškarce i žene ne pripada samo njima, jer su postajući učenicima božanske Mudrosti postali učitelji mudrosti za cijelu Crkvu. Na taj su način sveci i svetice "naučitelji" upisani u Opći rimski kalendar.

Stoga, uzimajući u obzir da su nedavno određeni sveci od velike važnosti za Zapad i Istok proglašeni naučiteljima Crkve, Vrhovni svećenik Franjo odredio je da se u Opći rimski kalendar kao neobavezni spomendani upišu:

Sveti Grgur iz Nareka, opat i naučitelj Crkve, 27. veljače, Ivan iz Avile, prezbiter i naučitelj Crkve, 10. svibnja, sveta Hildegarda iz Bingena, djevica i naučiteljica Crkve, 17. rujna.

Ti novi spomendani moraju biti upisani u sve kalendare i liturgijske knjige za misna slavlja i slavlja liturgije časova; priloženi liturgijski tekstovi moraju se prevesti, odobriti i nakon potvrde ovog Dikasterija na biskupskim konferencijama je da ih i objave.

Unatoč svemu što je suprotno.

Iz sjedišta Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, 25. siječnja 2021., blagdan Obraćenja svetog Pavla, apostola.

*Robert Kard. Sarah, prefekt
† Arthur Roche, nadbiskup tajnik*

KONGREGACIJA ZA BOGOŠTOVLE I STEGU SAKRAMENATA

DEKRET o upisu liturgijskih slavlja svete Marte, Marije i Lazara u Opći rimski kalendar

Prot. 35/2021.

Budući da je u kućanstvu u Betaniji Gospodin Isus iskusio obiteljski duh i prijateljstvo Marte, Marije i Lazara, Evanđelje po Ivanu govori da ih je volio. Marta mu je velikodušno pružila gostoprivestvo, Marija je pažljivo slušala njegove riječi, a Lazar je odmah izšao iz groba na zapovijed Onoga koji je ponizio smrt.

Povjesna nesigurnost Latinske crkve oko identiteta Marije - Magdalene, kojoj se Krist ukazao nakon uskrsnuća, sestre Marte, grešnice kojoj je Gospodin oprostio grijeha - koja je rezultirala upisom samo Marte u Rimski kalendar na dan 29. srpnja, nedavno je riješena u novim studijima, kako je i potvrđeno u sadašnjem Rimskom martilogiju koji se istoga dana spominje i Marije i Lazara. Također, u nekim se određenim kalendarima ove dvije sestre i brat zajedno slave istoga dana.

Stoga, uzimajući u obzir važnost evanđeoskog svjedočanstva koje su pružili u dočeku Gospodi-

na Isusa u svoj dom, pažljivo ga slušajući, vjerujući da je on uskrsnuće i život, prihvaćajući prijedlog ovog Dikasterija, Vrhovni svećenik Franjo naložio je da se 29. srpnja u Opći rimski kalendar upiše spomendan svetih Marte, Marije i Lazara.

S ovom odlukom, ovaj spomendan mora biti upisan u sve kalendare i liturgijske knjige za misna slavlja i slavlja liturgije časova; priloženi dopunjeni i izmijenjeni liturgijski tekstovi moraju se prevesti, odobriti i nakon potvrde ovog Dikasterija na biskupskim konferencijama je da ih i objave. Unatoč svemu što je suprotno.

Iz sjedišta Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata, 26. siječnja 2021., spomendan svetih Timoteja i Tita, biskupa.

*Robert kard. Sarah, prefekt
† Arthur Roche, nadbiskup tajnik*

APOSTOLSKA POKORNIČARNA

Dekret o potpunom oprostu povodom Ignacijske godine

Prot. 609/2021./I.

Apostolska pokorničarna, na veću pobožnost vjernika i spasenje duša, snagom ovlasti koje joj je dodijelio sveti u Kristu otac Franjo, Božjom providnošću papa, na zamolbu mnogopostovanog oca Artura Sose, generalnog poglavara Družbe Isusove prigodom jubileja svetog utemeljitelja Ignacija Lojolskoga, iz blaga nebeske Crkve drage volje podjeljuje potpuni oprost, pod uobičajenim uvjetima (sakramentalna isповijed, sveta pričest i molitva na nakanu Svetog Oca), ocima iz Družbe Isusove i Krištovim vjernicima s iskrenim duhom pokore i

potaknutima ljubavlju, koji vrijedi od dana 20. svibnja 2021. do 31. srpnja 2022. godine, a koji se također može namijeniti za pomoć dušama u čistilištu, ako posjete bilu koju jubilejsku crkvu Družbe Isusove u svijetu u obliku hodočašća i ondje se pobožno zadrže u jubilejskim slavljima ili se barem neko vrijeme posvete pobožnim mislima, zaključujući molitvom Gospodnjom, vjerovanjem, zazivima Blaženoj Djevici Mariji i svetom Ignaciju.

Svi stari i bolesni koji zbog teških razloga ne mogu izići iz vlastitog doma, mogu jednako do-

biti potpuni oprost, nakon što se duhom odreknu svakoga grijeha i donesu nakanu da će čim bude moguće ispuniti tri uobičajena uvjeta, ako se pred nekom slikom svetog Ignacija duhom pridruže jubilarnim slavlјima te milosrdnom Bogu prikažu svoje molitve, boli i teškoće života.

Stoga, da bi se u pastoralnoj ljubavi olakšao pristup božanskom oprostu koji se daje po ključevima Crkve, ova Pokorničarna usrdno potiče oce iz Družbe Isusove da se spremnog i veliko-

dušnog duha stave na raspolaganje za slavljenje sakramenta pomirenja.

Ovaj Dekret vrijedi za Godinu svetog Ignacija, bez obzira na bilo koju suprotnu odredbu.

Dano u Rimu, iz sjedišta Apostolske pokorničarne, dana 14. svibnja 2021. godine od Gospodnjeg Utjelovljenja.

*kardinal Mauro Piacenza, veliki pokorničar
mons. Christopher Nykiel, regens*

DIKASTERIJ ZA CJELOVITI LJUDSKI RAZVOJ

Poruka za svjetski dan zdravlja (7. travnja 2021.)

Svjetski dan zdravlja obilježava se svake godine 7. travnja. Taj je dan ustanovljen na Prvoj Svjetskoj zdravstvenoj skupštini 1948. godine s ciljem podizanja svijesti o određenoj zdravstvenoj temi i isticanja pitanja od velike hitnosti i prioriteta u zdravstvenom svijetu. Ovogodišnja tema stavlja naglasak na hitnost djelovanja na uklanjanju nejednakosti u pristupu zdravstvenoj zaštiti u cilju "Izgrađivanja pravednijeg i zdravijeg svijeta za sve".

Godina 2020. pamtit će se kao prijelomna godina koja dijeli ono "prije" i ono "poslije". Pandemija je duboko utjecala na naš život i naše društvo; pogoršala je stare društvene probleme, posebno nejednakosti, poput pristupa lijekovima. Utjecaj pandemije najteže se odrazio na najugroženije zajednice, koje su najizloženije bolesti i imaju manje mogućnosti pristupa kvalitetnim zdravstvenim uslugama.

Proživljavamo krizu, ali kako podsjeća papa Franjo, iz krize ne izlazimo isti kao prije, ili izlazimo bolji ili izlazimo gori. Zato nas ovaj Svjetski dan zdravlja poziva "Graditi pravedniji i zdraviji svijet za sve." Ova teška godina podsjetila nas je i na važnost ljudske solidarnosti i svijesti da nitko sam sebe ne spašava. U vezi s tim, Papa nas poziva da oživimo i u središte svog djelovanja stavimo vrijednosti bratstva, pravde, pravičnosti, solidarnosti i uključivosti kako ne bismo dopustili da nas različiti oblici zatvorenih nacionalizama ili zakoni tržišta spriječe da živimo kao prava ljudska obitelj.¹

Zdravlje je povezano s vrijednošću pravde

Pandemija je još više produbila veliki jaz između naprednih i siromašnih zemalja u pristupu zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenim uslugama. Žalosna je to činjenica koja i dalje traje unatoč tome što su različite institucije u nekoliko navrata osudile to stanje. Postoje neprihvatljive razlike i nejednakosti koje uskraćuju zdravlje velikom dijelu stanovništva na "periferiji svijeta". Čovječanstvu je teško shvatiti da je "temeljno pravo na zaštitu zdravlja povezano s vrijednošću pravde prema kojoj ne postoje razlike između narodâ i etničkih skupina, uzimajući u obzir objektivne životne situacije i stupanj razvoja istih, u ostvarivanju općeg dobra, koje je istodobno dobro sviju i svakog pojedinca, za koje je posebno civilna zajednica pozvana preuzeti na sebe odgovornost".² Poželjno je da se "pravo na zdravstvenu zaštitu i pravo na pravdu dovede u sklad osiguravanjem pravične rasподjele zdravstvenih ustanova i financijskih sredstava, u skladu s načelima solidarnosti

¹ Papa Franjo, Poruka *Urbi et Orbi* - Božić 2020., 25. prosinca 2020.

² Nova povelja zdravstvenih radnika, br. 141.

i supsidijarnosti".³ Na tim dvama načelima mogu se graditi pravedniji i pravičniji zdravstveni sustavi. No, da bi se to učinilo, prije svega je potrebno pojmom zdravlja sagledati u novom svjetlu, naime kao *cjelovito zdravlje*.

Za jedno cjelovito zdravlje

Za pravedniji i zdraviji svijet prijeko je potrebno steći drugaćiji pogled na ljudsko zdravlje i njegovu u kojem će se uzeti u obzir fizička, psihološka, intelektualna, socijalna, kulturna i duhovna dimenzije osobe. Stjecanje ovog cjelovitog pogleda omogućuje nam shvatiti kako je djelo pravde osigurati svima da dobiju potrebnu zdravstvenu zaštitu, odnosno to znači dati osobi ono na što ima pravo. Oni koji skrbe za bolesne i one koji pate moraju imati ovaj sveobuhvatni pogled, kontinuirano nadahnut holističkom vizijom skrbi: zdravstveni i pastoralni radnici moraju se jednodušno zalagati za cjelovito zdravlje svojih pacijenata.

Upućujemo izraze poštivanja i zahvalnosti njegovateljima koji se, unatoč brojnim ograničenjima i nedostacima zdravstvenih sustava, nisu predali nego su ustrajali u borbi za zdravlje svojih pacijenata; ostali su vjerni vlastitom pozivu koji svoj izvor pronalazi u suošćećanju. "Suošćećanje je privilegiran način također promicanja pravde, jer kada se stavimo u položaj drugoga to nam omogućuje ne samo razumjeti njegove borbe, teškoće i strahove nego također, u krhkosti koja obilježava svakog čovjeka, otkriti njegovu dragocjenost i jedinstvenu vrijednost, riječju - dostojanstvo. Ljudsko je dostojanstvo temelj pravde, dok je prepoznavanje neprocjenjive vrijednosti svake osobe snaga koja nas potiče prevladati, s entuzijazmom i samopožrtvovnošću, sve razlike".⁴

Za zdraviji svijet

U današnjem iskustvu pandemije otkrivamo da smo braća i sestre, svi u istom čamcu, odgovorni jedni za druge i da naša dobrobit također ovisi o odgovornom ponašanju sviju.⁵ Čovječan-

stvo ponovno otkriva osjećaj uzajamne međuovisnosti. Dijelimo zajednički dom u kojem moramo zajednički skrbiti za stvoreni svijet i ljude koji ga nastanjuju. U istinskom bratstvu, individualizam i sebičnost mogu se pobijediti ponovnim potvrđivanjem da samo traženje dobra sviju može dovesti do mojega dobra. Pandemija nas je, na poseban način, naučila da je zdravlje opće dobro, tako da se, štiteći vlastito zdravlje, štiti zdravlje drugoga i cijele zajednice.

Pitanje koje zasluguje posebnu pozornost je mentalno zdravlje koje je stavljeno na tešku kušnju u ovom vremenu pandemije. U vezi s tim, Dikasterij za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja izradio je dokument koji se može pogledati na mrežnoj stranici Dikasterija.⁶ Nosi naziv: "*Pratičenje osoba pogodenim psihološkim trpljenjima u prilikama pandemije covida-19. Udovi istog tijela, ljubljeni jednom ljubavlju*" ("Accompagnare le persone in sofferenza psicologica nel contesto della pandemia del COVID-19. Membri di un solo corpo, amati da un unico amore"). U dokumentu se nudi neke elemente za razmišljanje onima koji su bliski ljudima pogodenim pandemijom i svima onima koji su pozvani pratiti ih bilo unutar obitelji, bilo u zdravstvenim ustanovama.

Prijeko je potrebno skrbiti za one koji su nas njegovali. Obnašatelji vlasti kao i oni koji su odgovorni za ekonomske i zdravstvene politike imaju zadaču zajamčiti bolje uvjete rade za zdravstvene djelatnike. To pak zahtijeva odmjerena, razborita i etička ekonomska ulaganja koja imaju za cilj pratiti razvoj ljudskih potencijala; treba znati da izobrazba zdravstvenih radnika za cjelovito zdravlje predstavlja bogatstvo i za pojedince i za zajednicu; to za sobom povlači promicanje prevencije, liječenja i pedagogije za cjelovito zdravstveno obrazovanje.

Veću pažnju treba posvetiti i zdravstvenim ustanovama, posebno onima bez finansijske potpore od strane države, poput onih kojima upravljaju Crkva i druge vjerske zajednice, koje su u raznim, često zabačenim, dijelovima svijeta jedino sredstvo za jamčenje pristupa zdravstvenoj skrbi.

³ Papa Franjo, Poruka njegove svetosti pape Franje sudionicima 32. međunarodne konferencije na temu: *Rješavanje zdravstvenih nejednakosti u svijetu* (*Addressing Global Health Inequalities*), 18. studenog 2017.

⁴ Papa Franjo, Poruka Njegove Svetosti pape Franje sudionicima 32. međunarodne konferencije na temu: *Rješavanje zdravstvenih nejednakosti u svijetu*, 18. studenog 2017.

⁵ Usp. papa Franjo, Enciklika *Fratelli tutti*, 32.

⁶ Usp. <https://www.humandevolution.va/it/news/2021/accompagnare-le-persone-in-sofferenza-psicologica-nel-contesto-d.html>

Zdravstvene nejednakosti su nepravedne, ali ih je također moguće spriječiti strategijama koje imaju za cilj osigurati jednak pristup zdravstvenoj zaštiti, posebno za najugroženije i marginalizirane skupine. Veća pravednost u zaštiti zdravlja u svijetu može se postići samo obnovljenim moralnim zalaganjem najbogatijih država za najsiromašnije zemlje. Nadamo se da će se doći do toga da će se

svim pojedincima i svim zajednicama zajamčiti univerzalno zdravstveno osiguranje. To je hitan cilj koji treba postići kako bismo izgradili pravedniji, zdraviji i bolji svijet, svijet mira koji sanjamo i za koji vjerujemo da je još uvijek moguć.⁷

Kardinal Peter Kodwo Appiah Turkson, prefekt

---

⁷ Usp. *Ritorniamo a sognare. La strada verso un futuro migliore* (Piemme, prosinac 2020.) i *Dio e il mondo che verrà* (Piemme-LEV, ožujak 2021.), knjige s intervjuima s papom Franjom.

DIKASTERIJ ZA LAIKE I OBITELJ

Pastoralne smjernice za proslavu Svjetskog dana mladih u partikularnim Crkvama

1. Svjetski dani mladih

Ustanovljenje Svjetskog dana mladih (SDM) nesumnjivo je bila velika proročanska intuicija sv. Ivana Pavla II. koji je ovako objasnio razloge te svoje odluke: "Svi mladi moraju osjetiti da ih Crkva prati. Neka se, dakle, cijela Crkva u čitavome svijetu, u jedinstvu s Petrovim nasljednikom, sve više predano zalaže oko mladih, njihovih tjeskoba i briga, njihovih otvorenosti i nade kako bi odgovorila na njihova očekivanja prenoseći sigurnost koja je Krist, Istinu koja je Krist, ljubav koja je Krist."¹

Papa Benedikt XVI. nastavio je tragom svoga prethodnika i u raznim je prigodama otvoreno naglašavao kako su ti susreti dar Božje providnosti za Crkvu, definirajući ih kao "lijek protiv umora od vjere", "novo, pomlađeno kršćanstvo", "nova evangelizacija koju se životom potvrđuje".²

I za papu Franju svjetski dani mladih predstavljaju izvanredno snažan misionarski poticaj za čitavu Crkvu, a napose za mlade naraštaje. Samo nekoliko mjeseci nakon izbora, započeo je svoj pontifikat Svjetskim danom mladih u Rio de Janeiru u srpnju 2013. godine, na završetku kojega je rekao da je taj SDM "bio nova etapa hodočašća mladih po kontinentima s križem Kristovim. Ne smijemo nikada zaboraviti - objasnio je - da svjetski dani mladih nisu "vatrometi", trenuci oduševljenja koji su svrha sebi samima; to su etape dugog putovanja, započetog 1985. na inicijativu pape Ivana Pavla II."³ A zatim je objasnio ono što ima središnju važnost: "imajmo ovo stalno na umu: mladi ne slijede Papu, oni idu za Isusom Kristom, noseći njegov križ. A Papa ih vodi, prati ih na tome putu vjere i nade".⁴

Kao što je poznato, međunarodna proslava toga događaja obično se održava svake treće godine, svaki put u drugoj zemlji, i na njoj

sudjeluje Sveti Otac. Redovita se, pak, proslava tog Dana održava svake godine u partikularnim Crkvama, koje preuzimaju na sebe organizaciju toga događaja.

2. SDM u partikularnim Crkvama

Svjetski dan mladih, koji se slavi u svim partikularnim crkvama, od velike je važnosti i vrijednosti ne samo za mlade koji žive u pojedinoj regiji, nego i za čitavu mjesnu zajednicu.

Neki mladi, zbog studija, posla ili novca nemaju priliku sudjelovati na međunarodnim proslavama tih dana. Zato je dobro da svaka partikularna Crkva pruži i njima mogućnost da osobno dožive, premda na mjesnoj razini, taj "blagdan vjere", događaj koji je snažno iskustvo svjedočenja, zajedništva i molitve, nalik međunarodnima koji su ostavili duboki trag u životu mnogih mladih iz čitavog svijeta.

Istodobno, Svjetski dan mladih koji se obilježava na mjesnoj razini od izuzetne je važnosti za svaku partikularnu Crkvu. Služi senzibiliziranju i izgrađivanju crkvene zajednice u svoj njezinu složenosti - vjernici laici, svećenici, posvećene osobe, obitelji, odrasli i starije osobe - da bi postala sve svjesnija svojeg poslanja prenošenja vjere novim naraštajima. Opća skupština Biskupske sinode, posvećena temi "Mladi, vjera i razlučivanje zvanja" (2018.), podsjetila je da se čitava Crkva, sveopća i partikularna, i svaki njezin član, moraju osjećati odgovornima za mlade i biti spremni pitanja koja oni postavljaju, njihove želje i potreškoće s kojima se susreću doživjeti kao izazov. Stoga je proslava tih dana mladih na mjesnoj razini izuzetno korisno da se u Crkvi sačuva živa svijest o hitnoj potrebi ići u korak s mladima, prihvataći ih i strpljivo slušati, naviještajući im snažno i s ljubavlju Riječ Božju.⁵

¹ Ivan Pavao II., *Govor Kardinalskom zboru, Kuriji i Rimskoj prelaturi prigodom božićnog čestitanja*, u: *Insegnamenti*, VIII, 2 (1985), str. 1559-1560.

² Usp. Benedikt XVI., *Govor Svetoga Oca uzoritoj gospodi kardinalima, Rimskoj kuriji i papinskoj obitelji prigodom božićnog čestitanja*, u: *Insegnamenti*, VII, 2 (2011), str. 951-955.

³ Franjo, *Angelus*, u: *Insegnamenti*, I, 2 (2013), str. 155.

⁴ *Ibidem*.

⁵ Usp. *Završni dokument XV. opće skupštine Biskupske sinode*, 4. U nastavku će se za taj dokument koristiti kratica ZD.

I upravo je u vezi s proslavom SDM-a na mjesnoj razini, Dikasterij za laike, obitelj i život, u okviru svoje nadležnosti⁶ izradio neke pastoralne smjernice za biskupske konferencije, sinode patrijarhijskih crkava i velikih nadbiskupija, dijeceze/eparhije, crkvene pokrete i udruge i, na kraju, ali ne najmanje važno, za mlade iz cijelog svijeta, tako da se "dijecezanski / eparhijski SDM" može u punini doživjeti kao proslava "za mlade" i "s mladima".

Ove pastoralne smjernice imaju za cilj potaknuti partikularne crkve da sve više vrednuju dijecezansku proslavu SDM-a i smatraju je dobrom prilikom za planiranje i kreativno provođenje inicijativa iz kojih se zorno vidi da Crkva svoje poslanje s mladima smatra "pastoralnim prioritetom od epohalnog značenja u koji valja uložiti vrijeme, energije i resurse".⁷ Mora se osigurati da mlađi naraštaji osjećaju da su u središtu pastoralne i brige Crkve. Mladi, naime, žele biti uključeni i cijenjeni kako bi se osjećali ravnopravnim protagonistima života i poslanja Crkve.⁸

Smjernice koje slijede prvenstveno su namjenjene pojedinim biskupijama, kao odgovarajućem području izražavanja mjesne Crkve. Mora ih se, naravno, prilagoditi različitim okolnostima u kojima se Crkva nalazi i živi u različitim krajevima svijeta, kao što su, na primjer, dijeceze/eparhije pa bile one i male i raspolagale s malo ljudskih i materijalnih resursa. U tim konkretnim slučajevima neka se SDM organizira na razini svake biskupije. Ako je negdje pastoralno prikladnije može se organizirati susret mlađih koji će biti zajednički za više susjednih biskupija zajedno, ili pak za na razini koja je viša od biskupije.

3. Proslava SDM-a na mjesnoj razini na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja

Na završetku euharistijskoga slavlja na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja, 22. studenoga 2020., papa Franjo odlučio je da se ponovno po-

krene proslavu SDM-a u partikularnim crkvama i najavio da se, počevši od 2021. godine, ta proslava, koja se tradicionalno slavlja na Cvjetnicu, slaviti na nedjelju na koju pada svetkovina Krista Kralja.⁹

U vezi s tim podsjećamo da je sveti Ivan Pavao II. na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja 1984. godine pozvao mlade na susret povodom Međunarodne godine mlađih (1985.) - koja je, zajedno sa sazivanjem Jubileja mlađih, u Svetoj godini otkupljenja (1984.) - označila početak dugog puta SDM-a. "Na ovaj blagdan [...] - rekao je papa - Crkva naviješta Kristovo kraljevstvo, koje je već prisutno, ali još uvijek tajanstveno raste prema svojemu punom očitovanju. Vi ste, mlađi, nezamjenjivi nositelji snage Božjega kraljevstva, vi ste nada Crkve i svijeta". Tako je, dakle, nastao SDM: na svetkovinu Krista Kralja mlađi iz cijelog svijeta pozvani su "doći u Rim na susret s Papom, na početkom Velikog tjedna, u subotu i na Cvjetnicu".¹⁰

Nije teško, naime, dokučiti vezu između Cvjetnice i svetkovine Krista Kralja svega stvorenja. Na Cvjetnicu se spominjemo Isusova ulaska u Jeruzalem kao "krotkoga kralja koji jaše na magarcu" (usp. Mt 21,5), a mnoštvo je oduševljeno klicalo Mesiju: "Hosana sinu Davidovu! Blagoslovjen onaj koji dolazi u ime Gospodnje!" (Mt 21,9). Evanđelist Luka izrazu "kralj", koji uzvikuje mnoštvo, izrijekom dodaje "Onaj koji dolazi", naglašavajući tako da je Mesija također kralj i da njegov ulazak u Jeruzalem na neki način predstavlja kraljevsko ustoličenje: "Blagoslovjen Kralj, Onaj koji dolazi u ime Gospodnje!" (Lk 19,38).

Kraljevska dimenzija Krista toliko je važna za Luku da se javlja od početka Isusova zemaljskog života i prati cijelu njegovu službu. Prilikom Navještenja, Andeo navješće Mariji da će dijete u njoj začeto primiti od Boga "prijestolje Davida, oca njegova, i kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijeke i njegovu kraljevstvu neće biti kraja" (Lk 1,32-33). A u dramatičnom događaju

⁶Dikasterij za laike, obitelj i život "izražava posebnu revnu skrb Crkve za mlađe, promičući njihov protagonizam usred izazova današnjeg svijeta. Podupire inicijative Svetog Oca na području pastoralne mlađih i stavlja se u službu biskupske konferencije, međunarodnih pokreta i udruga mlađih, promičući njihovu suradnju i organizirajući međunarodne susrete. Snažni trenutak njegova djelovanja je priprema svjetskih dana mlađih" (Statut, čl. 8).

⁷ZD, 119.

⁸Usp. *Ibidem*.

⁹Usp. Franjo, Homilija na misi na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja, u: *L'Osservatore Romano*, 23. studenoga 2020., str. 6. Predlaže se da se Svjetski dan mlađih održava na isti datum kad i svetkovina Krista Kralja također u crkvama čiji obred ne predviđa takvu jednu proslavu ili koje je slave drugog datuma. Njihovi ordinarijci imaju, ipak, pravo odlučiti drugačije.

¹⁰Ivan Pavao II., *Angelus*, u: *Insegnamenti*, VII, 2 (1984), str. 1298.

raspeća, dok se drugi evanđelisti ograničavaju na to da spominju uvrede dvojice razbojnika raspetih zajedno s Isusom, Luka predstavlja dirljivi lik "dobrog razbojnika" koji s drva križa moli Isusa: "sjeti me se kad uđeš u kraljevstvo svoje" (Lk 23,42). Isusove riječi prihvaćanja i opraštanja kao odgovor na ovu molitvu daju shvatiti da je on Kralj koji je došao zato da spasi: "Danas ćeš biti sa mnom u raju" (Lk 23,43).

Snažni navještaj koji se mora uputiti mladima i koji mora biti u središtu svakog dijecezanskog / eparhijskog SDM-a, dakle, glasi: prihvatite Krista! Prihvatite ga kao Kralja u svoj život! On je Kralj koji je došao spasiti! Bez njega nema istinskoga mira, nema istinskoga unutarnjeg pomirenja i istinskoga pomirenja s drugim ljudima! Bez njegova Kraljevstva i društvo gubi svoje ljudsko lice. Bez Kristova kraljevstva nestaje svako istinsko bratstvo, svaka istinska bliskost s onim koji trpi i pati.

Papa Franjo podsjetio je da u središtu tih dvaju liturgijskih slavlja, svetkovine Krista Kralja svega stvorenja i Cvjetnice, "jest otajstvo Isusa Krista, Otkupitelja čovjeka...".¹¹ Srž te poruke, dakle, i dalje glasi: veličina čovjeka proizlazi iz ljubavi koja se zna darivati drugima "sve do kraja".

Svaka je biskupija / eparhija pozvana slaviti SDM na dan kada se slavi svetkovina Krista Kralja. Želja je, naime, Svetoga Oca da na taj dan sveopća Crkva stavi mlade u središte svoje pastoralne pozornosti, da moli za njih, da čini geste kojima ih se stavlja u prvi plan i daje im se istaknuto ulogu, da promiče komunikacijske kampanje i dr. Bilo bi idealno proslavu (dijecezansku / eparhijsku, regionalnu ili nacionalnu) organizirati na sam dan svetkovine Krista Kralja. Međutim, ako iz različitih razloga to nije moguće, može se organizirati na neki drugi dan.

Tu će proslavu trebati uključiti u širi pastoralni program u kojem SDM predstavlja tek jednu od etapa.¹² Nije slučajno što Sveti Otac preporučuje

da "pastoral mladih naprsto mora biti sinodalni, odnosno kadar oblikovati zajednički hod".¹³

4. Ključni elementi SDM-a

Na Biskupskoj sinodi koja je imala za temu "Mladi, vjera i razlučivanje zvanja" više se sinodskih otaca u svojim interventima dotaklo Svjetskog dana mladih. U vezi s tim u Završnom dokumentu čitamo: "Svjetski dan mladih - taj plod proročke intuicije svetoga Ivana Pavla II., koji ostaje referentna točka i za mlade trećeg tisućljeća - nacionalni i dijecezanski [/eparhijski] susreti igraju važnu ulogu u životima mnogih mladih jer nude živo iskustvo vjere i zajedništva koje im pojače hvatati se u koštač s velikim životnim izazovima i odgovorno zauzeti svoje mjesto u društvu i crkvenoj zajednici".¹⁴

Naglašavajući također da ta okupljanja upućuju "na redovito pastoralno praćenje pojedinih zajednica, gdje se prihvatanje evanđelja mora produžljivati i pretočiti u životne odluke",¹⁵ u Dokumentu se kaže da ona pružaju "mogućnost zajedničkog hoda u duhu hodočašća, iskusiti bratstvo sa svima, dijeliti radost vjere i rasti u pripadnosti Crkvi".¹⁶

Istražimo neke od tih "stožernih točaka"¹⁷ koje moraju biti u središtu svakog SDM-a, također u njegovoj lokalnoj dimenziji, i koje stoga imaju jasnou programsku vrijednost.

a. Dan mladih kao "blagdan vjere"

Proslava SDM-a pruža mladima živo i rado-sno iskustvo vjere i zajedništva, prostor u kojem se doživjava ljepotu Gospodinova lica.¹⁸ U središtu života vjere je susret s osobom Isusa Krista, pa je dobro da sa svakog SDM-a odjekne poziv svakom mladom čovjeku da se osobno susretne s Kristom i uđe u osobni razgovor s njim. "To je blagdan vjere, gdje se složnim glasom Gospodinu uzdižu hvale, pjeva, sluša Božju riječ i ostaje u tisini klanjanja: sve je to vrhunac SDM-a".¹⁹

¹¹ Franjo, *Homilija na misi na svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja*, u: *L'Osservatore Romano*, cit. čl.

¹² ZD, 142.

¹³ Franjo, pos. apost. pob. *Christus vivit* (ChV), 206.

¹⁴ ZD, 16.

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ *Ibidem*, 142.

¹⁷ Za dublje proučavanje doprinosâ SDM-a duhovnom hodu mladih, pogledati: Benedikt XVI., *Obraćanje Svetog Oca uzoritim kardinalima, Rimskoj kuriji i Papinskoj obitelji prigodom božićnog čestitanja* (*Discorso del Santo Padre agli Em.mi Signori Cardinali, alla Curia Romana e alla Famiglia pontificia, per la presentazione degli auguri natalizi*), u "Insegnamenti", nav. dj.; Franjo, *Opća audijencija*, u: *Insegnamenti*, I, 2 (2013), str. 209-211.

¹⁸ Usp. ZD, 16 i 142.

¹⁹ Franjo, *Opća audijencija*, u: *Insegnamenti*, I, 2 (2013), str. 210.

U tome smislu, program međunarodnog SDM-a (u smislu kerigmatike, formacije, svjedočenja, sakramenata i umjetničkog stvaralaštva) može nadahnuti mjesne stvarnosti koje ih mogu prilagoditi na kreativan način. Posebno visoko treba cijeniti trenutke euharistijskog klanjanja u tišini, kao čin vjere *par excellence*, i pokornička bogoslužja kao povlašteni prostor susreta s Božnjim milosrđem.

Treba, k tome, imati na umu da tijekom svakog SDM-a zanos prirođen mladima i oduševljenje kojim čine sve čega se late i koji također karakterizira način na koji žive svoju vjeru, potiče i oživjava vjeru čitavog Božjeg naroda. Sabrani evanđeljem i pozvani doživjeti iskustvo Gospodina, mladi često postaju hrabri svjedoci vjere, a to SDM kao događaj svaki put čini iznenadujućim i jedinstvenim.

b. Dan mladih kao "crkveno iskustvo"

Važno je da dijecezanska / eparhijska proslava SDM-a pruži priliku mladima da steknu iskustvo crkvenog zajedništva i da u njima poraste svijest da su sastavni dio Crkve. Prvi oblik uključivanja mladih trebao bi biti taj da ih se sluša. U pripremi dijecezanskog / eparhijskog Dana treba pronaći prikladne načine i vremena da se glas mladih čuje unutar struktura postojećih zajednica kao što su dijecezanska / eparhijska i međubiskupijska / međueparhijska vijeća, prezbiterska vijeća i mjesna biskupska vijeća... Ne zaboravimo da su oni mlađi lice Crkve!

Uz mlade, neka svoje mjesto pronađu razne karizme prisutne u okružju. Od temeljne je važnosti da organizacija dijecezanskih / eparhijskih proslava SDM-a bude zajednička i složna, da uključuje predstavnike različitih staleža, predlažući sinodalni rad, kao što Sveti Otac preporučuje u pobudnici *Christus vivit*: "Nošeni tim duhom moći ćemo kročiti prema sudioničkoj i suodgovornoj Crkvi koja je sposobna prepoznati vrijednost svojega bogatstva različitosti, zahvalno prihvaćajući također doprinose vjernikâ laikâ, uključujući doprinos mladih i žena, zatim posvećenih osoba kao i skupinâ, udruženjâ i pokretâ. Nitko ne smije biti isključen ili se držati po stra-

ni".²⁰ Na taj će način biti moguće okupiti i koordinirati sve žive snage partikularne Crkve, a i probuditi one koje su "uspavane".

U vezi s tim, prisutnost mjesnog biskupa i njegova spremnost da bude među mladima predstavlja za njih veliki znak ljubavi i bliskosti. Ne rijetko je za neke mlade proslava dijecezanskog / eparhijskog SDM-a prilika da se sretnu i razgovaraju sa svojim pastirom. Papa Franjo potiče ovaj pastoralni stil bliskosti u kojemu "treba dati prednost jeziku bliskosti, jeziku nesebične, relacijske i egzistencijalne ljubavi koja dotiče srce, zahvaća život i budi nadu i želje".²¹

c. Dan mladih kao "misionarsko iskustvo"

Pokazalo se da je SDM na međunarodnoj razini izvrsna prilika koja se pruža mladima da dožive misionarsko iskustvo. To bi također trebao biti slučaj s dijecezanskom / eparhijskom proslavom. Kao što je rekao papa Franjo: "pastoral mladih uvijek mora biti misijski pastoral."²²

U tome smislu mogu se organizirati misije u kojima su mladi pozvani posjećivati ljude u njihovim domovima, noseći im poruku nade, riječi utjehe ili jednostavno biti spremni ih poslušati.²³ Oslanjajući se na svoj entuzijazam, mladi - tamo gdje je to moguće - mogu također biti aktivni promicatelji javne evangelizacije, uz pjesmu, molitvu i svjedočenje, na onim ulicama i trgovima gdje se susreću njihovi vršnjaci, jer su mladi najbolji evangelizatori mladih. Sama njihova prisutnost i njihova radosna vjera sami po sebi predstavljaju "živi navještaj" Radosne vijesti koja privlači druge mlade.

Također treba poticati promicanje aktivnosti u kojima mladi mogu steći iskustvo volonterstva, besplatnoga služenja i sebedarja. Ne treba zaboraviti da u nedjelju koja prethodi svetkovini Krista Kralja svemira, Crkva slavi Svjetski dan siromašnosti. Ima li bolje prilika za promicanje inicijativâ u kojima mladi daruju svoje vrijeme, vlastite snagu najsromišnjima, marginaliziranim i onima koji su odbačeni od društva!? Na taj se način mladima pruža prilika da postanu "predvodnici revolucije ljubavi i služenja, sposobni suprotstaviti se patologijama konzumerističkog i plitkog individualizma".²⁴

²⁰ ChV, 206.

²¹ ChV, 211.

²² ChV, 240.

²³ Usp. ChV, 240.

²⁴ ChV, 174.

d. Dan mlađih kao "prigoda za razlučivanje poziva" i "poziv na svetost"

Unutar snažnog iskustva, crkvene i misionarske, vjere prioritet treba dati dimenziji zvanja. Postupni je to pristup koji mladima ponajprije omogućuje shvatiti da je čitav njihov život pred Bogom koji ih ljubi i poziva. Bog ih je prije svega pozvao na život, poziva ih neprestano na sreću, poziva ih da ga upoznaju i da slušaju njegov glas, a nadasve da prihvate njegova Sina Isusa kao svojega Učitelja, svojega prijatelja i svojega Spasitelja. Prepoznati i suočiti se s tim "temeljnim pozivima" predstavlja prvi veliki izazov za mlade, jer, kad ih se uzme zaobiljno, ti prvi Božji "pozivi" već usmjeravaju prema zahtjevnim životnim izborima: prihvatanje života kao Božjega dara, koji, dakle, valja živjeti u povezanosti s Njim, a ne na autoreferencijalan način; zatim izbor kršćanskog načina života na polju čuvstava i društvenih odnosa; izbor studija, posla i cijele svoje budućnosti na način da bude potpuno u skladu s prijateljstvom s Bogom koje se prigrlilo i koje se želi sačuvati; odluka da se cio svoj život učini darom za druge koji će se živjeti u služenju i nesebičnoj ljubavi. Često se radi o radikalnim izborima, kao odgovor Bogu koji poziva, koji daju presudni smjer čitavom životu mlađih. "Život je - objasnio je papa Franjo mlađima - [...] vrijeme snažnih, odlučnih, neprolaznih odluka. Trivijalne odluke dovode do trivijalnog života, velike odluke život čine grandioznim".²⁵

Unutar ovog šireg "horizonta zvanja" ne treba se isto tako bojati predložiti mlađima neizbjegni izbor životnog stanja koje je spojivo s pozivom koji Bog upućuje svakom od njih, bilo da je to poziv na svećeništvo ili posvećeni život, također u monaškom obliku, ili pak na brak i obitelj. U tome smislu može biti od velike pomoći uključivanje u taj događaj sjemeništaraca i bogoslova, posvećenih osoba, bračnih parova i obitelji koji svojom prisutnošću i svjedočenjem pomažu potaknuti u mlađima prava pitanja o njihovu pozivu i želji da se daju u potragu za "velikim planom" koji Bog ima za njih prema svojoj namisli. Na osjetljivom putu koji vodi do sazrijevanja tih izbora, mlađe treba pratiti i mudro ih savjetovati. A kad dođe vrijeme za to, treba ih poticati da odlučno donesu osobni izbor, uzdajući se u Božju pomoć, a ne da se stalno kolebaju.

Svaki izbor zvanja trebao bi se temeljiti na još temeljnijem pozivu, a to je poziv na svetost. SDM bi trebao pomoći da u mlađima odjekne poziv na svetost²⁶ kao istinski put do sreće i osobnog ispunjenja. Svetost je to "po mjeri" povijesti i osobnosti svake mlađe osobe, bez postavljanja ograničenja tajanstvenim putovima koje Bog spremi za svakog pojedinog mlađića i djevojku i koji mogu dovesti ili do herojskih priča o svetosti - kao što je to bio i još je uvijek slučaj kod mnogih mlađih ljudi - ili na onu "svetost iz susjedstva" iz koje nitko nije isključen. Korisno je zato cijeniti bogatu baštinu svetaca mjesne i sveopće Crkve, starije braće u vjeri čiji životi nas uvjерavaju da je put svetosti ne samo mogući i dostižan nego i pruža veliku radost.

e. Dan mlađih kao "hodočasnicičko iskustvo"

SDM je, od samog svog početka, bio veliko hodočašće. Hodočašće kroz prostor - od grada, zemalja i kontinenata do mjesta izabranog za susret s Papom i drugim mlađima - i hodočašće kroz vrijeme - od jednog naraštaja mlađih do drugoga, koji je od ovog prvog "preuzeo palicu" - koje je duboko obilježilo posljednjih 35 godina života Crkve. Mlađi SDM-a su, dakle, narod hodočasnika. Nisu latalice koje bescijljno tumaraju, već ujedinjeni narod, hodočasnici koji "putuju zajedno" prema cilju, prema susretu s Onim koji jedini može dati smisao njihovu životu, Bogom koji je postao čovjek koji poziva svakog mlađog čovjeka da bude njegov učenik, da ostavi sve i "ide za njim". Logika hodočašća zahtijeva da se uzme sa sobom samo ono najnužnije i poziva mlađe da ostave iza sebe udobne i prazne sigurnosti i usvoje stil putovanja koji je trezven i gostoljubiv, otvoren za Providnost i "Božja iznenađenja", stil koji uči svladati sebe sama i uhvatiti se u koštač s izazovima koji se javljaju na putu.

Proslava dijecezanskog / eparhijskog SDM-a može predložiti konkretne načine zahvaljujući kojima mlađi mogu doživjeti stvarno i osobno hodočašće. Naime, onu vrstu iskustava koja potiču mlađe da napuste svoje domove i krenu na putovanje, na kojem će upoznati i iskusiti "svu tegobu dana i žegu", umor tijela i duhovnu radost. Često se, naime, na tim zajedničkim hodočašćima otkriva nove prijatelje, doživljava ushićenost zbog zajedničkih idealja dok se zajedno gleda prema istom cilju,

²⁵ Franjo, Homilija na misi na Svetkovinu Krista Kralja svega stvorenja, u: *L'Osservatore Romano*, nav. čl.

²⁶ Usp. Franjo, Apost. pob. *Gaudete et exsultate*, 2.

pruža uzajamnu potporu u teškoćama, radost dijeljenja onoga malo što imamo. Sve je to od vitalne važnosti u današnjim vremenima u kojima su mnogi mladi u opasnosti da se izoliraju u virtualne i nestvarne svjetove, daleko od praštine "putova svijeta". Oni su lišeni dubokog zadovoljstva koje rađa naporno i strpljivo postizanje željenog cilja, ne jednostavnim "klikom", nego ustrajnošću i upornošću duše i tijela. U tome smislu, dijecezanski / eparhijski dan mladih dragocjena je prigoda za mlade naraštaje da otkriju lokalna svetišta ili druga značajna mjesta za pučku pobožnost, imajući na umu da "različita očitovanja pučke pobožnosti, osobito hodočašća, privlače mlade ljude koji se ne uključuju lako u crkvene strukture i ona predstavljaju konkretan znak vjere u Boga".²⁷

f. Dan mladih kao "iskustvo sveopćeg bratstva"

SDM mora biti prilika za susret mladih općenito, a ne samo mladih katolika. "Svaka mlada osoba ima što reći drugima, ima nešto reći odraslima, ima nešto reći svećenicima, redovnicama, biskupima i Papi!".²⁸

U tome smislu, dijecezanska / eparhijska proslava SDM-a može biti pravo vrijeme za zbližavanje i razgovor sa svim mladim ljudima koji žive na određenom teritoriju, bez obzira na njihovu vjeru, svjetonazor ili uvjerenja. Svaka mlada osoba trebala bi se osjećati pozvanom da u tome sudjeluje i da bude toplo prihvaćena. Potrebno je "izgrađivati pastoral mladih koji može stvarati prostore uključivanja gdje će biti mjesta za sve mlade i gdje će se zbiljski pokazati da smo Crkva čija su vrata svima otvorena".²⁹

5. Aktivno sudjelovanje mladih

Kao što smo već naglasili, važno je da oni koji rade u pastoralu mladih sve više paze na to da se mlade uključi u sve faze pastoralnih priprema i planiranja SDM, u skladu sa sinodsko-misionarskim stilom, cijeneći njihovu kreativnost, jezik i metode djelovanja primjerene njihovoj dobi. Tko poznaje jezik i probleme svojih vršnjaka bolje od njih samih? Tko je sposobniji od njih doprijeti do njih kroz umjetnost, putem društvenih mreža itd.?

Svjedočenje i iskustvo mladih koji su ranije sudjelovali na međunarodnom SDM-u zaslužu-

ju istaknuto mjesto u pripremi dijecezanskog / eparhijskog događaja.

U nekim partikularnim crkvama, mlade koji su sudjelovali na nekom od međunarodnih SDM-a ili koji su pomagali u organiziranju inicijativa namijenjenih mladima na nacionalnoj i dijecezanskoj / eparhijskoj razini uključivalo se u osnivanje pastoralnog tima mladih u najrazličitijim područjima: župskom, dijecezansko / eparhijskom, nacionalnom itd. To pokazuje da kad se mladi osobno uključe i preuzmu glavnu ulogu u provedbi stvarno značajnih događaja, oni s velikom lakoćom prihvataju ideale koji su nadahnuli te događaje kao svoje vlastite, umom i srcem shvaćaju njihovo značenje, oduševljavaju se za njih i spremni su posvetiti vrijeme i energiju dijeljenju tog događaja s drugima. Snažna iskustva vjere i služenja često dovode do spremnosti za sudjelovanje u redovnom pastoralu mjesne Crkve.

Ponovno želimo potvrditi da moramo imati hrabrosti uključiti mlade i povjeriti im aktivne uloge. I to kako one mlade koji dolaze iz raznih pastoralnih stvarnosti prisutnih u biskupiji, tako i one koji ne pripadaju nijednoj zajednici, skupini mladih, udruzi ili pokretu. SDM na dijecezanskoj / eparhijskoj razini može biti prekrasna prilika za isticanje bogatstva mjesne Crkve, izbjegavajući da se mladi koji su manje prisutni i manje "aktivni" u već konsolidiranim pastoralnim strukturama osjećaju isključenima. Svi se moraju osjećati "posebnim uzvanicima", svi se moraju osjećati prihvaćenima i voljenima u svojoj neponovljivoj jedincatosti te ljudskom i duhovnom bogatstvu. Na taj način taj dijecezanski / eparhijski događaj može biti zgodna prilika za poticanje i prihvatanje svih onih mladih koji možda traže svoje mjesto u Crkvi, a još ga nisu pronašli.

6. Godišnja poruka Svetog Oca za SDM

Svake godine prije dijecezanske / eparhijske proslave SDM-a Sveti Otac objavljuje Poruku mladima. Zato je dobro da pripremni sastanci i sam dijecezanski / eparhijski SDM budu nadahnuti riječima koje je Sveti Otac uputio mladima, posebno biblijskim odlomkom predloženim u Poruci.

²⁷ ChV, 238.

²⁸ Franjo, Govor na molitvenom bdjenju u pripravi za Svjetski dan mladih, u: *L'Osservatore Romano*, 10.-11. travnja 2017., str. 7.

²⁹ ChV, 234.

Bilo bi, usto, važno da mladi Riječ Božju i riječi Crkve čuju "uživo" s usana ljudi koji su im bliski, ljudi koji jako dobro poznaju njihov karakter, povijest, ukuse, teškoće i borbe, očekivanja i nade. Oni znaju kako najbolje primjenjivati biblijske i tekstove Učiteljstva Crkve na konkretne životne prilike u kojima se nalaze mladi koje imaju pred sobom. To posredovanje, koji se odvija u katehezi i dijalogu, također će pomoći mladima da znaaju razaznati one specifične načine na koje i sami mogu svjedočiti Božju riječ koju su čuli i živjeti je u svakodnevnom životu, uosobiti je u obitelji, na radnome mjestu ili studiju i među prijateljima.

Smjer predložen u toj Poruci, koji ima za cilj pratiti put sveopće Crkve zajedno s mladima, mora se objasniti mudro i s velikom kulturnom osjetljivošću, vodeći računa o mjesnoj stvarnosti. Mogao bi također biti nadahnuće za pastoral mlađih mjesne Crkve, ne zaboravljajući dvije važne linije djelovanja koja je naznačio papa Franjo, a to su *traženje i rast*.³⁰

Ne smije se isključiti mogućnost da se tu Poruku prenosi i posredstvom različitih umjetničkih izraza i inicijativā socijalnog karaktera, na što je pozvao papa Franjo u svojoj poruci za XXXV. SDM-a: "[ponudite] svijetu, Crkvi i drugim mlađima nešto lijepo na duhovnom, umjetničkom i društvenom polju".³¹ Njezin bi se sadržaj, k tome, mogao preuzimati i u drugim važnim momentima pastoralne godine kao što su misijski mjesec, mjesec posvećen Božjoj riječi ili zvanjima, uvijek vodeći računa o uputama pojedine biskupske konferencije.

I na kraju, ali ne manje važno, Poruka Svetog Oca mogla bi poslužiti kao tema mnogih drugih susreta mlađe, koje predlože oni koji rade u pastoralu mlađih u mjesnoj Crkvi, udruge ili crkveni pokreti.

Zaključak

Proslava SDM-a na dijecezanskoj / eparhijskoj razini nedvojbeno predstavlja važnu etapu u životu svake partikularne Crkve, povlašteni trenutak susreta s mlađim naraštajima, oruđe evangelizacije svijeta mlađih i dijaloga s njima. Ne zaboravimo da "Crkva ima toliko toga reći mladima, a i mlađi imaju mnogo toga reći Crkvi".³²

Pastoralne smjernice sadržane na ovim stranicama zamišljene su kao pomoćno sredstvo koje predstavlja idealne motivacije i moguće praktične provedbe kako bi se SDM na dijecezanskoj / eparhijskoj razini pretvorio u priliku za otkrivanje potencijala za dobro, velikodušnost, žđ za istinskim vrijednostima i velikim idealima koje svaka mlađa osoba nosi u sebi. Zato još jednom potvrđujemo koliko je važno da partikularne Crkve posvete posebnu pažnju proslavi dijecezanskog / eparhijskog dana mlađih, kako bi se mogao pravilno vrednovati. Ulagati u mlade znači ulagati u budućnost Crkve, to znači promicati zvanjā i pokretati na učinkovit način daljnju pripreme za obitelji sutrašnjice. Zato je to bitna zadaća svake mjesne Crkve, a ne tek aktivnost koja se pridodaje drugima.

Povjeravamo Blaženoj Djevici Mariji hod pastoralu mlađih u čitavome svijetu. Marija, kao što nas lijepo podsjeća papa Franjo u svojoj pobudniči *Christus vivit*, "gleda ovaj hodočasnički narod, narod mlađih koje ljubi, koji je traže u tišini unatoč tome što na putu ima toliko buke, brbljanja i rastresenosti. No pred očima Majke ima mjesta samo za tišinu punu nade. I tako Marija ponovno osvjetljjava našu mladost".³³

Sveti otac Franjo dao je svoje odobrenje za objavljivanje ovog dokumenta

Iz Vatikana, 22. travnja 2021. Na obljetnicu povjeravanja Križa SDM-a mlađima

Kardinal Kevin Farrell, prefekt
Alexandre Awi Mello, I. Sch., tajnik

³⁰ Usp. ChV, 209.

³¹ Franjo, Poruka za XXXV. Svjetski dan mlađih, u: *L'Osservatore Romano*, 6. ožujka 2020, str. 8.

³² Ivan Pavao II., Post. apost. pob. *Christifideles laici*, 46.

³³ ChV, 48.

II.

BISKUPSKA KONFERENCIJA

BOSNE I HERCEGOVINE

PRIOPĆENJE S 80. REDOVITOZ ZASJEDANJA BISKUPSKE KONFERENCIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine, 18. i 19. ožujka 2021. u prostorijama Biskupskog ordinarijata u Mostaru održala je svoje 80. redovito zasjedanje pod predsjedanjem nadbiskupa metropolita vrhbosanskog kardinala Vinka Puljića, predsjednika BK BiH. Članovima Biskupske konferencije BiH u prvom dijelu zasjedanja pridružio se delegat Hrvatske biskupske konferencije mons. Marin Barišić, splitsko-makarski nadbiskup i metropolit. On je izvjestio o najvažnijim crkvenim događanjima u Republici Hrvatskoj i prenio riječi zahvalnosti biskupima i vjernicima iz Bosne i Hercegovine na upućenoj pomoći stradalima u nedavnom potresu. Na zasjedanju je sudjelovao i novoimenovani biskup kotorski mons. Ivan Štironja. Njemu su članovi BK BiH zahvalili za višegodišnje aktivno sudjelovanje u nekoliko Vijeća BK BiH, vođenje Papinskih misijskih djela BiH i Misijske središnjice te u organizaciji raznih događanja na razini krajevne Crkve u BiH.

S biskupima se susreo i apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Luigi Pezzuto. Najprije je govorio o važnosti ministerijalnog svećeništva i potrebi da svećenici redovito i ustrajno u ljubavi hrane Euharistijom i Božjim riječju povjerenu vjerničku zajednicu. Nuncij Pezzuto također je informirao biskupe da, unatoč trajnom nastojanju sa strane njega i njegovih suradnika, zbog odbijanja nekih predstavnika državne vlasti još uviđek nije formirano čak ni Mješovito povjerenstvo za provođenje Temeljnog ugovora između Bosne i Hercegovine i Svetе Stolice i dodatnog protokola na Temeljni ugovor. Biskupi negoduju što neki predstavnici vlasti u Bosni i Hercegovini ne pokazuju spremnost da nastave surađivati s predstvincima Svetе Stolice na provedbi Temeljnog ugovora potписанog 2006. godine.

Pošto su saslušali godišnje izvješće o radu Pedagoškog vijeća katoličkih škola za Europu, biskupi su dali potrebne smjernice za njegovo daljnje djelovanje. Informirani su i o brojnim po-

teškoćama s kojima se susreće Banjolučka biskupija kao osnivač u financiranju katoličkih škola u Bihaću i Banjoj Luci zbog nespremnosti kantonalnih i entitetskih vlasti da ih cijelovito uvrste u svoj proračun kao i sve druge škole.

Tijekom iznošenja godišnjeg pastoralnog i finansijskog izvješća o radu Misije središnjice i Papinskih misijskih djela u Bosni i Hercegovini, biskupi su upoznati da su ograničenja u vrijeme aktualne pandemije koronavirusa onemogućila održavanje godišnjeg susreta misionara i pojedine misijske akcije, ali i da su brojne akcije nastavljene uz poštivanje donesenih mjera. Biskupi su dali smjernice upravi PMD BiH u vezi s usklađivanjem popisa misionara i misionarki na način kako su to učinila Kongregacija za evangelizaciju naroda.

Biskupi su dali suglasnost da Komisija za nauk vjere BK BiH preuzme za područje BK BiH dokument Vijeća za nauk vjere HBK pod naslovom "Karizmatski pokret i obnova u Duhu u Katoličkoj Crkvi".

Članovi Biskupske konferencije BiH za novog predsjednika Vijeća za kler i Vijeća za katehezu i novu evangelizaciju BK BiH, koja je ranije vodio biskup u miru mons. Ratko Perić, izabrali su biskupa mostarsko-duvanjskog i apostolskog upravitelja trebinjsko-mrkanskog mons. Petra Palića koji će također biti član Komisije za nauk vjere BK BiH.

Biskupi su saslušali godišnja izvješća o radu sljedećih Vijeća i Komisija BK BiH: Vijeća za liturgiju, Vijeća za bogoslovna sjemeništa i Vijeća za mala sjemeništa, Komisije za nauk vjere, Vijeća za ekumenizam i dijalog među religijama i kulturama, Vijeća za sredstva društvenog priopćivanja, Vijeća za obitelj, Komisije Justitia et pax, Vijeća za laike i Odbora za mlade te Tajništva i Katoličke tiskovne agencije BK BiH.

Biskupi su dogovorili da Četvrti Obiteljski dan bude, kao i ranijih godina, održan u župnoj crkvi Svetе Obitelji u Kupresu u nedjelju 25. srpnja 2021.,

te da na taj Dan, na osobit način budu pozvani svi koji ove godine obilježavaju 25. ili 50. odnosno 60. obljetnicu braka. Također su dogovorili da Osmi Međudekanski susret bude održan u četvrtak 29. travnja 2021. u prostorijama Nadbiskupijskog sjemeništa "Petar Barbarić" u Travniku.

Razgovarajući o temi sve većeg priliva migranata u Bosnu i Hercegovinu, biskupi su izrazili svoju potporu naporima svih karitativnih, humanitarnih i drugih organizacija koje nastoje pomoći u zbrinjavanju ovih ljudi tijekom njihova boravka u BiH. Posebno zahvaljuju svim djelatnicima Caritasa Bosne i Hercegovine i dijecezanskih Cari-tasa za pružanje pomoći tim ljudima u potrebi. U nadi da će njihov glas doći do odgovornih osoba otvorena srca i duha u svijetu, pozivaju svjetske moćnike da se otklone svi uzroci, a prije svega siromaštvo i ratovi, koji ljudi prisiljavaju na iseljavanje. Pridružuju se trajnom pozivanju crkvenih i drugih predstavnika da se u takvim zemljama pomogne ljudima, posebno onima kojima prijeti nestanak među kojima su ponajprije kršćanske zajednice, da opstanu na svome i žive u svom dostoanstvu. Podsećaju da među temeljna ljudska prava spada svakako pravo na dostoanstven život u svome domu, zemlji i zavičaju i na povratak u mjesto odakle su prognani, a među njima su i tisuće prognanih iz Bosne i Hercegovine. Biskupi ujedno potiču sve razine državne vlasti u Bosni i Hercegovini na zajedničko djelovanje u traženju najboljih načina za zbrinjavanje ovih ljudi tijekom njihova boravka uz poštovanje njihova ljudskog dostoanstva i ljudskih prava, ali i u sprečavanju nezakonitog djelovanja i boravka.

Razmišljajući o pastoralnom djelovanju u vrijeme pandemije koronavirusa, biskupi zahvaljuju svima koji koriste brojne tehnološke mogućnosti u ovom vremenu za prenošenje liturgijskih događanja. Svjesni su da je to pomoglo u stvaranju svijesti da je obitelj "kućna Crkva" u kojoj treba stanovati Isus kroz slušanje Božje riječi, molitvu i čine ljubavi. Ipak, ističu da slavlje sakramenata bitno zahtijeva i tjelesnost odnosno osobnu nazočnost i aktivno sudjelovanje te primanje Isusa živoga jer ekran ili zvučnik ne mogu stvoriti zajedništvo između dvije odijeljene stvarnosti. Potiču pastoralne djelatnike i druge osobe otvorena srca da posebno u ovoj Godini Božje Riječi u Bosni i Hercegovini revnije naviještaju i svjedoče Božju riječ te mole Časoslov naroda Božjega i druge zajedničke molitve. U ovom korizmenom vremenu pozivaju članove svojih biskupijskih zajednica da se klone opasnosti dijeljenja liturgije i života te ih potiču da u svakodnevnom življenju svoju ljubav prema Bogu svjedoče djelima ljubavi prema bližnjemu. Jedan od oblika te ljubavi jest i odgovornost svih u ponašanju u vrijeme aktualne pandemije.

Članovi Biskupske konferencije BiH svoje zasedanje završit će Euharistijskim slavljem u čast sv. Josipa, zaštitnika Mostarsko-duvanjske biskupije, u petak 19. ožujka u 18 sati. U zajedništvu s članovima BK BiH, Svetu misu predvoditi će kardinal Puljić. Prigodnu propovijed uputit će biskup Palić.

Mostar, 19. ožujka 2021.

Tajništvo BK BiH

PRIOPĆENJE SA ŠESNAESTOG SUSRETA BISKUPA BKBIH S ČLANOVIMA VRPP BIH

Šesnaesti susret biskupa Biskupske konferencije BiH s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH održan je, 21. travnja 2021. u prostorijama Nadbiskupskog ordinarijata vrhbosanskog u Sarajevu. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik BK BiH, a sudjelovala su i ostala tri člana Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Na zasjedanju su također sudjelovali predsjednik redovničke Konferencije fra Jozo Marinčić, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrenе, i četrnaest članova i članica Konferencija među kojima jedan provincijal i četiri provincijalne glavarice. Svojim molitvama susret su pratile članice klauzurnih zajednica sestara Bezgrještne Kraljice Karmela u Sarajevu i Samostana sv. Klare u Brestovskom.

U uvodnom dijelu susreta kardinal Puljić je zahvalio svima što su, unatoč aktualne pandemije, svojim sudjelovanjem i na ovaj način pokazali zajedništvo cijele Crkve u Bosni i Hercegovini u skladu s različitim karizmama i poslanjem koje gaje brojne redovničke zajednice u zemlji koja prolazi kroz teške kušnje. Podsjetio da je Sveti Otac u Godini sv. Josipa cijeloj Crkvi stavio za uzor zaručnika Blažene Djevice Marije, sveca posebnog Božjeg povjerenja čijoj je brizi povjerio svoga Sina i Bezgrješnu Djesticu Mariju. Istaknuo je da su svi oni koji su posvećeni svetim redom ili svetim zavjetima također osobe posebnog Božjeg povjerenja poslane svojim životom i djelovanjem svjedočiti i naviještati Krista uskrsloga.

Sudionici susreta su saslušali osvrt na tijek svoga prošloga susreta održanog 6. studenog 2020. na istom mjestu. Tom prigodom su, nakon uvodnog izlaganja o apostolskom pismu pape Franje od 19. ožujka 2019. *Communis vita* (Zajedništvo života) i o novom pravilu za redovnički život koji je stupio na snagu 10. travnja 2019., razmijenili razmišljanja o osobnoj odgovornosti redovnika i redovnica kao i njihovih poglavara u obdržavanju redovničkih pravila o zajedničkom životu i o odgoju za zajedništvo te o nužnosti trajnog zrenja u vjeri i ugrađivanja u zajednicu.

Biskupi, provincijalni poglavari i poglavarice te predstavnici redovničkih zajednica koje svoje sjedište imaju izvan Bosne i Hercegovine sa zanimanjem su saslušali izlaganje kardinala Puljića na temu zajedništva. Rečeno je da je zajedništvo na različitim razinama u Crkvi dinamična stvarnost i da je svaki član ili članica pozvan ugrađivati se u svoju zajednicu i u cijelu Crkvu u skladu s evanđeljem Isusa Krista i pravilima vlastite zajednice. Istaknuto je da nijedna crkvena zajednica nije svrha samo sebi nego da su pozvane biti evanđeoske zajednice

osoba koje su izabrale Krista za svoga vođu. Uka-zao je potrebu istinske poniznosti, pravednosti, zahvalnosti, praštanje i traženja oproštenja te otvorenog dijaloga u prihvaćanju drugoga kao obogaćenja i u trenucima različitih razmišljanja.

U plodnoj diskusiji ukazano je na vrijednost svakoga člana u zajedničkom služenju pred Gospodinom. Istaknuta je važnost obiteljskog zajedništva u vremenu raslojavanja na različitim razinama. Izneseni su i pojedini konkretni primjeri snaženja redovničkog zajedništva kroz pojedine projekte koji uključuju angažman svih članova. Poseban naglasak stavljen je na molitvu i razmišljanje o Božjoj riječi kao bitnim elementima izgradnje zajednice u duhovnoj stvarnosti. Spomenuta je blagodat modernih sredstava komunikacije koji omogućuju povezanost i u trenucima tjelesne udaljenosti, ali i na njihovu opasnost u trenucima kada se zaboravlja na nužnost izgradnje zajedništva s osobama s kojima se dijeli svakodnevica i vlastita karizma. Bilo je riječi i o potrebi trajnog usklađivanja ostvarenja vlastite karizme unutar redovničke zajednice s poslanjem Katoličke Crkve u njezinoj cjelovitosti. U tom duhu istaknuto je da je redovnički život dar Crkvi jer je nastao u Crkvi i živi za Crkvu.

Predstavnici svih redovničkih zajednica, koje su početkom ožujka 2021. godine posjetili đakoni iz svih biskupija i obje franjevačke provincije u BiH u okviru Đakonske pastoralne godine, izrazili su zahvalnost organizatorima za lijepu i plodnu susreту s budućim svećenicima koji su na ovaj način upoznali različite karizme širom Bosne i Hercegovine.

Sarajevo, 21. travnja 2021.

Tajništvo BK BiH

III.
MOSTARSKO-DUVANJSKA
I
TREBINJSKO-MRKANSKA BISKUPIJA

IMENOVANJE DON IVANA ŠTIRONJE KOTORSKIM BISKUPOM

Apostolska Nuncijatura u Bosni i Hercegovini izvijestila je, 22. prosinca 2020., da je Sveti Otac Franjo, prihvativši odreknuće od pastoralnoga vodstva Kotorske biskupije, preuzvišenoga mons. Ilije Janjića, koje je svojevremeno podnio zbog navršene dobne granice, imenovao novim kotorskim biskupom don Ivana Štironju, svećenika Trebinjsko-mrkanske biskupije, župnika i upravitelja svetišta Presvetoga Srca Isusova u Studencima, u Mostarsko-duvanjskoj biskupiji.

Kratki životopis novoga biskupa:

Mons. Ivan Štironja rođen je 10. svibnja 1960. u Pješivcu, tadašnja župa Prenj, danas Aladinići, Trebinjsko-mrkanska biskupija, u obitelji od desetero djece. Otac Stojan i majka Anica, rođena Bošković, rodili su tri sina i sedam kćeri - od kojih je jedna preminula još kao beba.

Mons. Štironja je osnovnu školu polazio na Pileti, u Crnićima (1967.-1975.), gimnaziju u Dubrovačkom sjemeništu kod isusovaca (1975.-1979.), vojnu obvezu je služio na Visu i u Šibeniku (1979.-1980.), a bogoslovni studij pohađao na Visokoj filozofsko-teološkoj školi u Sarajevu (1980.-1986.).

Za svećenika Trebinjsko-mrkanske biskupije zaredio ga je biskup Pavao Žanić u mostarskoj katedrali 29. lipnja 1986. Službovao je kao župni vikar u Dračevu (1986.-1987.).

Kao mladomisnik don Ivan se javio u misije i pripremao pola godine u Londonu pripremajući se za afričke misije i učeći engleski jezik (1988.). Misiju je djelatnost obavljao u župi Kating'ombe u biskupiji Iringi u Tanzaniji (1988.-1992.). Biskup Žanić ga je pozvao iz misija i poslao u hrvatsku župu u Oakville, biskupija Hamilton u Kanadi,

gdje je djelovao tri i pol godine (1993.-1996.). Uz redoviti pastoralni i liturgijski život u župi, uređivao je župni bilten i svakog tjedna govorio na radiju Toronto hrvatskim vjernicima.

Žanićev nasljednik biskup Ratko Perić poslao ga je na studij liturgije u Padovu, gdje je na "Istituto di liturgia pastorale" pohađao dvije godine liturgijske predmete i položio potrebne ispite. Ujedno je pastoralno skrbio za Hrvate u Padovi i Miljanu. Biskup ga je pozvao u Mostar za župnika katedrale (1998.-2002.), a zatim ga je imenovao biskupskim vikarom za pastoral (2002.-2011.)

Kongregacija za evangelizaciju naroda imenovala ga je 1. ožujka 2011. godine nacionalnim ravnateljem Papinskih misijskih djela Bosne i Hercegovine. Na toj je službi ostao do rujna 2016., a od listopada 2016. do danas na službi je župnika i upravitelja Svetišta Presvetog Srca Isusova u Studencima. Član je raznih tijela pri BK BiH.

Osim spomenutih službi bio je član Prezbiter-skoga vijeća, Zbora savjetnika, Nadzornoga vijeća Biskupijskoga caritasa, predsjednik Svećeničke uzajamnosti, povjerenik za mladež, povjerenik za duhovna zvanja.

U "Crkvi na kamenu" vodio je iz mjeseca u mjesec liturgijsku rubriku "Liturgija i život", te potom misijsku rubriku pod nazivom "Za evangelizaciju naroda". Biskup ga je imenovao dijecezanskim ravnateljem misijskih djela u prosincu 1999. Po-kazao se odgovornim promicateljem raznih inicijativa u korist općih misija i posebno hrvatskih misionara. Pisao je u "Radosnoj vijesti", glasilu Papinskih misijskih djela za područja Biskupskih konferencijskih Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

Služi se, osim hrvatskoga, također engleskim, talijanskim i afričkim swahili jezikom.

BISKUPSKA POSVETA MONS. IVANA ŠTIRONJE (7. travnja 2021.)

U srijedu, 7. travnja 2021. u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru tijekom svečanog Euharistijskog slavlja posvećen je za kotorskog biskupa svećenik Trebinjsko-mrkanske biskupije mons. Ivan Štironja kojega je papa Franjo imenovao 22. prosinca 2020. Euharistijsko slavlje, uz izravni prijenos RTV Herceg-Bosne i drugih medija koji su preuzimali signal, predvodio je glavni posvetitelj mons. Marin Barišić, nadbiskup splitsko-makarski i metropolit, u zajedništvu sa suposvetiteljima mons. Rrokom Gjonlleshajem, barskim nadbiskupom i dosadašnjim apostolskim upraviteljem Kotorske biskupije, i mons. Petrom Palićem, biskupom mostarsko-duvanjskim i apostolskim upravitelj trebinjsko-mrkanskim i s još 13 nadbiskupa i biskupa među kojima predsjednici Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, Hrvatske biskupske konferencije i Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda kardinalom Vinkom Puljićem, nadbiskupom metropolitom vrhbosanskim, mons. Želimirom Puljićem, zadarskim nadbiskupom, i mons. Ladislavom Németom, biskupom zrenjaninskim. Zbog ograničenja u vrijeme pandemije koronavirusa, u katedrali su bili biskupi, svećenici, redovnici, redovnice, rodbina mons. Štironje, predstavnici društveno-političkog života i mali broj vjernika. U gradu na Neretvi, koji je osvanuo s tankim snježnim pokrivačem, dio vjernika okupio se ispred katedrale prateći Misno slavlje na video zidu. Riječi pozdrava i dobrodošlice na početku Misnog slavlja uputio je biskup domaćin mons. Petar Palić. Nakon navještaja evanđelja i otpjevane pjesme prezbiteri-pratitelji dopratili su izabranika mons. Štironju pred glavnoga posvetitelja mons. Barišića, kojemu je iskazao poštovanje. Potom su savjetnik Apostolske nuncijature u BiH mons. Amaury Medina Blanco i kancelar kotorske biskupije don Robert Tonsati pročitali Apostolski nalog o biskupskome imenovanju na latinskome i hrvatskome jeziku. Prezbiteri-pratitelji vratili su se s izabranikom na svoje mjesto, a biskup glavni zareditelj mons. Marin Barišić započeo je svoju homiliju. Poslije homilije uslijedilo je obraćanje izabranika mons. Štironje koji je obećao sve do smrti vršiti službu što mu je od apostola povjerena, vjerno i ustajno propovijedati Kristovo evanđelje, čuvati čistim i cjelovitim poklad vjere, graditi i trajno ostati u

Kristovoj Crkvi i u jedinstvu sa zborom biskupa pod vlašću nasljednika blaženog Petra apostola, biti poslušan Svetom Ocu, brinuti za sveti Božji narod te biti ljubazan i milosrdan prema siromasima i tuđincima i prema svima koji oskudijevaju. Dok je ređenik Ivan ležao prostrt na tlu pred oltarom, biskupi, svećenici, redovnici, redovnice i sav puk pjevali su Litanije svih svetih. Središnji čin posvete bilo je polaganje ruku glavnog posvetitelja mons. Barišića na glavu novoimenovanoga biskupa Ivana Štironje što su potom učinili i suposvetitelji kao i svi nazočni biskupi. Tijekom posvetne molitve đakoni su nad glavom ređenika držali otvoreni evanđelistar. Potom je mons. Barišić pomazao glavu ređenika Štironje svetom krizmom te mu predao evanđelistar i na ruku stavljo biskupski prsten, a na glavu mitru i predao mu pastirski štap kao znamenja biskupstva. Nakon pričesti i popričesne molitve u ime apostolskog nuncija u BiH mons. Luigia Pezzuta prigodnu čestitku novozaređenom biskupu Ivanu uputio je mons. Blanco prenoseći Nuncijev pozdrav i cijeloj Crkvi kotorskoj koja je otvorena srca primila novoga biskupa. Pozdrav je uputio i svim nazočnim biskupima i svima okupljenima u katedrali. Potom je prigodnu čestitku novozaređenom biskupu Ivanu uputio najstariji svećenik Kotorske biskupije mons. Srećko Majić, kanonik Stolnog kaptola i dugogodišnji župnik u Perastu. Čestitajući mu u ime Stolnog kaptola i svećenika Kotorske biskupije, izrazio mu je "poštovanje, odanost, poslušnost i spremnost pomagati mu u apostolskom djelovanju i učvršćivanju Kristova kraljevstva" u Kotorskoj biskupiji. U svom obraćanju na kraju Euharistijskog slavlja biskup Štironja izrekao je najprije iskrene čestitke svima u povodu Uskrsa i uskrsne osmine. Zahvalio je Gospodinu za braću i sestre, njihove obitelji, koji su mu, kako je posvjedočio, uvijek u životu bili podrška, i pomoć do dana danasnjega, kao i tolikim dobrim ljudima koje je Bog stavio na njegov životni put, od rodbinskog, crkvenog, prijateljskog okruženja, preko školskog odgoja i obrazovanja do tolikih dobrih ljudi s kojima je koračao kroz život u vjeri, nadi i ljubavi na do sada povjeravanim mi crkvenim službama. Iskazao je zahvalnost i Svetoj Crkvi, papi Franji što mu je iskazao povjerenje da bude uvršten u zbor biskupa. Zahvalio je i glavnom posvetitelju, supo-

svetiteljima, ostalim nadbiskupima i biskupima što su, unatoč svojim obvezama i opasnosti zaraze, došli "slaviti i hvaliti Boga u ovoj presvetoj Euharistiji". Zahvalio je svim svećenicima, redovnicima, redovnicama i vjernicima, kao i njegovim pratiteljima don Anti i don Tomislavu koji ga, kako je rekao, nisu pratili samo tijekom ređenja već dugi niz godina. Zahvalio je i predstavnici drugih vjerskih zajednica, kao i predstavnici političkih, društvenih, kulturnih, zdravstvenih, medijskih i drugih struktura na svim razinama, u Crnoj Gori, Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, čiji su predstavnici tu prisutni ili su uputili riječi pozdравa i čestitki. Zahvalu je uputio i svima koji su se zauzeli i pripremili slavlje. Na kraju je zahvalio i svima koji su mu od dana imenovanja biskupom pa sve do danas uputili svoje čestitke i pozdrave, s raznih strana svijeta, na koje mi nije bilo moguće

odgovoriti pojedinačno. Izrazio je nadu da će biti prigode, kad se uvjeti normaliziraju, za prijateljski susret sa svima koji su očekivali i htjeli danas biti tu u katedrali, ali radi aktualne situacije ili druge spriječenosti nisu mogli. S posebnim osjećajima prijateljstva i poštovanja uputio je pozdrave svima koji su Misu pratili putem radija i televizije, osobito bolesnicima, kao i onima koji su u službi bolesnika. Posebnu zahvalu uputio je braći svećenicima i laicima Kotorske biskupije, koji su stigli u Mostar na ovo slavlje. Potom je zazvao zagovor svetaca i blaženika koji potječe s područja Kotorske biskupije. Prije završnog blagoslova novozaređeni biskup Ivan prošao je kroz katedralu te blagoslovio sve okupljene unutar mostarske stolnice kao i one koji su Misu pratili na trgu ispred katedrale. Liturgijsko pjevanje animirali su združeni zborovi župe Studenci i katedrale Mostar.

GOVOR BISKUPA MONS. PETRA PALIĆA NA MISI POSVETE MONS. IVANA ŠTIRONJE

Dok u Crkvi i u srcima vjernika odjekuje uskrnsna pjesma radosti, danas nas ovdje u Mostarskoj katedrali uz križ Kristov, po kojemu nas je Uskrsnuli Gospodin spasio i otkupio, oko Marije, Majke Crkve i sv. Josipa, našega zaštitnika, sabire ovaj događaj u kojemu ćemo još jednom osjetiti i doživjeti obilnu Božju milost, koju daje nama grješnim ljudima, a koja je puno veća od naših grijeha i osrednjosti našega života. Svima želim dobrodošlicu u ovoj našoj katedrali, majci crkvi svih crkava naše Mostarsko-duvanjske biskupije. Srdačno pozdravljam Vas, uzoriti gospodine kardinale Vinko, Vas glavni zareditelju, splitsko-makarski nadbiskupe i metropolite Marine, sve Vas draga braćo nadbiskupi i biskupi. Pozdravljam mons. Amaurya Medinu Blanca, savjetnika Apostolske nuncijature u Bosni i Hercegovini. Pozdravljam vas, braćo svećenici i redovnici, a među nama na osobiti način vas, svećenici Kotorske biskupije. Pozdravljam sestre redovnice, bogoslove i sjemeništarcе. Srdačan pozdrav svim predstavnicima društveno-političkog, kulturnog, akademskog života grada Mostara i šire i svima vama nazočnima s bilo kojeg naslova koji s nama dijelite radost ovoga događaja. Pozdravljam sve vas, draga braćo i sestre, a osobito vas, rodbino našega biskupa Ivana. Pozdrav i svima vama koji ste s nama

u ovom slavlju povezani putem Radiotelevizije Herceg Bosne i Laudato TV, kao i vama, djelatnici medija, koji ćete prenijeti vijest o ovom događaju. Pozdravljam i svoje najbliže suradnike u Biskupskom ordinarijatu i srdačno im zahvaljujem na trudu i doprinosu u pripravi ovoga događaja. Pozdrav i tebi, dragi brate Ivane, koji si izabran u red biskupstva. Tvoja radost danas uistinu je i naša, nas - tvojih od kojih si potekao i među kojima si živio i "tvojih" kojima si poslan i među kojima ćeš vršiti pastirsku službu. Dragi brate Ivane, danas te Svetu Crkvu uvršćuje u apostolsko nasljeđe koje živi u biskupskoj kolegijalnosti i time te čini izabranim svjedokom otkupljene slobode i milosti koju Krist daje ljudima. Isti Krist te pomazanjem posvećuje i suobličuje svome jedinstvenom i neponovljivom svećeništvu, da ga na poseban način, kao "prvi u ljubavi", živiš u službi Njegove Crkve u Kotorskoj biskupiji. I ovom prigodom Ti, kao biskup naših partikularnih Crkava u Hercegovini, Mostarsko-duvanjske i tvoje rodne Trebinjsko-mrkanske, zahvaljujem na vjernom služenju i svjedočanstvu svećeničkog života u svim službama koje su ti moji predšasnici povjeravali. U ovom slavlju molimo s Tobom i za Tebe, da do kraja izvršiš poslanje za koje te je Krist izabrao i koje Ti Crkva povjerava i za koje te ovlašćuje.

HOMILIJA NADBISKUPA SPLITSKO-MAKARSKOGA MONS. MARINA BARIŠIĆA

Liturgijska čitanja Pnz 7,6-11; 1 Iv 4,7-16;
Iv 15,9-17

1. Draga braćo i sestre!

U radosnom ozračju Kristova uskrsnuća, sve vas srdačno pozdravljam želeći vam svima sretan i blagoslovjen Uskrs!

Osobit pozdrav upućujem vjernicima, svećenicima, osobama posvećenog života i građanima Kotorske biskupije. Zbog opasnosti od koronavirusa, a radi zaštite zdravlja puka, umjesto u kotorskoj katedrali sv. Tripuna, danas uskrsli Gospodin prelazi granice, sustiže nas i okuplja u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve. Majka Crkva, koja dariva svoga sina, moli Dobroga Pastira da snagom Duha svoje ljubavi posveti onoga koga izabra da bude vidljivi znak njegove ljubavi u Crkvi Božjoj koja je u Boki, u Crnoj Gori.

2. To si ti, dragi don Ivane! Tebe uskrsli Gospodin izabra za službu pastira Crkvi svojoj koja je u "zaljevu svetaca". Gospodin koji poznaje srca ljudi, prepoznao je u tvome dosadašnjem svećeničkom služenju vjernost, pa ti sada povjerava još veće zadaće, da mu i u tome budeš vjeran. S iskustvom različitih službi u Mostarskoj biskupiji, kao i misionara u Americi i Africi, uvjereni smo da ćeš biti dobar misionar i evangelizator u Kotorskoj biskupiji, danas maloj, ali tako bogatoj duhovnim naslijedjem i kulturnim blagom. Na Gospodinov poziv si se odazvao premda si svjestan svoje ograničenosti, grešnosti i nedostojnosti, ali oslonjen na njegovu milosrdnu ljubav u skrušenom povjerenju si rekao: "Evo me, Gospodine!" Tvoje povjerenje i oslonjenost na Božju ljubav svjedoči i biskupsko geslo koje si izabrao: *Bog je ljubav!* Ovo je tvoja isповijestvjere poput one Tomine pred uskrsnim Gospodinom: "*Gospodin moj i Bog moj*" (Iv 20,28).

3. U izboru tvoga gesla nadahnula te Božja ljubav osobito naglašena kod Ivana, ljubljenog učenika, čije ime nosiš i čija si čitanja izabrao za svoje ređenje. Poput apostola Ivana i ti, don Ivane, sada još više želiš osloniti svoj život na srce božanskog Sina, na temelj, izvor i vrhunac istinske i utjelovljene ljubavi. Isus Krist jedini je Dobri Pastir svoje Crkve, Veliki svećenik i vjerni Zaručnik koji svoju zaručnicu Crkvu ljubi iskrenom, trajnom i bezgraničnom ljubavlju. Njegova ljubav te zavala, a ti si se dao zavesti na poziv za svećeništvo, a sada i na poziv punine svećeničkog reda.

Don Ivane, tko smo mi svećenici, redovnici i biskupi? Često nas drugi, a i mi sami sebe oslovljavaju različitim časnim nazivima i počasnim titulama, ali ono što nas najbolje predstavlja u dostojanstvu našega poziva i poslanja jest titula prijatelji Zaručnikovi (usp. Iv 3,29). Mi smo samo Zaručnikovi prijatelji! Zaručnik je jedan jedini - Isus Krist - Raspeti i Uskrstli! Njegova zaručnica je Crkva - biskupija, župa, Božji narod među kojim smo u njegovo ime pozvani i poslati. Kad bismo umjesto služenja vladali, postavljali se kao gospodari nad svojim vlasništvom - prezironi, samovoljom i zavođenjem zajednice - bilo bi to nasilje nad Zaručnicom, bilo bi to kršenje našega celibata - ignoriranje i ponižavanje Zaručnika koji život svoj daje za svoju zaručnicu - Crkvu. Kad god i gdje god nestane ljubavi - služenja, nastupa umaknuće - otmica zaručnice.

4. Mi biskupi, svećenici i redovnici Krista Raspotoga i Uskrsloga, onoga koji iz ljubavi život svoj daje za nas, pozvani smo biti, ne zaručnici, nego samo prijatelji Zaručnikovi. Stoga, mi se ne možemo vjenčati za župu, za biskupiju, uzeti je u svoj posjed jer Krist Gospodin jedini je Zaručnik. Naš odnos prijateljâ Zaručnika i zaručnice - Crkve, snažno je istaknuo jedan prijatelj Zaručnikov - sveti Pavao, poslije nemilih događaja podjelâ i raspravâ u korintskoj Crkvi gdje se govorilo: ja sam Petrov, ja Pavlov, a ja Apolonov..., kad kaže: "*Ljubomoran sam doista na vas Božjim ljubomorom: ta zaručih vas s jednim mužem, kao čistu djevicu privedoh vas Kristu*" (2 Kor 11,2). Pozvani smo ne biti ljubomorni na Zaručnika zbog Zaručnice, nego biti ljubomorni Zaručnikovom ljubavlju - Božjom ljubavlju - da se Zaručnica ne udalji od ljubavi Krista Gospodina, pomagati joj da je ne zavedu drugi udvarači i nakupci sebične ljubavi. Da bismo bili vjerni prijatelji Zaručnikovi, potrebna nam je iskrena povezanost i prijateljstvo s njegovom božanskom ljubavlju.

5. Sve geste i simboli biskupskog ređenja upućuju nas na ljubav Božju, koju on želi razliti u tvoje srce po Duhu Svetom - polaganjem ruku. Pomazanjem svetim uljem postaješ dionikom poslanja i suradnik Pomazanika - Krista Gospodina - njegove proročke, učiteljske i svećeničke službe. Prsten kojeg ćeš primiti, znak je ljubavi, ne zaručničke, nego ljubavi Zaručnikova prijatelja pre-

ma zaručnici Crkvi, ali i znak ljubavi i povjerenja Zaručnika prema svome prijatelju. Štap koji ti se predaje nije žezlo moći, nego znak oslonjenosti na Gospodina, kako bi i ti mogao biti oslonac drugima poput Mojsija, koji svojim štapom učini da poteče voda iz stijene i ugasi žeđ naroda u pustinji. Evandelje ti se ne predaje u ruke, nego se polaže nad glavom jer evandeljem se ne može raspolagati, već riječ Božja treba zahvatiti tvoje misli, um i srce. Ne nosimo mi riječ Božju koliko ona nas nosi. Tvoja prostrtost pred oltarom uz molitvu i zaziv svih svetih znači tvoju nedostojnost i otvorenost da te Gospodin ojača i ispuni svojom ljubavlju. Njegova ljubav nam je svakodnevna hrana koja nas hrani Riječu i Euharistijom poput mane, koju ne možemo jedanput skupiti za čitav život, nego kao svakodnevnu hranu.

6. Don Ivane, prijatelju Zaručnikov! Kao prijatelj dobro došao u malu, ali slavnu Kotorsku biskupiju žive vjere, dubokih korijena u zaljev ljetopete duhovnosti, zaljev svetaca i blaženika. Tvoje ređenje i tvoju dobrodošlicu danas prate, ne samo današnji Bokelji, nego i znani i neznani nebesnici: sv. Tripun, sv. Leopold Bogdan Mandić, bl. Ozana Kotorska, bl. Gracija Kotorski, službenica Božja Anamarija Marović... Dobro došao među nas biskupe Splitske metropolije, kojoj tradicionalno pripada Kotorska biskupija. Dolaziš iz susjedstva u Kotor. Pred 40 godina svećenik Mostarske biskupije, mons. Marko Perić, bio je kotorski biskup, a od njega do tebe u nizu su biskup mons. Ivo Gugić, mons. Ilija Janjić, kotorski biskup u miru, te apostolski administrator Kotorske biskupije nadbiskup barski mons. Rrok Gjonlleshaj. Vjernici tvoje nove biskupije su najvećim djelom Hrvati - Bokelji, ali i Albanci te pripadnici drugih naroda.

7. Crkva Kristova je univerzalna, gdje ljubav sve poštuje i sve uvažava te stvara katoličko zajedništvo u bogatstvu različitosti. To je Kristova Duhovska Crkva, pozvana slijediti Zaručnikovu želju da kršćani budu jedno u svojoj dijaloškoj otvorenosti prema svim ljudima i narodima. U tom duhu, u razgovoru za jedne novine, rekao si: "Bog i zajedništvo, od onoga osnovnoga obiteljskoga pa dalje, vrijednosti su i svetinje koje nemaju ni naciju ni denominaciju, vrijednosti su i bogatstvo koje se ne može kupiti, nego samo živjeti i svjedočiti". Naglasio si da je isti izvor nadahnуća bio starim Bokeljima iz kojega su se formirali sveci i blaženici zaljeva i gradila tolika bogata duhovna i kulturna baština. Dakako, na tebi je brate, da sa svojim svećenicima, redovnicama i vjernim pu-kom Božjim tražiš put i način kako danas nanovo otkriti i ugraditi vrijednosti kojima su se formirale duhovne veličine i tolike lijepe crkve kojima je ukrašen bokeljski zaljev. Dakako, Crkva nije arhiv - muzej, niti spomenik kulture, nego živa zajednica vjernika - Zaručnica Kristova. Crkva je znak budućnosti, a ne ostatak prošlosti! Nije povijest, nego navještaj!

8. Dragi biskupe Ivane! U duhu tvoga gesla: *Bog je ljubav*, ovoj ljubavi utjelovljenoj, raspetoj i uskrsljoj u Isusu Kristu - Zaručniku - postaješ prijatelj! Ostani u ljubavi Kristovoj da njegova radost bude u tebi i da tvoja radost služenja njemu - Zaručniku - u Crkvi bude potpuna. Htio bih ti prenijeti riječi upućene jednom novozaređenom biskupu: "Više slušaj nego što govorиш. Govori samo iz ljubavi i uvijek radi ljubavi. Ne zaboravi svaki dan i u najtežim danima klicati: "Veliča duša moja Gospodina" i žurno ići sa zaljubljeničcu Majke Marije ususret braći i sestrama". A sve zato, jer "Bog je ljubav!" Amen!

ČESTITKA MONS. SREĆKA MAJIĆA U IME SVEĆENIKA I VJERNIKA KOTORSKE BISKUPIJE

Preuzvišeni gospodine biskupe!

U ime Stolnoga Kaptola i kao najstariji svećenik Kotorske biskupije iskazujemo Vam našu iskrenu čestitku. Ujedno Vam izražavamo naše visoko poštovanje, odanost, poslušnost i spremnost pomagati Vas u Vašem apostolskom djelovanju i učvršćivanju Kristova Kraljevstva u našoj biskupiji.

Kotorska biskupija potječe još iz ranokršćanskoga vremena. Ne znamo imena i kronologiju svih njezinih biskupa, ali se neki od njih spominju kao sudionici općih crkvenih sabora iz prvoga tisućljeća. Danas se tom uglednom slijedu pridružuje i naš novi biskup Ivan.

Krist je pozvao i izabrao jedanaestoricu i uzdignuo ih na čast apostola-biskupa. Sveti oci, poput

Ignacija, Ireneja, Ciprijana s ponosom *ističu da je biskupski poziv vocatio divina et institutio divina*. Zato je episkopat vječan i neoboriv. Nema Crkve bez biskupa. Dragi oče biskupe! Krist Vas je pozvao, Sveti Otac Papa Franjo između tolikih odabrao i uzdigao na čast biskupstva na najviše dostojanstvo određeno za ljude, stavljući pred Vas dužnost da se brinete ne samo za potrebe svoje biskupije nego uopće za napredak Crkve! U prvom redu rad u vinogradu Gospodnjem, a onda iz toga slijedi ugled i čast i poštovanje.

Oče biskupe! Nakon današnje posvete za biskupa Vi preuzimate novu dužnost, možda sa zebnjom i ponešto straha u srcu, razmišljajući: Kamo idem? Što me čeka? Što će od mene biti? Idete u predivnu Boku Kotorsku, taj prirodni kutak neba na zemlji! Čekaju Vas četiri Gospina svetišta, preko 90 crkava i kapelica u kojima se barem jednom godišnje slavi sv. Misa. Čekaju Vas sveci i blaženici, miljenici Boke, oko 10.500 vjernika, dvadesetak časnih sestara 1 đakon i 13 svećenika. Vaših, na poseban način, najbližih suradnika. Malo prije nego će Petar zatajiti Isusa, Isus je molio da ne malakše njegova vjera i da učvrsti u vjeri svoju braću. Poput Krista i Vi, oče biskupe, molite da ne malakše naša vjera, pružite ruku da ne potonemo, da nas sotona ne prorešeta poput pšenice.

Jedno jutro, prije Uzašašća na nebo pita Isus Petra tri puta da li ga ljubi da li ga ljubi više nego

drugi? Petar odgovara: Gospodine, ti sve znaš, ti znaš da te ljubim. Možda bi i Vi oče biskupe željeli upitati svoje svećenike da li Vas ljube? Odgovorit će kratko. Kada nam je nadbiskup Rrok priopćio radosnu vijest da Vas je Sveti Otac Papa Franjo imenovao biskupom biskupije Kotorske na licima svećenika primijetio se veseli, radosni osmjeh i zadovoljstvo uz Deo gratias. I dok su zvana katedrale svojom harmonijom glasova objavila biskupiji tu radosnu vijest, svećenici su tu harmoniju pratili pljeskom, aplauzom, a nakon toga svi Vam putem mobitela čestitali. Sa sigurnošću mogu ustvrditi da Vas svećenici ljube i radosno očekuju.

Isus reče svojim apostolima: vi ste prijatelji moji ako vršite što vam zapovijedam! Drugi Vatikanski sabor u nekoliko navrata traži od biskupa da bude otac i prijatelj svojih svećenika. Kao što svećenici žele naići kod svog biskupa na očinski postupak, isto tako trebaju od svoje strane dokazati svoje sinovske osjećaje. A onda i više od toga. Uspostaviti i što više produbljivati međusobne prijateljske odnose: "Istinujući u ljubavi da poradimo te sve uzraste u Njega, koji je Glava, Krist" (Ef 4,15).

Oče biskupe! Neka Vas Bog dragi poživi na duge godine u dobru zdravlju i plodnom radu na slavu Božju i spas dušā!

ZAHVALNI GOVOR MONS. IVANA ŠTIRONJE, POSVEĆENOOGA KOTORSKOG BISKUPA

Ponajprije izričem iskrene čestitke svima u povodu Uskrsa i uskrsne osmine u kojoj se nalazimo. Neka svi križevi i poteškoće života procvjetaju pobjedom Uskrsloga uz radostan Aleluja. Sve vas pozdravljam onim istim redom kojim vas je pozdravio generalni vikar mons. Željko Majić prije Misnog slavlja.

Neka je hvala i slava Bogu Ocu na daru života, svećeništva, na beskrajnoj ljubavi po Isusu Kristu i milosti kojom nas svakodnevno obasiplje snagom svoga Svetoga Duha. Hvala mu i na ovom današnjem danu obasjanu suncem, čije su zrake već otopile noćašnji tanki snježni prekrivač.

Neka mu je hvala i slava za roditelje Stojana i Anicu koji su me s ljubavlju primili u svoje na-

ruče, doveli Gospodinu, pokazali mi gdje stanuje, s njime me upoznali i k njemu me uvijek vraćali svojim kršćanskim poukama, primjerom i molitvom. Vjerujem da nas i njihove molitve kod Boga prate dok hodimo ovom suznom dolinom. Hvala Gospodinu za braću i sestre, njihove obitelji, koji su mi uvijek u životu bili podrška, i pomoć do dana današnjega, kao i tolikim dobrim ljudima koje je Bog stavio na moj životni put, od rodbinskog, crkvenog, prijateljskog okruženja, preko školskog odgoja i obrazovanja do tolikih dobrih ljudi s kojima sam koračao kroz život u vjeri, nadi i ljubavi na do sada povjeravanim mi crkvenim službama. Pokojnima neka Gospodin udjeli pokoj vječni i živima dobro zdravlje.

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

Neka je hvala i slava Bogu koji nam je ostao prepoznatljiv i dohvatljiv po Svetoj Crkvi, koja nas utjelovljenom Riječi poučava i krijepli, sakramentima lijeći i jači te šalje da to i sami navijestamo i činimo. Papi Franji, Petru naših dana, i njegovim suradnicima zahvaljujem što mi je iskažeao povjerenje, izabrao me i svojim Apostolskim pismom od 22. prosinca 2020. imenovao, kako bih danas po rukama trojice posvetitelja i ostalih biskupa bio uvršten u zbor biskupa. Stoga molim savjetnika Apostolske nuncijature - među nama je ovdje mons. Amaury Medina Blanco - da zajedno s apostolskim nuncijem nadbiskupom Lujigijem Pezzutom, prenese papi Franji moje iskrene zahvale i srdaćne pozdrave.

Hvala i vama, draga braćo zareditelji: nadbiskupe Marine, nadbiskupe Rroko i biskupe Petre, kao i vama kardinale Vinko, nadbiskupi Želimir, Stanislave i Zef, nadbiskupi koadjutori Tomo i Mate; biskupi Ratko, Ilija, Ladislave, Jure, Bože, Ivane, kao i Tebi, izabrani biskupe Ranko, koji ćeš uskoro biti zaređen za pastira Hvarske biskupije. Hvala vam što ste, unatoč svojim obvezama i opasnosti zaraze, danas došli slaviti i hvaliti Boga u ovoj presvetoj Euharistiji, Žrtvi i Gozbi Jagajčevog koja je neizmjeran izvor snage i čudesan lijek u svakoj opasnosti i bolesti. Tu božanski izlječiteljsku snagu i osobno sam iskusio na čemu sam uvijek Bogu zahvalan kao i onima kojima se Bog poslužio u tim zahvatima.

Hvala svima vama dragi svećenici, redovnici, redovnice i Božji narode. Hvala mojim pratiteljima don Anti i don Tomislavu koji me nisu pratili samo danas nego dugi niz godina.

Hvala predstvincima drugih vjerskih zajedница, kao i predstvincima političkih, društvenih, kulturnih, zdravstvenih, medijskih i drugih struktura na svim razinama, u Crnoj Gori, Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, čiji su predstavnici danas ovdje prisutni ili su uputili riječi pozdrava i čestitki.

Velik je broj onih koji su se zauzeli i pripremili današnje slavlje. Svima iskreno i od srca hvala: osoblju biskupijskih ustanova: Ordinarijata, Caritasa, Svećeničkoga doma. Katedrale i svima drugima koji su bili preko spomenutih ustanova angažirani. Neka mi, ipak, bude dopušteno neke i spomenuti. To su: moj prijatelj i kolega još od sjemenišnih dana don Željko, don Antan, don Dommag, te don Ante; zahvala ide članovima zборa iz Studenaca i mostarske katedrale na čelu s mo. don Draganom, profesorom Dragom, s. Mateom;

đakonima, ministrantima, čitačima, bogoslovima, sjemeništarcima, katedralnom osoblju, časnim sestrama... Hvala svima!

Od dana proglašenja pa sve do danas brojni su prijatelji i znaci uputili svoje čestitke i pozdrave, s raznih strana svijeta, na koje mi nije bilo moguće odgovoriti pojedinačno. Danas svima najiskrenije zahvaljujem, upućujem im svoje pozdrave i obećavam molitve.

Svi smo svjesni situacije i opasnosti u kojoj se nalazimo. Hvala svima vama prisutnima u katedrali i izvan katedrale, koji ste danas došli moliti i pjevati, Boga slaviti i zahvaljivati mu zajedno sa mnom. Osjećam vas i doživljavam kao hrabre branitelje koji unatoč opasnosti idu u borbu, ovaj put molitvenu borbu protiv bolesti i zla, što je sveta Crkva uvijek činila, ovlaštena od svoga Gospodina, a to i danas nastavlja činiti osobito u misijskim krajevima gdje ne samo da vreba smrt zbog raznih zaraza i bolesti, nego i zbog kriminala i ratova prisutna u svijetu. Nadam se da će biti prigode, kad se uvjeti normaliziraju, za prijateljski susret sa svima onima koji su očekivali i htjeli danas biti tu, ali radi aktualne situacije ili druge spriječenosti nisu mogli. Sve ih nosim u svojim molitvama.

S osjećajima prijateljstva i poštovanja upućujem pozdrave svima vama koji nas pratite preko radija i televizije. Prisutni ste u mojim molitvama, posebno vi, dragi bolesnici, kao i vi koji ste u službi bolesnika: liječnici i sestre, bolničko i liječničko osoblje. Hrabi budite, ne bojte se, poručuje Isus, a mi vam poručujemo: s vama smo i u našim ste molitvama. Neka vas Uskrslji Gospodin blagoslovi i stostruko nagradi za sve ono što činite u borbi protiv ove kuge našega vremena.

Posebna zahvala i pozdrav vama, draga braćo svećenici i laici Kotorske biskupije, koji ste stigli u Mostar na ovo slavlje. Preko vas danas pozdravljam sve vjernike, svećenike, redovnike, sve žitelje i stanovnike Kotorske biskupije, drage Boke i cijele Crne Gore. Želim vam svima radost i mir Uskrsloga Krista Gospodina koji nam pokazuje svoje preobražene rane kako bi rastjerao tamu naših sumnji i straha, izlječio i zacijelio naše rane nepovjerenja, rane koje iziskuju lijek i liječenje.

Draga braćo svećenici, poštovane redovnike, dragi vjernici biskupije Kotorske, dragi ljudi Crne Gore! Crkva me šalje k vama. Dolazim otvorena srca, zahvalan svim predšasnicima, biskupima Crkve u Kotoru. Nisam prvi iz ovih krajeva. Rado se danas posebno sjećam biskupa Marka koji je u

ime biskupa Čule primio moju zamolbu za sje- menište, kao i za bogosloviju. Ostao mi je u neza- boravnoj uspomeni.

Poštovana braćo i sestre, hvala vam za svje- dočanstvo vjere koje svakodnevno živite, hvala vam za molitve koje upućujete i koje će nastavi- viti upućivati i za mene svoga pastira. Bog nas je sve po krštenju pozvao u svoju Crkvu da zajedno svjedočimo da Bog jest ljubav, da živimo od te ljubavi i da za tu ljubav stavimo na raspolaganje svoje duhovne i tjelesne snage. Živjeti kršćansku ljubav naš je identitet. Stoga, podimo zajedno i svjedočimo ljubav Božju svim srcem i svim ža- rom. Papa Franjo poziva da se oslonimo na Boga i na snagu njegove ljubavi, gledajući u križ pri- hvatiti da je Bog ljubav.

Sveci i blaženici drage Boke obilježili su svoje vrijeme svetošću, neki od njih nisu žalili ni svoga vlastitoga života. Neka nas prati zagovor sv. Tri- puna, mučenika, koji je položio svoj kršćanski ispit svjedočanstvom vjere pred križem; neka nas zagovora sv. Leopold veliki isповједnik, zaljublje-

nik u sakrament sv. isповједi i veliki zagovornik jedinstva Crkve na Istoku i na Zapadu. Neka nas zagovora bl. Gracije od Mula, veliki poklonik Presvete Euharistije; zagovor bl. Ozane Kotorke, ponizne i jednostavne dominikanske trećoredice, kao i zagovor svih Božjih ugodnika, napose za- govor nebeske Majke Marije, Gospe od Škrpjela, Gospe od milosti; Gospe Ratačke, koja je uvijek ista i jedina Majka Crkve, Zvijezda mora, koja nas ujedinjuje i vodi svome Sinu, našemu Spasitelju.

Božji ugodnici, koje spomenuh, zajedno s Majkom Marijom išli su u susret svome Bogu, i svojim životom posvjedočili da se oni koji idu Bogu ne udaljavaju od ljudi. Po njihovu primjeru danas se uputimo jedni prema drugima. Rado se susrećimo te jednoga srca i duše svjedočimo: *Bog je ljubav, tko ostaje u ljubavi u Bogu ostaje i Bog u njemu* (1 Iv 4,16).

Mons. Ivan Štironja uveden je u službu kotor- skoga biskupa na Blagdan bl. Ozane Kotorske, 27. travnja 2021. u katedrali sv. Tripuna u Kotoru.

OKRUŽNICE

STRADALI U POTRESU NA PODRUČJU SISAČKE BISKUPIJE

Okružnicom br. 1472/2020., od 30. prosinca 2020., mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj Trebinjsko-mrkanske biskupije, odredio je da se u nedjelju 3. siječnja 2021. u svim crkva i na svim sv. Misama moli za duše onih koji su izgubili život u potresu kao i za one koji trpe posljedice, bilo da su ozlijedeni ili su ostali bez svoga doma, posla, crkve, škole te da sva prikupljena milostinja ide za potrebe Sisačke biskupije.

Okružnicu prenosimo u cijelosti:

Velečasni gospodine!

Nakon što je 29. prosinca 2020. razoran potres pogodio Petrinju, Sisak, Glinu i okolicu, biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine razgovarali su o mogućem načinu pomoći Sisačkoj biskupiji.

S tim u vezi, određujem i pozivam Vas da u **nedjelju, 3. siječnja 2021.**, pozovete sve župlje na molitvu posebno za duše onih koji su izgubili život u spomenutom potresu kao i za one koji trpe posljedice, bilo da su ozlijedeni ili su ostali bez svoga doma, posla, crkve, škole.

Također, sva prikupljena kolekt u **nedjelju, 3. siječnja 2021.**, ide za pomoć Sisačkoj biskupiji, pa Vas u tom smislu molim da pozovete vjernike da dadnu svoju finansijsku pomoć i na taj način ublažimo posljedice ovoga potresa i potrebe naše braće i sestara u Sisačkoj biskupiji.

Spomenuto kolektu potrebno je do **15. siječnja 2021. dostaviti ekonomatu našeg Ordinarijata.**

Sve druge načine i vrste pomoći Sisačkoj biskupiji i stradalim područjima koordinirat će naš biskupijski Caritas, koji je u kontaktu s Hrvatskim Caritasom kao i s Caritasom Sisačke biskupije, pa Vas pozivam da se za sva moguća pitanja u vezi s načinom pomoći stradalima od potresa obratite našemu biskupijskom Caritasu.

Uključujući u molitvu sve koji su pogodjeni potresom, srdačno Vas u Gospodinu pozdravljam i unaprijed, u ime svih potrebnih, zahvaljujem za Vašu pomoć i molitvu.

† Petar Palić
mostarsko-duvanjski biskup i
apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski

DAR I ZAHVALA

Na završetku prikupljanja pomoći porušenoj Banovini, naš mjesni biskup Petar Palić uputio je pismo zahvale svim svećenicima, redovnicima i redovnicima, vjernicima i svima koji su osobno, sredstvom župe ili Biskupijskog Caritasa, sudjelovali u akciji pomoći porušenoj Banovini. U kolektu je ukupno prikupljeno 515.701,34 KM

Pismo biskup Petra prenosimo u cijelosti:
Poštovana braćo svećenici i redovnici,
Draga braćo i sestre!

Snažan potres koji je pogodio Središnju Hrvatsku, Sisačko-moslavačku županiju, odnosno velik dio Sisačke biskupije, potaknuo je mnoge da, pojedinačno i organizirano, iskažu konkretnu

solidarnost s tolikima koji su u jednom trenutku ostali na ulici, bez ičega: od svagdanjega kruha i ruha do postelje, stana ili kuće. I vjernici u našim biskupijama, Mostarsko-duvanjskoj i Trebinjsko-mrkanskoj, odmah su započeli s prikupljanjem pomoći, a Biskupijski Caritas Mostar odmah je stupio u kontakt s Caritasom Sisačke biskupije i Hrvatskim Caritasom, izrazio solidarnost tražeći od njih da izraze prioritete. Biskupijski Caritas je, također, odmah u suradnji s HT Eronetom objavio donatorski broj koji je još uvijek aktiviran te otvorio i objavio žiro račune na koje se mogu izvršiti pojedinačne uplate. Medijski pokrovitelj ove akcije jest RTV Herceg Bosne. U Okružnici od 31. prosinca odredili smo prikupljanje finansijske pomoći za stradale na području Banovine i da ovom akcijom koordinira Biskupijski Caritas.

Skoro mjesec dana nakon, u zahvalnosti Bogu što je potaknuo tolika srca na aktivno suočećanje s ljudima u nevolji, iskazujemo dužnu ljudsku i kršćansku zahvalnost svima koji su se nesebično uključili u ovu akciju. Stoga, dok zahvaljujemo župnicima i svim svećenicima što su na primjeren način potaknuli povjerene im vjernike na molitvenu i materijalnu solidarnost, u isto ih vrijeme pozivamo da u nedjeljnim oglasima prenesu tu istu zahvalnost svakomu vjerniku i potaknu ih da uvijek imaju srca kako za ovu nevolju tako i za sve potrebe koje će nam vrijeme donijeti. U isto

vrijeme želimo zazvati Božji blagoslov i na sve one koji su pojedinačno ili udruženo, i mimo ove akcije koju je vodila naša mjesna Crkva, uputili svoj dar potrebnima kao i tolikim anonimnim donatorima koji su nesebično zvali na donatorski broj i tako po pozivu donirali 2 KM. Donatorski broj i dalje je otvoren i sve što bude uplaćeno bit će proslijedeno potrebnima radi kojih je ova akcija i pokrenuta. Velika hvala i svima onima koji su mimo crkvenih milodara dali svoj prinos župnicima ili donijeli na portu Caritasove socijalno-upravne zgrade u Mostaru, odnosno uplatili na Caritasov žiro račun otvoren kod UniCredit banke. Radi poštivanja transparentnosti ovdje donosimo popis darovatelja, kako župa tako i onih koji su izvršili pojedinačne uplate preko žiroračuna kao i ukupni primitak od poziva na donatorski broj ostvaren do 20 siječnja u 9.00 sati. Caritas je cjelokupni iznos uplatio na račun Caritasa Sisačke biskupije o čemu svjedoči i bankovni izvadak. Bog, bogat milosrđem, dobrostivo uzvratio svima koji su imali srca za potrebite, molitveno i materijalno, od pobožna zaziva i udovičina novčića do usrdne molitve i poveće svote i materijalne vrijednosti. Svima u ime tolikih potrebitih izražavamo veliku zahvalnost i uključujemo ih u svoje molitve.

† Petar Palić, biskup

OKRUŽNICA BISKUPA PETRA O DEKRETU *PATRIS CORDE* U PRIGODI GODINE SV. JOSIPA

Biskup Petar uputio je svim župnim uredima u biskupijama pismo s nadnevkom 15. ožujka 2021., prot. 208/2021. s privitkom Dekreta Apostolske pokorničarne od 8. prosinca 2020. kojim se dodjeljuju posebni oprosti u Godini sv. Josipa, koju je proglašio papa Franjo apostolskim pismom "Patris corde", a koja će trajati do 8. prosinca 2021.

Iako je u više navrata, na različitim mjestima i u različitim prigodama bilo govora o oprostima, koristimo prigodu ukratko podsjetiti na crkveni nauk o oprostima. Svaki težak grijeh ima dvostruku posljedicu: raskida naše zajedništvo s Bogom i lišava nas vječnoga života. Oproštenje od vječne kazne (tj. vječnih muka u paklu) ostvaruje se oprostom od krivnje i obnovom zajedništva s Bogom po sakramantu isповједи. Pored vječne kazne postoji i ona koju nazivamo vremenitom kaznom od koje se vjernik treba očistiti bilo na zemlji (pokorom i zadovoljštinom), bilo poslije smrti u stanju koje se zove čistilištem.

Crkva, vlašću koju je primila od Gospodina, vjernicima (živima, kao i onima koji su preminuli) može dodjeljivati oproste od vremenih kazni za grijehu. Ona to čini udjelujući milosti iz duhovne riznice Crkve, po zaslugama Isusa Krista i općinstva svetih, pomažući na taj način kršćanima, ali i potičući ih na vršenje djela pobožnosti, pokore i ljubavi.

Oprost je dakle otpuštenje vremenite kazne za grijehu kojih je krivnja već otpuštena po sakramentu isповједi, odnosno, dobivanje potpunog oprosta nije zamjena za sakrament isповједi.

U nadi da će osobno iskoristiti i vjernici mogućnosti dobivanja posebnih oprosta u Godini sv. Josipa, srdačno Vas i s poštovanjem pozdravljam.

† Petar Palić
mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski

SVETKOVINA SV. JOSIPA, ZAŠTITNIKA MOSTARSKO-DUVANJSKE BISKUPIJE

Svečanim euharistijskim slavljem u čast sv. Josipa, u večernjim satima 19. ožujka 2021. u katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru proslavljen je zaštitnik Mostarsko-duvanjske biskupije. Svetu misu predvodio je predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski, u zajedništvu s članovima BK BiH i uz koncelebraciju desetorice svećenika među kojima su bili generalni vikar iz Mostara mons. Željko Majić i vikar Hercegovačke franjevačke provincije fra Iko Skoko. Na misi su u punoj katedrali sudjelovale Školske sestre franjevke Krista Kralja Provincije Svete Obitelji predvođene provincijskom predstojnicom S. M. Zdenkom Kozinom, Milosrdnica sv. Vinka Paulskog Provincije Majke Divne i Služavke Malog Isusa Provincije Bezgrješnog Začeća BDM i drugi vjernici. Liturgijsko pjevanje animirao je Katedralni mješoviti zbor "Marija".

Pozdrav svima "na svetkovinu sv. Josipa, zaštitnika Crkve, hrvatskoga naroda i Mostarsko-duvanjske biskupije", uputio je biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić. "Kao što je uobičajeno, mi, biskupi Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, uz svetkovinu zaštitnika naše biskupije, ovih smo dana bili okupljeni na svom 80. redovitom zasjedanju, na kojem smo promišljali o životu Crkve na ovim prostorima i u društvu u kojem živimo", rekao je biskup Palić te radosno pozdravio kardinala Puljića, mons. predsjednika BK BiH Tomu Vukšiću, vrhbosanskog nadbiskupa koadjutora i apostolskog upravitelja Vojnog ordinarijata u BiH, zatim mons. Franju Komaricu, biskupa banjolučkog, i mons. Marka Semrena, pomoćnog biskupa banjolučkog.

"Srdačno pozdravljam, i danas mu ovdje u ime svih nas upućujem čestitke na imenovanju, i

mons. Ivana Štironju, imenovanog kotorskog biskupa i nekadašnjeg župnika ove naše katedralne župe. Pozdravljam i generalnog tajnika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. Ivu Tomaševića. Pozdravljam braću svećenike, redovnike i redovnice. Na poseban način pozdravljam nastavno osoblje i učenike srednje Prometne škole i čestitam im svetkovinu sv. Josipa, zaštitnika njihove škole. Molimo za sve vas, dragi profesori i učenici Prometne škole, da vam sv. Josip svojim zagovorom i životom bude na životnom putu pravi smjerokaz prema sretnom i smislu ispunjenom životu", poručio je na početku Mise biskup Palić.

U misnom slavlju kardinal Puljić zahvalio je na pozdravima te potaknuo sve na molitvu sv. Josipu, zaštitniku cijele Crkve i hrvatskog naroda. Čestitao je imendan onima koji nose ime po sv. Josipu te potaknuo sve da posebno mole za obitelji i za očeve kao i za sve koji su bolesni.

Pošto je đakon Branimir navijestio misni evanđeoski odlomak, prigodnu homiliju uputio je biskup Palić koji je podsjetio da je na svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 2020., papa Franjo uputio cijeloj Crkvi Apostolsko pismo "Očevim srcem" (*Patris corde*) i otvorio "Godinu svetog Josipa" u povodu 150. obljetnice proglašenja sv. Josipa "zaštitnikom Crkve?", što je učinio papa Pio IX. (1870.). "Sveti Josip je zaštitnik naše Mostarsko-duvanjske biskupije, pa u ovoj euharistiji želimo na poseban način moliti njegov zagovor za sve svećenike, redovnike i redovnice, bogoslove i sjemeništare i za sav Božji narod ove biskupije. Iako na prvi pogled iz evanđeoskih izvješća Josip biva prikazan kao svetac iz 'drugog reda' i 'čovjek sna', iz Božje Riječi i Josipova ponašanja zaključujemo da je on, u svojoj šutnji i vršenju Božje volje, čovjek djela, a ne riječi. Dopustimo i mi danas, braće i sestre, da nas dodirne živa Božja Riječ, kao što je Josipa prosvijetlila i ohrabrla ista Božja Riječ upućena po anđelu", rekao je biskup Palić te podsjetio da su u prvom misnom čitanju čuli odlomak iz Druge Samuelove knjige u koje piše da je Bog "uputio po proroku Natanu poruku kralju Davidu, kao što će nekoliko stoljeća kasnije uputiti po anđelu poruku Davidovu potomku Josipu i kao što istu poruku upućuje i nama danas po svojoj živoj i djelotvornoj riječi koju slušamo". "U Josipu kao potomku Davidovu, nastavlja se ispunjenje i osvrtarenje Božjeg obećanja. Od sv. Josipa nam nije ostala ni jedna jedina riječ, ali nas Josip susreće

na nekoliko načina: kao šutljivi Josip, kao Josip koji spava, kao pravedni i ponizni Josip i kao Josip koji razmišlja i sluša. Može li šutljivi Josip reći nešto nama koji živimo u vrijeme veoma razvijenog načina komunikacije, vrijeme novih tehnologija i novih medija? Što više komuniciramo, čini se kao da postoji sve veća grobna tišina na našoj međuljudskoj razini, ali i na drugim razinama. Spomenimo ovdje samo naše obitelji i način komunikacije u obitelji. Postoje i neki životni trenutci i životne situacije koje nam oduzimaju riječi: situacija oko mira u svijetu, patnje mnogih kršćana danas u drugim zemljama, egoizam ljudi, gramzljivost pojedinaca... Često postoji i šutnja u odnosu čovjeka prema Bogu. Molitve kao da je sve manje, osobne i obiteljske. Dan Gospodnji i susret s Gospodinom u euharistiji nekad nam je manje izazovan nego svi ostali sadržaji u našem životu. S Božjom riječju se rijetko družimo. Ta šutnja između nas i Boga samo je pokazatelj da se Bog mnogim našim suvremenicima čini tako dalekim, a ipak Ga tako žarko trebamo u naše vrijeme. Iz Josipove životne povijesti vidimo: tamo gdje smo mi ljudi nijemi za Boga i brata čovjeka, Bog ne odustaje. Kad mi ne želimo govoriti nje му, Bog nama govor i upućuje nam svoju riječ. Bog prekida šutnju. Kad mnogi naši suvremenici ne znaju što bi s Bogom, ne žele o njemu znati, Bog ne odustaje od čovjeka. On uvijek iznova progovara nama", poručio je biskup Palić. "Evanđelist Matej nas izvješćuje da Josip snuje i kuje svoje planove. Međutim, Josipov san nije izraz njegove nepokretljivosti, apatije, svojevrsnog bijega, nego naprotiv znak njegove budnosti i otvorenosti za Božju riječ i poziv. Mi možemo biti preko dana budni, a ipak nam se čini teško u moru buke, slika i dojmova izabrati ono bitno u poplavi nebitnog. Još nam teže pada ušima srca čuti tihi Božji glas, koji nam govor u dubini duše. Josip koji spava slika je nutarnje budnosti i cjelovitosti. U tom nastojanju, u našoj spremnosti, odbaciti dnevnu buku i čuti Stvoriteljev glas, Josip nam je primjer. On u snu prima mudrost, koja ga čini vjernim pratiteljem i čuvarom Majke Božje i njezinog Sina Isusa", kazao je biskup Palić pozivajući sve da riječima sv. Bernardina Sijenskog upute sv. Josipu molitvu: "Spomeni se nas, blaženi Josipe, i svojim zagovorom i molitvom posreduj kod Isusa, koji se nazivao tvojim sinom; a učini da nam bude milostiva blažena Djevica, tvoja Zaručnica, Majka onoga koji s Ocem i Duhom Svetim živi i kraljuje u beskonačne vjekove."

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA

- Dekretom br. 133/2021. od 15. veljače 2021. imenovanje dr. sc. č. s. Vinke Bešlić nastavnikom liturgike na TKIM-u;
- Dekretom br. 134/2021. od 15. veljače 2021. mo. don Dragan Filipović imenovan nastavnikom glazbe na TKIM-u;
- Dekretom br. 200/2021. od 11. ožujka 2021. mons. Ivan Štironja razriješen je službe župnika i Upravitelja svetišta Presvetoga Srca Isusova u Studencima.
- Dekretom br. 201/2021. od 11. ožujka 2021. don Ante Pavlović imenovan je župnikom i Upraviteljem svetišta Presvetoga Srca Isusova u Studencima;
- Dekretom br. 294/2021. od 6. travnja 2021. udijeljena je kanonska misija gospodj Ivi Orlović za poučavanje vjeronauka u Osnovnoj školi "Ivan Mažuranić" u Tomislavgradu;
- Dekretom br. 331/2021. od 19. travnja 2021. o. Mario Ostojić, OFM razriješen je službe župnika Župe sv. Ante u Šuici;
- Dekretom br. 332/2021. od 19. travnja 2021. o. Anthony Burnside, OFM imenovan je župnim upraviteljem Župe sv. Ante u Šuici;
- Dekretom br. 333/2021 od 19. travnja 2021. o. Drago Vujević, OFM imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Mihovila Arkandela u Duvnu;
- Dekretom br. 334/2021. od 19. travnja 2021. don Petar Filipović razriješen je službe župnoga vikara u župi Presvetoga Srca Isusova u Studencima;
- Dekretima br. 426-427/2021. od 6. svibnja 2021. don Petar Filipović imenovan je župnim vikarom u Župi sv. Nikole, biskupa u Kraljevici, Riječka nadbiskupija. Prije imenovanja potpisani sporazum dijecezanskih nad/biskupa mons. Uzinića i Palića o djelovanju mostarsko-duvanjskoga svećenika na području Riječke nadbiskupije.

IZ ŽIVOTA BISKUPIJE

VAZMENO TRODNEVLJE

MISA POSVETE ULJA

Na Veliki utorak, 30. ožujka i na Veliki četvrtak, 1. travnja 2021. slavljene su sv. Mise u katedralama Male Gospe i Marije Majke Crkve u 11 sati. U Trebinju Misu predvodio umirovljeni biskup mons. Ratko Perić, a u Mostaru mons. Petar Palić.

S obzirom na propisane epidemiološke mjere i na pogoršanu situaciju s obzirom na broj zaraženih, bilo je **određeno da se Misa posvete ulja slavi samo u nazočnosti dekana**, koji su nakon Misa organizirali podjelu svetih ulja svećenicima svoga dekanata. Ta su dva dana bila za duhovno sjedinjenje i molitvu jednih za druge kako bismo iz dana u dan postajali sličniji Isusu Kristu. "Bez

ukorijenjenosti u Kristu, bez našeg jasnog življena crkvenosti, u opasnosti smo pretvoriti svoj život u puki funkcionalizam ili klerikalni populizam, obojen jeftinim emocijama, raznim stereotipima i predrasudama. Crkva koja se vrti oko sebe i koja je zaokupljena sobom nije autentično otajstveno "Tijelo Kristovo", naglasio je mons. Petar Palić, biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski. Također je pozvao svećenike i vjernike na odgovorno poнаšanje, kako bismo sačuvali živote onih koji su najugroženiji. Na sve je zazvao nebeski zagovor Blažene Djevice Marije, sv. Mihovila i sv. Josipa, zaštitnike biskupija.

MISA VEĆERE GOSPODNE

Misu Večere Gospodnje na Veliki četvrtak, 1. travnja 2021., u mostarskoj katedrali slavio je mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić, u zajedništvu s imenovanim kotorskim biskupom mons. Ivanom Štironjom i svećenicima na službi u katedralnoj župi. Sve nazočne je na početku pozdravio biskup Petar i naglasio da je ustanovljenje Euharistije kao spomen obreda "novog i vječnog saveza" najočitiji aspekt današnjeg slavlja. Međutim, u svoje razmišljanje treba uključiti i druga dva aspekta današnjega dana: ustanovljenje ministerijalnog svećeništva i službu bratske ljubavi. Biskup je podsjetio da su svećeništvo i milosrđe zapravo usko povezani sa sakramentom euharistije, jer stvaraju bratsko zajedništvo i ukazuju na put Crkve, koji biva najočitiji u samodarivanju i služenju. Prigodnu homiliju okupljenim vjerni-

cima uputio je don Domagoj Markić, biskupov tajnik i vicekancelar Biskupskog ordinarijata. Na početku homilije don Domagoj je, polazeći od egzistencijalne stvarnosti, rekao da čovjek živi od uspomene i da su uspomene drage svim ljudima. Uspomena nije samo puko sjećanje na osobu ili događaj, nego nam u uspomeni osoba ostavlja i dio sebe. Iskustvo Božjega pristupa ljudima i njegova odnosa s čovjekom govori da je Bog kroz povijest spasenja čovjeku nudio razne saveze. Utjelovivši se u Isusu Kristu sam je sišao na ovaj svijet, postao čovjekom i premostio jaz između Boga i čovjeka. Isus Krist hoda ovim svijetom i naviješta Kraljevstvo Božje, naviješta novi, obnovljeni život. Srž novosti, Radosne vijesti koju Isus Krist naviješta je ljubav. Isus ne samo da tu ljubav naviješta, nego ju on do kraja živi, kako nas izvješćuje i evanđelist "do kraja ljubi" svoje učeni-

ke. Prihvatio je muku i smrt i napokon uskrisava na život vječni, kazao je don Domagoj. Povezujući događaje iz povijesti s spasenja s današnjim danom, naglasio je da euharistija nije samo uspomena, nego je spomen-čin. Isus se i danas, u otajstvu euharistije, žrtvuje na našim oltarima, a mi smo po sudjelovanju dionici toga otajstva muke, smrti i uskrsnuća. U Euharistiji se događa stvarno sjedinjenje s Kristom, ali se u euharistiji događa i obnova nas samih da bismo euharistiju živjeli u svojoj svakodnevici, da bismo i mi, poput Krista, davali sebe za druge. Osrvnuvši se na ak-

tualnu pandemiju, ustvrđio je da smo kao vjernici u ovom vremenu osjetili što znači kad smo odvojeni od euharistije. Međutim, veća će opasnost biti ako mi euharistiju odvojimo od svoga života, zaključio je don Domagoj i pozvao sve da danas na Veliki četvrtak, dok slavimo otajstvo euharistije obnovimo svoju povezanost s euharistijom. Nakon euharistije, sukladno aktualnim odredbama, izostavljena je procesija, Svetootajstvo je pohranjeno u svetohraništu i vjernici su imali mogućnost ostati u osobnoj molitvi.

OBREDI VELIKOGA PETKA

Obrede Velikoga Petka u zajedništvu s imenovanim kotorskim biskupom mons. Ivanom Štironjom i svećenicima na službi u katedralnoj župi slavio je mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski Petar Palić. Nakon pročitanih svetopisamskih čitanja i pročitanog evanđeoskog izvješća Muke po Ivanu, prigodnu homiliju uputio je imenovani kotorski biskup mons. Ivan Štironja. Nakon sveopće molitve, kojoj je dodana posebna nakana "Za pogodene u vrijeme pandemije", klanjanje križu održano je prema propisanim odredbama, odnosno vjernici su se zajednički poklonili križu poklecanjem. Nakon pričesti i molitve nad narodom, vjernici su imali prigodu ostati u osobnoj molitvi.

Homilija biskupa Ivana Štironje

Liturgijski obredi Velikoga petka uvode nas u tajnu muke i smrti Kristove. Muka Kristova najpotresniji je događaj u cijeloj ljudskoj povijesti. Vrlo je teško i zamisliti činjenicu da je čovjek razapeo Boga. Bog, nebeski Otac, u svojoj je beskrajnoj ljubavi i milosrdju skinuo tu sramotu i teret s leđa čovjekovih. Njegova je sveta volja da ta Kristova patnja postane blagoslovom i milošću za sve one koji se žele spasiti. Milosrdni Otac svu je žalost i sramotu križa okrenuo u radost. Unatoč tami koja je ovila Kalvariju, mi možemo biti radosni što je Isus prihvatio križ, prihvatio smrt, kako bi nastao novi život, kako bi se dogodilo otkupljenje i spasenje svakoga čovjeka, sviju nas. Dramu o Spasiteljevoj muci i smrti, kako smo maločas čuli, najavio je prorok Izajia u svojoj *Pjesmi o Sluzi Jahvinu*. Te snažne prorokove riječi žive su i aktualne svuda i vazda. U njegovu se opisu zrcali i oslikava srce čovjeka bilo kojega

vremena, čovjeka koji luta, često ne znajući što hoće i kuda ide. Stoga, ne bismo smjeli, kao ljudi i kršćani, prezreti i zaboraviti tužne prorokove riječi. Prisjetimo se nekih:

Prezren bješe, odbačen od ljudi, čovjek boli, vičan patnjama..., K'o janje na klanje odvedoše ga; Silom ga se i sudom riješiše... iz zemlje živih ukloniše njega... ukop mu odrediše među zločincima (usp. Iz 53,3-8).

Kako jaka i nabijena poruka kroz ovih nekoliko riječi. Poruka čovjeku, svima nama: Čovječe ne prezirni ni Boga ni ljude; ne odbacuj, ne zadaji ni bol ni patnju, ni Bogu ni čovjeku. Krist Isus, trajni lik Božji, oplijeni sam sebe; On je: *naše boli na se uzeo.... njega za naše grijeha i opačine probodoše i satriješe...* njegove nas rane iscijeliše i doneše mir i radost. Sve nas to potiče da mu danas svojom vjerom i odanim srce zahvalimo. Kršćanske zajednice širom svijeta danas kliču: *Castimo te križu sveti na kom umrije Isus spas...* želeti na taj način izreći ponajprije svoju vjeru u snagu križa, želju naslijedovanja Krista Gospodina, Isusa čije je lice unakaženo, iskrvavljen, popljuvano, izobličeno, poniženo. Za koji trenutak križ, taj znak pobjede i spasenja, počastit ćemo svojim iskrenim i vjerničkim klanjanjem. Zbog epidemioloških mjera, nažalost ne ćemo moći to klanjanje izreći poljupcem križa, što je naš vjernički drevni običaj. No ako želimo poljubiti križ, izvadimo krunicu iz svoga džepa i poljubimo križ koji nosimo uza se kao potvrdu i odanosti svome Spasitelju. I ovu situaciju u kojoj se nalazimo prikažimo Bogu kao žrtvu za sve one koji su pogodjeni ovom pandemijom, za bolesnike, liječnike i bolničko osoblje. Neka ovo ozračje straha ne umanji našu vjeru i nadu neka se sjedini s pobjedničkom porukom križa, neka naše

klanjanje bude još jače i žarče. Svojim klanjanjem križu izrazimo poštovanje Kristu i kažimo mu da u njegovu križu prepoznajemo njegovu dobrotu i ljubav. Tim nutarnjim klanjanjem izrecimo mu svoju zahvalnost što je ostao poslušan *do smrti na križu*. Time ga ujedno zamolimo: kao što je nje- ga Bogu preuzvisio i darovao mu *ime nad svakim imenom*, da i naša imena upiše u knjigu života vječnoga. Današnje klanjanje križu ide uspored- no s čitanjem i proživljavanjem Muke Isusove. Isus nas poziva da uzmemo svoj križ i podemo za njim. Zato se otvaramo Kristu u svojim vlastitim poteškoćama, u svojim bolestima i mukama, u vlastitim putnim križevima. On je spreman naše boli na sebe uzeti i naše križeve s nama nositi. Stoga, hrabro, oboružani vjerom i nadom u pobjedu križa, podimo ovim svijetom svjedočeći Kristovu pobjedu na grijehom i smrću. Evangelje koje ču- smo donosi razne likove koji obilježavaju povijest čovječanstva pa i ovo naše vrijeme. Pismoznanci i farizeji koji spletakare i traže načina da Isusa osude kao najvećeg zločinca; Pilat koji neozbiljno i ne- odgovorno pere ruke; Petar koji se boji i u strahu nijeće prijateljstvo s Isusom; Juda koji za šaku šku- da izdaje svoga Učitelja; vojnici koji kopljem pro- badaju Kristovo Srce, muče ga, udaraju; svjetina koja više i galami... Svi ti tipovi zadavali su glavo- bolju Nazarećeniku, generacijama kroz povijest, kao i nama. Sve nas to boli kao vjernike. No, ne zaboravimo: Isusa su izdali njegovi. Đavao je na- pao Kristovu družinu iznutra. Na udaru smo i mi

Isusovi nasljedovatelji ovoga vremena. *Đavao kao ričući lav obilazi tražeći koga da proždre*. Oprimo mu se čvrsti u vjeri (usp. 1 Pt 5,8).

Budimo iskreni i priznajmo da se u spomenutim ulogama koji puta i sami pronađemo. Grijesi nas optužuju i izdaju. Svojim grešnim mislima, riječima, djelima, svojim grešnim propustima i željama iskusili smo ulogu farizeja, pismoznana- ca, starješina narodnih, Pilata, Petra, i Jude, slu- gu, vojnika, svjetine... To potvrđuje pijetao kojega je Bog dao svakom čovjeku, pijetao čovjekove sa- vjesti. Zato se trgnimo, obratimo se i promijeni- mo svoj život već na prvi pjev pijetla. Reagirajmo na prvi glas savjesti koji se javlja u tišini molitve, u tišini hrama Duha Božjega. Ne čekajmo treće oglašavanje pijetla! Odrecimo se grijeha, obra- timo se, povjerujmo Evangeliju već ovoga dana, ovoga trenutka, već sada. Sačuvajmo svoje kr- šćansko i vjerničko dostojanstvo i sabranost koje prepoznajemo u evanđeoskim tekstovima o muci i smrti Kristovoj gdje vidimo da nema suvišnih riječi niti uvredljivih na usnama onih koji su su- osjećali s Isusom. Danas na Veliki petak zajedno s Crkvom uronimo u tišinu, stanimo uz grob Isu- sov u snažnoj vjeri i nadi da muka i smrt nisu kraj. Na kraju je Uskrsnuće, vječna radost i mir. Stoga, uputimo se kroz život s istinskom vjerom u velikoga Velikog svećenika, uskrsloga Krista. Pri- stupajmo, smjelo tom Prijestolju milosti s kojega primamo snagu na putu do vječnosti (usp. Heb 4,14-16).

BISKUPOVA USKRSNA PORUKA

Draga braćo i sestre!

Evandeoska izvješća na različite načine izvješćuju o Isusovu uskrsnuću. Dok Evandelje po Ivanu govori da su Josip iz Arimateje i Nikodem Gospodinovo mrtvo tijelo mirisnim pomastima pripremili za ukop i omotali povojima (Iv 19,38-41), evanđelisti Marko i Luka izvješćuju da je pomazanje izostavljeno zbog žurbe da ga se čim prije pokopa. Također se kaže da su tri žene koje su s Isusom došle iz Galileje otišle na grob kako bi izvršile posljednji čin pobožne ljubavi prema mrtvima rano na uskrsno jutro, pomazujući njegovo tijelo (Mk 16,1-8; Lk 24,1-12).

Sva izvješća i svjedočanstva mogu se sažeti u rečenicu "mladića zaognutog bijelom haljinom", koji poručuje Mariji Magdaleni i Mariji Jakovljevoj u praznom grobu: "Uskrsnu! Nije ovde!" (Mk 16,6).

Velika je to i radosna vijest za svakoga od nas! Činjenica uskrsnuća doziva nam u svijest da smo učenici živoga Boga! Učenici smo Boga koji nam je pokazao da je ljubav moćnija od groba. Nismo više robovi smrti, nismo zatvoreni bez mogućnosti oslobođenja. Isus je uskrsnuo! Isus je živ! Kako bi bilo lijepo kad bi ta radost istinski ispunila naš svakodnevni život, naše susrete, naša okupljanja, pa i ove naše dane neizvjesnosti koje živimo u ovoj epidemiji.

U anđelovim riječima ženama čujemo još jednu istinu: "Isusa tražite, Nazarećanina, Raspetoga? Uskrsnu!" (Mk 16,6) Ovim trima riječima sažeta je Isusova istina. Anđeo ne govori "Isus Mesija", "Isus Krist", "Isus, Sin Božji", nego jedno-

stavno: "Isus Nazarećanin, Raspeti, uskrsnuo je!" Ove riječi su veoma znakovite, jer nas podsjećaju na usku vezu između utjelovljenja, križa i uskrsnuća, javila je KTA.

Pred Uskrslim ne smijemo zaboraviti na Utjelovljenje i Križ, jer nam upravo oni svjedoče posebnost navještaja Uskrsa. Radosna vijest Uskrsa nije navještaj da se neki mrtvac vratio u život, nego da je Sin Božji, koji je postao čovjekom među ljudima i čitav život darovao iz ljubavi, pobjedio smrt! Isusovo uskrsnuće objavljuje da je samo život darovan iz ljubavi jači od smrti, da je samo život, ponovno predan u Božje ruke, istrgnut od smrti.

Braćo i sestre, Gospodin je uskrsnuo!

Uskrsnuo je za vas koji se osjećate napušteno od svih. Uskrsnuo je za vas koji ste uspjeli ponovno uzeti svoj život u svoje ruke. Uskrsnuo je za vas koji se godinama brinete o nepokretnom mužu u krevetu. Uskrsnuo je za vas koji ste nakon mjeseci neodlučnosti učinili taj veoma važan korak. Uskrsnuo je za vas koji ste nakon mjeseci tame svojoj obitelji i prijateljima uspjeli darovati osmijeh. Uskrsnuo je za vas koji Uskrs provodite daleko od svoje obitelji, ali i za vas koji više nemate obitelj. Uskrsnuo je za vas koji ga nikada ne tražite, a danas ste ovdje, ispred Njega. Možda i ne znate, ali Isus je živ i ako vi zaboravite na njega, on vas neće zaboraviti nikada.

Neka nas Isus Nazarećanin, Raspeti i Uskrsnući, trajno obasjava uskrsnom radošću i nadom.

Sretan Uskrs!

SVEĆENIČKO REĐENJE

(Svetkovina sv. Petra i Pavla, 29. lipnja)

U mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve na liturgijski spomendan apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla na svečanoj svetoj Misi u 10 sati mons. Petar Palić, mostarsko-duvanjski biskup i trebinjsko-mrkanski upravitelj zaredio je desetoricu novih svećenika: don Ivana Ančića (župa Katedrala, Mostar), don Branimira Bevandu (župa sv. Mateja, Mostar), don Tomislava Rajića (župa Jablanica), don Vinka Nenadića (župa Vinjani), fra Marka Bandića (župa sv. Ivana Krstitelja, Ružići), fra Tomislava Crnogorca (župa Bezgrješnog Začeća BDM, Posušje), fra Luku Čorića (župa Uznesenja BDM, Široki Brijeg), fra Džonija Dragića (župa sv. Mateja, Mostar), fra Andriju Majića (župa sv. Mihovila Arkandela, Drinovci) i fra Antonija Primoraca (župa sv. Ante, Humac). Uz biskupa Petra u koncelebraciji su bili fra Miljenko Šteko, provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, don Željko Majić, generalni vikar naših biskupija te velik broj svećenika.

Na riječi kojima je svaki kandidat okupljenom mnoštvu predstavljen imenom i prezimenom te svojim porijeklom iz pojedine župe, dolazili su pred ređenika te izricali svoju spremnost na svećeničku službu riječima: "Evo me!" Svojim petrostruko ponovljenim odgovorom "Hoću", od kojih je zadnji nadopunjeno riječima "S Božjom pomoću" ređenici su izrazili svoje opredjeljenje za služenje Božjem narodu. Na rediteljevo pitanje svakom pojedinom kandidatu: "Obećavaš li svom dijecezanskom biskupu i svojem zakonitom poglavaru poštovanje i poslušnost?", spremno su odgovarali: "Obećavam".

Pjevalo je katedralni zbor *Marija*. U okupljenom puku osjećala se zahvalnost i radost zbog novih radnika na njivi Gospodnjoj kojima su za daljnji rad potrebne naše molitve.

Nakon misnoga slavlja okupljenima se obratio provincijal fra Miljenko čestitavši novoređenici-

ma, njihovim župnicima, obiteljima. Također čestitao je biskupu Petru imendan kao i 25. obljetnicu svećeničkoga služenja.

Donosimo homiliju biskupa Petra Palića:

Poštovani provincijale fra Miljenko,
Generalni vikaru don Željko,
Braćo svećenici i redovnici,
Sestre redovnice,
Braćo i sestre,

Dragi đakoni, kandidati za primanje sv. Reda prezbiterata!

1. Svako ređenje je poseban trenutak u životu ređenika, u životu njihovih obitelji, jedne biskupije, u životu cijele Crkve. Svećeničko ređenje je najprije podsjetnik svima nama, braćo i sestre, da smo svi mi pripadnici svetog izabranog Božjeg naroda, zaogrnuti kraljevskim, svećeničkim dostojanstvom. Tim dostojanstvom je Isus Krist sve nas odjenuo, da u tom dostojanstvu stojimo pred njim i prinosimo ovu žrtvu "živu i svetu". Međutim, Isus Krist u svojoj ljubavi između nas ljudi izabire one, koji polaganjem ruku imaju udio u njegovu svećeništvu. Od mnoštva učenika Isus je izabrao dvanaestoricu i pozvao ih imenom. Apostoli su u prvoj Crkvi po nalogu i s nagonom Duha Božjega postavljali biskupe i prezbitere. Čemu svećenici danas? Može li se danas postati svećenik, kad se ponekad osjeća da sve manje ljudi traži i treba svećenike? Tako se mnogi danas s pravom pitaju - pa i u Crkvi. Odgovor je i danas, kao i prije, jasan i nedvosmislen. I današnji svijet treba svećenike. Isus Krist treba i želi svećenike koji će nastaviti njegovo spasenjsko djelo za ljudе. To danas svjedoče naši ređenici, ali i svi svećenici. Isus Krist nam, doduše, ne nudi posebnu čast, nego nas poziva da budemo sluge, oni koji će umornoj braći i sestrama prati noge, izranjene od hoda bespučima ovoga svijeta, u potrazi za smislim života.

2. Dragi ređenici! Vaše svećeničko ređenje dođa se na svetkovinu sv. Petra i Pavla. Jedan dan nas podsjeća na dva najveća čovjeka u kršćanskoj povijesti. Kao da kalendar nije bio dovoljno velik da bi svaki od apostola mogao imati svoj dan, kao što ga imaju drugi apostoli. Ali nije slučajnost da u jednom danu slavimo dva tako različita čovjeka. Na neki način, kao da ih želimo držati zajedno.

Obojica su židovskoga podrijetla: obojica su postali Kristovi - kršćani na različite načine; obojica su misionari i stupovi, apostoli kršćanskih zajednica; obojica imaju konkretna zanimanja - jedan ribar, drugi izradivač šatora; Petar će biti malo stariji od Pavla; poznato je da su obojica umrli mučeničkom smrću u Rimu, otprilike u isto vrijeme.

Petar je od početka bio apostol. On je jedan od prvih svjedoka Uskrsloga. Sve je vrlo konkretno za njega. Pavao je najprije bio poznat kao progonitelj, a potom "vidi" Isusa "samo" u viđenju - to jest, duhovno, u novom stanju svijesti. Mora se boriti da ga zovu "apostolom". Nikad nije pripadao krugu dvanaestorice. Bio je kasnije "dodan", kako sam piše.

Petar je bio palestinski Židov i živio je i razmišljao na taj način. Pavao je došao iz dijaspore, iz Tarza, bio je i grčki obrazovan i kozmopolitski orijentiran. Njegovo polje bilo je cijeli svijet. Petar je čovjek zajednice iz Jeruzalema. On je predstavljao tradiciju. Mislio je i djelovao praktično i pragmatično. Pavao je bio mislilac, teolog, osmislio je teološke teorije, mogao je oblikovati i koristiti pojmove i govorio o teološkim posljedicama. Bio je inovator. Kršćanstvo je učinio duhovno potencijalnom svjetskom religijom i spriječio je da ostane židovska sekta.

3. Današnja Božja Riječ nam otkriva veličinu ove dvojice Isusovih učenika, ali i način na koji se mi danas trebamo ponašati u svojoj vjeri. U Dječima apostolskim čuli smo o Petrovu iskustvu zatvora. Andeo mu dolazi i kaže: Ustaj brzo i hajde za mnom! Dragi ređenici! U ovim riječima sažet je i naš svećenički život. Svatko od vas u svome srcu čuva onaj prvi, početni susret s Isusom, kad je u dubini svoga srca čuo ne anđelov, nego Isusov glas da krene za njim. Naslijedovanje Isusa i svećenički život uključuje svakodnevno ustajanje iz našeg osrednjeg života, iz našega grijeha, iz naših kašnjenja. Ustaj brzo - ne znači žurbu povezani s fizičkom kondicijom, nego nutarnju žurbu koja je tipična za one koji vole, koja nas pokreće na izlaženje iz nas samih i nosi nas prema drugo-

me. Svećenik je poslan i pozvan vjernike voditi i odgajati za Isusa Krista, ne za sebe; poslan je i pozvan odgajati ih da se bore protiv sebičnosti i da osobno dobro i zadovoljstvo ne suprotstavljaju dobru Crkve i zajedništva. Svećenik je poslan i pozvan ne prilagođavati događaje i okolnosti svojoj volji, nego sebe i druge učiti traženju Božje volje. Ustani i hajde za mnom znači slušaj moju riječ, razmišljaj o njoj u srcu, živi moju volju. Ako želimo slijediti Krista, moramo ustati brzo i krenuti za njim, slijediti njegov korak i paziti da ga ne izgubimo iz vida. Sve ostalo nam može pomutiti vid i dovesti nas u slijepu ulicu naše sebičnosti, našeg odnosa prema Bogu, Crkvi i prema braći i sestrama kojima smo poslani služiti.

4. Čuli smo i riječi svetog Pavla. Apostol je na kraju svojih zemaljskih dana i već sada vidi kako se približava definitivan susret s Gospodinom, i kaže: "Idem Onome koji će me spasiti za svoje nebesko kraljevstvo." Pavao u srcu nosi veliku nadu, kršćansku, nebesku nadu. U svijetu i društvu, obojenu svjetovnošću, moramo računati da se na nas, svećenike, gleda ne samo kao na navjestitelje Radosne vijesti, nego i kao na svojevrsnu nagnazu minu, svojevrsnu opasnost i izazov za život koji žive mnogi, bez obilježja istinskoga života u punini. Pavao je živio svoj zemaljski život trošeći se bez rezerve, ali je dobro znao da život nije sve. Svećenik je pozvan svojim životom svjedočiti da pripada onima koji žive za nebo.

5. U Evandjelu smo čuli dijalog između Isusa i Petra. U jednom trenutku Isus postavlja apostolima izravno pitanje: "Što vi kažete tko sam ja?" To je pitanje koje je u prvom redu upućeno vama, dragi ređenici, ali i svima nama danas. Lako je i jednostavno reći: "Da, Isuse, ti si Gospodin". Međutim, je li doista Isus Gospodin našega života i može li se to vidjeti po načinu moga života?

Isus pita nas, Isus pita mene: Tko sam ja stvarno za tebe? I kao da smo ga čuli kako nastavlja: nije mi dovoljno da kažete: "Ti si Gospodin". Želim da mi kažete "Ti si moj Gospodin", za koga i s kim živim svaki trenutak svoga svakodnevnog postojanja.

6. Dva su temeljna znaka koja odražavaju i u kojima se ogleda naša povezanost s Uskrslim Gospodinom:

zajedništvo s biskupom i međusobno zajedništvo liturgijsko zajedništvo.

Nitko od nas Sveti red svećeništva nije proizveo sam od sebe. Darovan nam je u Crkvi po biskupima, nasljednicima apostola.

Sv. Ignacije, biskup Antiohije, koji je podnio mučeništvo 107. godine, ovako piše kršćanima u Efezu: "Dobro je da nastavite zajedno u skladu s biskupovim mišljenjem, što već i činite. Doista, vaš zbor prezbitera, po pravu slavan, dostojan Boga, skladno je sjedinjen s biskupom poput žica citre. Stoga je u vašoj slozi i u vašoj simfonijskoj ljubavi opjevan Isus Krist. Tako i vi, svatko od vas, postajete zbor, ne bi li u simfoniji sklada, uhvativši intonaciju Boga u jedinstvu, zapjevali jednim glasom" (4,1-2).

A nakon što je preporučio Smirnjanim da "bez biskupa ne poduzimaju ništa što se tiče Crkve" (8,1), povjerava se kolegi i biskupu Polikarpu: "Prinosim svoj život za one koji su podložni biskupu, za prezbitere i đakone. Neka i ja s njima imam dio s Bogom. Radite zajedno jedni za druge, vojujte zajedno, trčite zajedno, patite zajedno, spavajte i bdijte zajedno kao djelatnici Božji, njegovi pomoćnici i služe. Gledajte da se svidite Onomu za kojega vojujete i od kojega primaće nagradu. Neka nitko od vas ne bude dezterter. Vaše krštenje neka ostane poput štita, vjera poput oklopa, ljubav poput koplja, strpljivost poput naoružanja" (6,1-2).

7. Danas na kraju obreda ređenja novi svećenici će u svoje ruke primiti darove kruha i vina uz riječi: "Primi darove svetoga naroda koji se imaju primijeti Bogu. Budi svjestan onoga što ćeš činiti,

provodi u djelo ono što ćeš obavljati i život svoj suobličuj otajstvu Križa Gospodnjega."

Dragi ređenici! Bog i Crkva danas od vas traže i na tu nakanu mole da budete sveti, odnosno autentični i da živite ono što ćete propovijedati. Božji narod, kojemu ćete biti poslani, ima pravo od vas i od svih svećenika očekivati bespriječnost života i odgovornost u vršenju službe. Ta će autentičnost svećeničkog života biti prepoznatljiva i prepoznata u prijateljskoj riječi, strpljivosti, otvorenom pogledu, ugodnom razgovoru, u pristojnom ponašanju i dobrohotnom ophođenju s ljudima. Sve suprotno ovome je često znak nezrelosti i neozbiljnog i neodgovornog prihvaćanja i življenja svećeničke službe.

I želim vam da budete svjesni da niti rad, niti napor, niti uspjesi i neuspjesi nisu središte svećeničkog života i djelovanja, nego je središte samo jedno: liturgijsko slavlje u zajednici vjernika. U tom središtu i u toj zajednici je nazočan Dobri Pastir. Tu se On brine za svoju Crkvu. I iako se katkad čini da je Crkva slaba i šepava, tu, u liturgijskom zajedništvu ona živi i tu, od danas i po vašoj osobi i po vašim rukama, postaju nazočni i djelotvorni Isusova muka, smrt i njegovo uskršnuće. Tu živi On - unatoč svim slabostima biskupa, svećenika i vjernika - pa i onda kad to ne primjećujemo. U Crkvi živi On - Isus Krist. Njemu čast i slava u vjeke vjekova. Amen.

OBLJETNICE PREZBITERSKOGA REĐENJA

25. obljetnica

mons. Petar Palić
fra Miljenko Šteko
don Ivan Perić
fra Ljubo Kurtović
fra Marinko Šakota
fra Valentin Vukoja
o. Zvonko Martić, OCD

50. obljetnica

don Marko Kutleša
don Mihovil Zrno

Jubilarima čestitamo obljetnice svećeništva i zahvaljujemo im na svemu dobru koje su primili od Boga i čine u Crkvi.

USNUŠE U NADI USKRSNUĆA

Don ANTE IVANČIĆ, rimski

U petak, 26. veljače 2021. u jutarnjim satima preminuo je u bolnici u Livnu u 77. godini života i 48. godini svećeništva. Sveta Misa zadušnica slavljena je u subotu, 27. veljače 2021. u 14 sati na Malom Groblju u Grabovici. Misu zadušnicu i obrede sprovoda predvodio je mons. Petar Palić, dijecezanski biskup u Hercegovini u zajedništvu s klerom i mnoštvom svećenika i redovnika. Don Ante Ivančić, među svećenicima zvan "Rimski", rođen je 13. kolovoza 1945. od oca Luke i majke Antonije rođ. Ivančić, u obitelji od sedmoro djece. Troje ih je u duhovnim zvanjima: Andža s redovničkim imenom s. Marija Ana od Prikazanja, klarisa, preminula 2018.; Anica s redovničkim imenom s. Nevenka, služavka Maloga Isusa, i don Ante. Ante je rođen u župi Grabovici, Mostarsko-duvanjska biskupija, kršten 15. kolovoza 1945., krizman 1952. Prva četiri razreda osnove pohađa u Grabovici 1952.-1956. Viša četiri razreda osnovne u Aržanu 1956.-1960. Sjemenišnu gimnaziju na Šalati u Zagrebu, gdje i maturira 1960.-1964. Vojna obveza u Štipu 1964.-1966. Filozofsko-teološki studij u Rimu 1966.-1974., gdje najprije boravi u Papinskom zavodu Germanicum-Hungaricum pohađajući predavanja na Papinskom sveučilištu Gregorijani. Magistrira iz filozofije 1968., a diplomira iz teologije 1971. Red prezbiterata podjeljuje mu biskup Petar Čule 1. srpnja 1973. u Prenj-Dubravama s drugih šest di-

jecezanskih novoređenika. Svećeničko mu je geslo: "Neopozivi su dari i poziv Božji" (Rim 11,29). Biskup ga Čule šalje na studij filozofije koji po-hađa na Gregorijani s boravkom u Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima 1973.-1974. U ljeto 1974. biskup ga poziva na župu radi stjecanja pastoralne prakse i radi skupljanja materijala za doktorsku disertaciju. Od 1974. do 1978. don Ante je, suslijedno, duhovni pomoćnik u trima hercegovačkim župama: Gradini, Domanovićima i Sutini. Od 1978. do 1981. župni je pomoćnik u Ludwigsburgu i Weitingenu. Od 18. siječnja 1981. upravitelj je župe Dettingen, a od 1. rujna 1984. i župe Kirchberg u Njemačkoj. Molbom od 19. rujna 1995. traži od mjesnoga biskupa rotemburškoga mons. Waltera Kaspere da ga razriješi dužnosti radi povratka u domovinu. Razriješen je 8. siječnja 1996., s prestankom službe 19. siječnja iste godine. Od 1996. do 1999. pastoralno djeluje u Šibenskoj biskupiji u župama Boraja i Ljubitovica. Od 2001. do 2004. pomaže u župi sv. Male Terezije u Zagrebu. Od 2005. do 2012. u katohetskoj je službi u Porečkoj i Pulskoj biskupiji, uglavnom u Puli. Od 2012. pomaže župniku don Marku Lukaču u Grabovici, od 2014. do 2016. pastoralni je pomoćnik, a u bolesti i nakon smrti don Markove, imenovan je župnim upraviteljem župe Grabovica. Umirovljen je 2016. i živio je u župi Grabovici.

Fra MLADEN SESAR

U subotu, 27. veljače 2021., u Kliničkoj bolnici Merkur u Zagrebu preminuo je svećenik fra Mladen Sesar u 57. godini života, 38. godini redovništva i 30. godini svećeništva. Sveta misa zadušnica slavljena je u crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu, 3. ožujka 2021. Misno slav-

lje predvodio je provincijal fra Miljenko Šteko. Koncelebrirali su don Željko Majić, generalni vikar, gvardijan fra Ivan Marić i braća svećenici. Prigodnu homiliju uputio je provincijal fra Miljenko. Don Željko je pri koncu euharistijskog slavlja pročitao pismo sućuti biskupa mons. Petra

Palića. Članovi fra Mladenove obitelji pročitali su oproštajno pismo a gvardijan je pročitao fra Mladenov životopis. Sprovodne obrede i ukop na groblju Mekovac predvodio je provincijal fra Miljenko. Fra Mladen je rođen 11. svibnja 1964. godine na Rujnu, župa Kočerin. Osnovnu školu pohađa na Rujnu i na Vraniću. Srednjoškolsko obrazovanje pohađa u Visokome. Na liturgijski spomendan sv. Bonaventure, 15. srpnja 1983. stupa u franjevački novicijat na Humcu. Po završetku novicijata filozofsko-teološke studije započinje 1985. godine u Sarajevu i završava u

Fuldi 1991. godine. Doživotne zavjete polaže 17. rujna 1989. godine. Svećenički red prima 23. lipnja 1991. u Fuldi. Obnašao je službe duhovnog pomoćnika u Mostaru, Čapljini i Bukovici. Župni upravitelj je bio u Roškom Polju i Ružićima od 2000. do 2005. godine. Od 2005. godine preuzima službu župnika na Humcu, a od 2010. godine istu službu preuzima u župi Vitina. 2013. godine postaje misionar u Njemačkoj. Vraća se na Široki Brijeg 2019. godine, gdje je kao duhovni pomoćnik djelovao do svoje smrti.

Fra IVAN ŠEVO

U nedjelju, 21. ožujka 2021., u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar, okrijepljen sv. sakramentima, preminuo je svećenik fra Ivan Ševo u 69. godini života, 49. godini redovništva i 41. godini svećeništva. Sv. misa zadušnica slavila se u crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, u utorak 23. ožujka 2021. u 14 sati. Misno slavlje predvodio je provincijal fra Miljenko Šteko. Koncelebrirali su don Željko Majić, generalni vikar, gvardijan fra Danko Perutina i 55 svećenika. Prigodnu homiliju uputio je provincijal. Don Željko je pri koncu euharistijskog slavlja pročitao pismo sučuti biskupa mons. Petra Palića, a gvardijan je pročitao fra Ivanov životopis. Sprovodne obrede i ukop na groblju Podadvor u Čitluku predvodio je provincijal fra Miljenko. Fra Ivan Ševo rođen je u D. Hamzićima, župa Čerin, 1. siječnja 1953. od roditelja Mate i Bojke r. Šakota. Prva četiri razreda osnovne škole pohađa u D. Hamzićima, a ostala četiri razreda završava u Čerini 1968. Srednju školu je započeo iste godine u sjemeništu u Visokom i uspješno završio 1972. Novicijat je završio

u franjevačkom samostanu na Humcu. Filozofsko-teološki studij je započeo 1974. na Franjevačkoj teologiji u Neđarićima (Sarajevo) i nastavio na Sveučilištu u Freiburgu (Njemačka) te završio u ožujku 1980. U istom je gradu, u katedrali, 18. svibnja 1980. zaređen za svećenika. Poslije studija je osam godina bio župni vikar na Humcu (1980.-1988.). Uz svoje redovite svećeničke poslove vodio je gradnju filijalne crkve u Crvenom Grmu. Potom je obnašao u tri mandata dužnost gvardijana u franjevačkom samostanu sv. Petra i Pavla u Mostaru (1988.-1997.), u kojem je proveo i proživio sve dane i godine rata (1991.-1995.), po čijem je okončanju pristupio s ostalom subraćom njegovoj materijalnoj obnovi i gradnji posve nove crkve u Mostaru, jer je stara crkva iz 1866. do temelja srušena i spaljena u noći 9. svibnja 1992. Obnašao je i dužnost ekonoma Provincije te bio član uprave Provincije (1994.-2001.). Vikar Provincije je od 2013. do 2019. Od 1996. radi kao vjeroučitelj u Srednjoj medicinskoj školi Sestara Milosrdnica u Mostaru.

Fra SERAFIN HRKAĆ

U utorak, 13. travnja 2021., u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar, okrijepljen sv. sakramentima, preminuo je svećenik fra Serafin Hrkać u 79. godini života, 61. godini redovništva i 55. godini svećeništva. Sv. misa zadušnica slavila se u crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu, u srijedu 14. travnja 2021. u 14 sati. Misno slavlje kao i sprovodne obrede na groblju Mekovac predvodio je provincijal fra Miljenko. Fra Serafin je rođen 18. kolovoza 1942. godine u Izbičnu u obitelji Hr-

kać od roditelja Franje i Janje r. Bondža. Osnovnu školu pohađa u Izbičnu i Crnču od 1949. do 1953., te na Širokom Brijegu do 1957. godine. Upisuje franjevačko sjemenište i klasičnu gimnaziju u Sinju gdje boravi dvije školske godine, te nastavlja u Dubrovniku gdje je maturirao 1961. Franjevački habit oblači na Humcu 16. srpnja 1960. Filozofsko-teološki studij započinje u Visokom kroz dve akademske godine. Studij nastavlja u Sarajevu do 1966. godine. Iste godine prima svete redove

đakonata i svećeništva u Sarajevu. Diplomu filozofsko-teološkog fakulteta stječe u Rimu 1967. godine na Papinskom učilištu Antonianumu. U Rimu iste godine započinje studij klasične filologije na Papinskom institutu *Altioris Latinitatis* koji završava 20. rujna 1971. i postiže licencijat iz klasika i obje stare književnosti. U jesen 1971. počinje profesorsku službu grčkog, latinskog, logike i povijesti filozofije u Splitu, na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji na Poljudu do lipnja 1973. Preuzima mjesto profesora grčkog i latinskog jezika u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu u Visokom. U tim vremenima dovršava i brani doktorat na Institutu *Altioris Latinitatis* pri papinskom sveučilištu Salesiana 1. lipnja 1976. Krajem osamdesetih vraća se na Široki Brijeg za duhovnog pomoćnika. Istovremeno predaje klasičke i talijanski jezik u franjevačkom novicijatu i sjemeništu na Humcu. Počinje predavati latinski jezik na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Mostaru 1992. Predaje filozofiju odgoja, etiku i filozofiju religije na Pedagoškom fakultetu Sveučilišta u

Mostaru 1994. Na Filozofskom fakultetu u Sarajevu postiže doktorat iz filozofije 1997. Imenovan je 1998. u povjerenstvo za vrednovanje nastavnog programa na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu i Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu. Postaje voditelj odjela na novoutemeljenom studiju filozofije 1999. Od 2000. redoviti je član Hrvatskog društva za znanost i umjetnost. Od 2001. pročelnik je odjela na novoutemeljenom studiju latinskog jezika Sveučilišta u Mostaru. Od 2002. je dopisni, a od 2008. redoviti član Akademije nauka i umjetnosti BiH u odjelu humanističkih znanosti. Od 2005. ravnatelj Instituta za latinitet Sveučilišta u Mostaru, član uredništva provincijskog stručnog časopisa *Hercegovina franciscana* i urednik znanstvenih izdanja provincijske izdavačke kuće Ziral. Zlatnu plaketu, javno priznanje dobio je 2014. od općine Široki Brijeg. U zvanje profesora emeritusa promaknut je 2016. Do svoje smrti živi i djeluje u samostanu Široki Brijeg.

Fra IVAN KVESIĆ

U petak, 28. svibnja 2021., u Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar, okrijepljen sv. sakramentima, preminuo je svećenik fra Ivan Kvesić u 84. godini života, 65. godini redovništva i 57. godini svećeništva. Sv. misa zadušnica slavila se u samostanskoj crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu, u subotu 29. svibnja 2021. u 13,30 sati. Misno slavlje predvodio je provincijal fra Miljenko. Koncelebrirali su gvardijan fra Ivan Marić, ml., generalni vikar don Željko Majić i 40 svećenika te dva đakona. Prigodnu homiliju uputio je provincijal. Gvardijan je pri koncu euharistiskog slavlja pročitao dopise sućuti i životopis pokojnog fra Ivana. Sprovodne obrede i ukop na groblju Mekovac predvodio je provincijal fra Miljenko. Fra Ivan Kvesić rođen je 18. listopada 1937. u obitelji Stjepana Kvesića i Anice r. Kordić. U Rasnu pohađa osnovnu školu. Nižu gimnaziju upisuje na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom 1949. Zatim višu gimnaziju polazi u Splitu do 1955. Nastavlja ponovno u Visokom do jednu školsku godinu, te biva nakon trećeg razreda u Kraljevoj Sutjesci primljen u Novicijat franjevačkog reda 14. srpnja 1956. Jednostavne zavjete polaže 15. srpnja 1957. te nastavlja klasič-

nu gimnaziju i maturira 1958. u Visokom, gdje nastavlja filozofsko-teološki studij kroz dvije akademске godine. Studij nastavlja u Sarajevu. Doživotne zavjete u Redu Manje braće obećava 12. srpnja 1962. godine na Humcu. Za svećenika je zaređen 2. kolovoza 1964. na Širokom Brijegu po rukama biskupa Petra Čule. Mladu Misu slavio je 30. kolovoza iste godine u Rasnu. Na filozofsko-teološkom studiju u Sarajevu diplomirao je 1965. Godine 1965. je u Mostaru na službi duhovnog pomoćnika do lipnja 1969. Službu župnika obavlja u Seonici od 1969. do 1977. Nakon toga jednu godinu je duhovni pomoćnik u Tihaljini, dvije godine u Blagaju. Župnik, dekan i gvardijan postaje 1980. u Slanom u samostanu i župi sv. Jeronima. Preuzima službu duhovnog pomoćnika na Humcu 1988. U Ružićima je na službi župnika deset godina od 1990. do 2000. Nakon toga je imenovan župnim upraviteljem u svojoj rodnoj župi u Rasnu do 2007. Zatim odlazi u Veljake kao župni vikar, jednu godinu u Klobuk, te ponovno u Veljake. Zlatnu Misu i pedesetu obljetnicu svećeništva proslavio je 24. kolovoza 2014. u Rasnu. U rujnu 2017. dolazi na Široki Brijeg u svoj matični samostan gdje djeluje i živi do svoje smrti.

Don JOZO ČIRKO

U nedjelju, 30. svibnja 2021. u Sveučilišnoj bolnici Mostar, okrijepljen svetim sakramentima, preminuo je svećenik don Jozo Čirko u 56. godini života i 29. godini svećeništva. Sprovodne sv. Mise slavile su se u srijedu 2. lipnja 2021., u župi Presvetoga Srca Isusova Šipovača-Vojnići u 11 sati. Misu koju je predvodio umirovljeni biskup Ratko Perić te u Pokojnikovoj rođnoj župi sv. Franje Asiškoga Rašeljke u 15 sati, koju je predvodio mons. Tomo Vukšić, nadbiskup koadjutor vrhbosanski u zajedništvu s biskupom domaćinom mons. Petrom Palićem zajedno s mnoštvom svećenika, redovnika i redovnica. Nakon Mise uslijedio je sprovodni obred u mjesnom groblju, koje je predvodio župnik don Ilija Drmić. Ispraćaj je bio iz Mostara, iz mrtvačnice na Bijelom Brijegu, u 9 sati. Don Jozo je sin Stipe i Ande rođ. Uдовičić, rođen 31. listopada 1966. u Tomislavgradu. Kršten u župi Rašeljke 6. studenoga 1966., gdje je i krizman 3. srpnja 1979. Osnovnu školu pohađa u Kazagincu: 1973.-1981. Gimnaziju u sjemeništu u Dubrovniku 1982.-1986., s ispitom zrelosti u lipnju 1986. Vojnu obvezu služi u Leskovcu (Srbija) 1986.-1987. Filozofsko-teološki studij u Sarajevu 1986.-1992. i u Splitu 1992.-1993. i ujedno obavlja službu pomoćnika nadstojnika u Splitskom sjemeništu. Za svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije zaređuje ga biskup Pavao Žanić u Prisoju 29. lipnja 1993. Diplomira na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu

u ožujku 1995. Na postdiplomskom je studiju od 1998. do 2000, gdje na Teološkom fakultetu Papinskoga sveučilišta Urbanijana u Rimu iz biblijske teologije magistrira s temom "Prispodoba o nepravednu upravitelju (Lk 16,1-8): 'križ za tumače'", ili izvorno: *La parabola del fattore ingiusto (Lc 16,1-8): "crux interpretum"*. Svećeničke službe: Župni vikar u Neumu: 1993.-1994.; u Studencima: 1994.-1997.; u Domanovićima: 1997.-1998. Župni vikar u katedrali u Mostaru: 2000.-2006. i ujedno administrator u Mostarskom Gracu: 2001.-2006. Profesor biblijskih predmeta na Teološkom institutu u Mostaru: 2000.-2021. Župnik u Ilićima i župni upravitelj u Cimu u Mostaru: 2006.-2011. Župnik u Šipovači-Vojnićima: 2011.-2021. Predsjednik Svećeničke uzajamnosti u dva trogodišnja mandata: 2008.-2014. Objavljivao od travnja 2001. do prosinca 2004. članke s biblijskom tematikom u *Crkvi na kamenu*. Izdao monografiju: *Župa Rašeljke 1934.-2004.*, Mostar, 2004. Od studenoga 2019. ozbiljnije poboljjeva. Lijeći se u Zagrebu. Povremeno dolazi u Hercegovinu. Primljen u Caritasov Rehabilitacijski centar "Sveta Obitelj", 15. travnja 2021. Na dan njegove smrti, na svetkovinu Presvetoga Trojstva, u 10.30 slavljena je sv. Misa u kapelici Centra. Toga se prijepodneva don Jozo pričestio pod obje prilike, a poslije podne hitno je prevezen u mostarsku bolnicu gdje je oko 15 sati preminuo.

RAKITNO

Osmero mladih tragično stradalo u Tribistovu

Na Novu godinu 2021. u vikendici u mjestu Tribistovu kod Posušja u ranim jutarnjim satima pronađeno je 8 beživotnih tijela mladih ljudi, četiri mladića i četiri djevojke. U ponedjeljak 4. siječnja 2021. sprovodne obrede za šestero djevojaka i mladića, tragično stradalih na Tribistovu - Ivana Miličevića, Stipu Romića, Žanu Pavković, Miju Soldo, Stipu Pavkovića i Mariju Pavković predvodio je u Rakitnu mostarsko-duvanjski biskup i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Petar Palić u zajedništvu s provincijalom Hercegovačke franjevačke provincije fra Miljenkom Štekom, provincijalom franjevačke provincije Bosne Srebrenе fra Jozom Marinčićem i oko 20 svećenika. Dan prije obavljen je sprovod Mirele Rezo i Stjepana Jukića.

Na početku je svoj pozdrav biskupu i nazočnima uputio fra Marinko Leko, župnik župe Rakitno.

Homiliju biskupa Petra donosimo u cijelosti:

Drage ožalošćene obitelji i rodbino naše mlađe braće i sestara,

Draga braćo svećenici,
Poštovani oci provincijali,
Draga braćo i sestre!

1. Iza svih podataka koje smo u medijima ovih dana čitali stoji puno više od pukih informacija: neizreciva bol obitelji, tisuću nada koje danas pokapamo, more tuge i suza, pokvareni planovi, izgubljena budućnost, stvarno suosjećanje tolikih ljudi ne samo ovdje u ovim mjestima, niti u Hercegovini, nego puno šire.

Svi mi, danas ovdje okupljeni, osjećamo svoju nemoć: pokušavamo pronaći riječi koje su sposobne izreći bol. I ostajemo nijemi. Trudimo se ponuditi utjehu roditeljima ovih mladih ljudi i ništa nam ne izlazi s usana. Geste suosjećanja djeluju prazno. Ova patnja je jednostavno prevelika, preteška za obitelji, previše za roditelje. Zna-

mo često reći: "Bog ne daje veći križ, nego što ga možemo nositi!" On je to i učinio. I kao da ne znamo kako dalje, kao da nemamo više hrabrosti za život, kao da nema smisla, ni iskre nade.

2. Mia, Marija, Žana, Ivan, Stipe, Stipe, i Mi- rela i Stjepan, od kojih smo se oprostili jučer, proslavili su Božić s obiteljima. Hteli su svojom mlađenačkom radošću i otvoreni budućnosti dočekati početak jedne nove godine. Međutim, smrt je pokucala na vrata i odnijela ih iz naše sredine.

Početak ni jedne godine neće više biti isti. Kao da nam je ovih Božićnih dana netko stavio križeve ispred betlehemskih jaslica, i to osam krijeva. I kao da nam u ovom Božićnom vremenu ti krijevi zamagljuju pogled. Grede križa su toliko velike i ogromne da više ne vidimo ništa od onog radosnog Božićnog događaja u štalici. Naš Božić postao je zapravo Veliki Petak. Nije nam se dijete rodilo, nego nam ih je osmero oduzeto. Kako u ovim trenutcima pronaći zraku svjetlosti i nade? Ili zbilja na Božić gledamo samo kao na lijepu priču i svake godine uvijek previdimo stvarnost Božića? Zar nikad nismo pomislili koliko je slama nedostojna kao krevet za Dijete? Zar ne vidi- mo da su jaslice i križ izrađene od istog drveta? Puno je pitanja. A odgovor je samo jedan, za nas vjernike jedini mogući u ovom trenutku.

3. U tom betlehemskom djetetu, Isusu iz Nazareta, koji je Božji Sin, očito je sam Bog sišao na ovaj svijet i u njegovu okrutnu stvarnost. I tu stvarnost Bog uzima na sebe sve do križa, do smrti. Mnogi su se od nas pitali ovih dana: Gdje je bio Bog kad se sve ovo dogodilo prije tri dana? I kad gledam jaslice i kad gledam križ, onda više ne mogu reći: Bog nije bio tamo. Ne mogu reći da je Bog bio daleko, odsutan, možda na svom nebu. S dubokom vjerom možemo reći: Bog je bio tamo! On je također sudjelovao i trpio. Sve je ovo previsoko za naš um i u ovom trenutku mož-

da pre malo za utjehu. Ali ako vjerujemo u Božju prisutnost u jaslicama i na križu, onda mu moramo vjerovati čak i u ovoj nesreći! Niti jednog trenutka Bog nije bio daleko. Istina, ne razumijemo patnju koja je postala tako užasna stvarnost, ali ne možemo je tumačiti kao Božju odsutnost. Da, tamo je Bog također ponovno umro, kao u bogočovjeku Isusu, koji je čovjekom postao u Djetetu u jaslama. I upravo jer su svi ovi naši mladi djeca Božja, rođeni iz ljubavi Oca nebeskoga, vjerujemo da sada gledaju Boga licem u lice, onakvim kakav on jest (usp. 1 Iv 3,2).

Dragi roditelji, koji sada vidite samo tamu, Bog je tu i u vašoj patnji. Plače svim suzama, osjeća svu bol, nije ni jednog trenutka odsutan i čuje sve riječi očaja, čak i one neizgovorene. Stajao je pokraj vas kad ste primili tužne vijesti, osjećao je mač koji vam je prolazio kroz srce. Svih ovih dana niste bili sami, ni od Boga napušteni.

4. Teško je sve objasniti i sve podnijeti. I nitko od nas nije isti kao prije nekoliko dana. Ali, želimo se čvrsto držati ovih misli: sam Bog je bio i jest u sve mu što nas je snašlo i što nam se još uvijek događa. To je isti Bog koji sebe nije poštudio jaslica i križa.

Pitanje "Zašto" ostat će s nama dok god bude moži živi. Ne prestajmo ga iznositi Bogu u molitvi i raspoznavanju njegove volje. Međutim, zamolimo Boga za snagu novoga početka. On koji se rodio u jaslicama i umro na drvetu križa otvorio nam je novi životiza okrutne stvarnosti ovoga svijeta. Križ i tama nije ono posljednje što vidimo. Nakon tame počinje zora novoga svijeta. Nakon tame rađa se svjetlost. Najveća je zagonetka zašto sve tako mora biti?! Zašto prije radosti Bog i njegov narod moraju pretrpjeti ovu bezgraničnu patnju?

Mi ovdje na zemlji uopće ne znamo zašto to tako treba biti, zašto bi trebao postojati samo ovakav način otkupljenja i života. Ali to je put i vodi u vječni život. Onaj život koji nam je Isus obećao u današnjem Evandželju: "*To je volja Oca mojega, da tkogod vidi Sina i vjeruje u njega, ima život vječni i ja da ga uskrisim u posljednji dan*" (Iv 6,40).

5. Draga braćo i sestre, koji ste okupljeni na ovom sprovodu! Znam da duboko svi suošćemo s ovim obiteljima koje su izgubile svoju djecu. I vi, poput mene, tražite riječi kojima biste izrazili svu bol i patnju.

Međutim, umjesto riječi sklopimo ruke, kao što smo to činili ovih dana, i svaki dan recimo Bogu: "Bože, pomozi ovim obiteljima u njihovo boli! Ostani s njima!" Molim sve vas da se molite za ove obitelji. Molitva je snaga i to jedina snaga koja nam je ostala u trenutku ove patnje. Molitva je sposobna nositi nas tamo gdje riječi i geste ne mogu. Molitva može dati snagu tamo gdje prestaje utjeha i pomoći ljudi. Molitva je snažna, a ljudi za koje molimo osjetiti će sigurno moći naše molitve. Stoga ujedinimo svoja srca u ovoj svetoj euharistiji.

Kad više ništa ne možemo reći, želimo moliti. Želimo, što bolje možemo, sklopjenih ruku molitvom nositi ove ljude kroz tamu koju prolaze.

Ova sveta misa neka našoj pokojnoj mladoj braći i sestrama bude zalogom vječnosti, a nama izvorom utjehe i snage za život.

Svima nama neka svoj moći zagovor u ovim trenucima pruži naša nebeska majka, Blažena Djevica Marija, koja zna i razumije sve naše nevolje. Amen.

**SUĆUT BISKUPA PETRA PALIĆA
GOSPOĐI PAVIČIĆ VUKIČEVIĆ POVODOM SMRTI
GRADONAČELNIKA ZAGREBA GOSP. MILANA BANDIĆA**

Poštovana gospođo Pavičić Vukičević!
S tugom, ali i s vjerom u uskrsnuće, primio
sam vijest o iznenadnoj smrti gospodina Milana
Bandića, gradonačelnika Grada Zagreba.

U ime Mostarsko-duvanjske biskupije, u kojoj
je gospodin Bandić rođen, i u svoje osobno ime
Vama, svim suradnicima u Gradskoj upravi kao i
obitelji gradonačelnika Bandića izražavam svoju
ljudsku i kršćansku sućut.

Gradonačelnika Bandića pamtit ćemo upravo
kao "gradonačelnika", čovjeka koji je svojim ži-
votnim stilom, načinom i jednostavnosću nasto-
jao pristupati svojim sugrađanima i stvarati bolje
životne uvjete za sve stanovnike grada Zagreba.
Zagreb je za njega doista bio "*dovoljno velik da ga
nazovemo metropolom i dovoljno malen za ugo-
dan život*".

U ovome trenutku ovozemaljskog rastanka
s njim na poseban mu način želim zahvaliti u
ime tolikih, koji su silom raznih prilika i okol-
nosti, upravo u gradu Zagrebu pronašli toplinu
svoga novoga doma, osjećajući da upravo grado-
načelnik Bandić ne pravi razliku među ljudima,
razumije njihove potrebe i probleme i prima ih
otvorena srca. Hvala mu i za spremu i otvorenu
podršku svim Hrvatima izvan Domovine.

Bogu, Gospodaru života i smrti, u kojega je
vjerovao vjerom u kojoj ga je odgojila njegova
pokojna majka Blagica, preporučamo dušu po-
kojnoga brata Milana i molimo da mu oprosti sve
ljudske slabosti, a za dobro koje je učinio neka ga
nagradi u svom zajedništvu u vječnosti.

S izrazima osobitog poštovanja,

*mons. dr. sc. Petar Palić
mostarsko-duvanjski biskup*

BISKUPOVA KRATKA KRONIKA

18. prosinca 2020. - 30. lipnja 2021.

Petak, 18. prosinca 2020.

Susreo se s don Marinom Skenderom.
Susreo se s don Jozom Ančićem, umirovljenim svećenikom.

Nedjelja, 20. prosinca 2020.

Posjetio župu Presv. Srca Isusova u Potocima, slavio sv. Misu.

Ponedjeljak, 21. prosinca 2020.

Susreo se s bogoslovom Svenom Skenderom.
Susreo se s don Tomislavom Zubcem, koji je na službi u Apostolskoj Nuncijaturi u Abuji, Nigerija.

Utorak, 22. prosinca 2020.

U biskupskoj rezidenciji u Mostaru objava imenovanja kotorskim biskupom mons. Ivana Štironje, župnika i rektora Svetišta Srca Isusova u Studencima.

Srijeda, 23. prosinca 2020.

Susreo se s bogoslovima i sjemeništarcima Mostarsko-duvanjske i Trebinjsko-mrkanske biskupije i podijelio službe u kapeli sv. Josipa u katedralnoj kripti u Mostaru.

Snimanje Božićne čestitke za medije.

Četvrtak, 24. prosinca 2020.

Slavio misu Polnoćku u katedrali. Zbog epidemioloških uvjeta i posebnih mjera misa je slavlјena u 20 sati.

Petak, 25. prosinca 2020.

Slavio Božićnu misu u katedrali.

Nedjelja, 27. prosinca 2020.

Posjetio samostan Svetе Obitelji i provincijsko sjedište Školskih sestara Franjevki Krista Kralja u Mostaru i slavio sv. Misu.

Slavio sv. Misu na blagdan župnog zaštitnika sv. Ivana, apostola i evanđelista u istoimenoj župi u Mostaru.

Utorak, 29. prosinca 2020.

Susreo se bogoslovom Zvonimirom Rezom.

Srijeda, 30. prosinca 2020.

Susreo se s don Ivanom Bebekom, župnikom u Prisoju.

Četvrtak, 31. prosinca 2020.

Slavio misu Zahvalnicu u mostarskoj katedrali.

Petak, 1. 1. 2021.

Slavio sv. Misu u katedrali u povodu Svetkovine Blažene Djevice Marije Bogorodice i Međunarodnog dana mira.

Nedjelja, 3. 1. 2021.

Na poziv don Pere Miličevića, upravitelja župe Grude, slavio sv. Misu u župi Raskrižje za župljane župe Grude.

Ponedjeljak, 4. 1. 2021.

Slavio sprovodnu misu u Rakitnu za osmero mladih nesretno stradalih u novogodišnjoj noći.

Utorak, 5. 1. 2021.

Susreo se s gdom. Željanom Zovko, zastupnikom u Europskom parlamentu.

Susreo se s nadbiskupom Henrykom Hoserom.

Susreo se s g. Davorom Ljubićem i g. Ivanom Ljubićem, direktorom Mostarske zračne luke.

Srijeda, 6. 1. 2021.

Slavio sv. Misu u katedrali - blagdan Bogojavljenja.

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

Četvrtak, 7. 1. 2021.

Susreo se s don Marinom Krešićem.
Susreo se s g. Mariom Bušićem, akolitom iz župe Grude.

Susreo se s don Stipom Galom, župnikom u Aladinćima.

Susreo se s don Petrom Filipovićem, župnim vikarom u Studencima.

Susreo se s g. Ivanom Džaltom.

Nedjelja, 10. 1. 2021.

Slavio sv. Misu u župi Ploče-Tepčići.

Ponedjeljak, 11. 1. 2021.

Održao predavanje đakonima u sklopu Đakonske pastoralne godine u Sarajevu, na temu Priprava za sakrament ženidbe.

Navečer slavio sv. Misu u mostarskoj katedrali u prigodi obljetnice smrti biskupa Žanića.

Utorak, 12. 1. 2021.

Susreo se s don Draganom Filipovićem, župnikom župe Čapljina.

Četvrtak, 14. 1. 2021.

Susreo se s fra Branimirom Musom, župnikom župe Tihaljina.

Susreo se s vladikom Dimitrijem u vlađičanskom dvoru u Mostaru.

Petak, 15. 1. 2021.

Susreo se s fra Marijom Knezovićem, župnikom župe Kočerin.

Posjetio župu Studence i novoimenovanog biskupa kotorskog mons. Ivana Štironju koji još neko vrijeme upravlja župom.

Ponedjeljak, 18. 1. 2021.

Godišnji pohod župnika Ordinarijatu.

Susreo se sa sljedećim župnicima:

don Ante Čarapina

fra Ljubo Kurtović

fra Robert Jolić

don Ivan Štironja

fra Goran Čorluka

fra Željko Grubišić

don Damir Pažin

fra Robert Kiš

don Stjepan Ravlić

don Ivan Kordić

fra Ante Kurtović

fra Stipe Biško

don Pero Marić
fra Ignacije Alerić

Utorak, 19. 1. 2021.

Godišnji pohod župnika Ordinarijatu.

Susreo se sa sljedećim župnicima:

don Nikola Menalo

fra Ivan Ivanda

don Marko Šutalo

fra Vlatko Soldo i fra Ferdo Boban

don Josip Galić

fra Bože Milić

don Krešo Puljić

msgr. Luka Pavlović

don Ivan Perić

don Mladen Šutalo

don Ivica Boras

don Ante Luburić

don Dragan Filipović

don Ante Đerek

don Bernard Marijanović

don Drago Bevanda

Srijeda, 20. 1. 2021.

Godišnji pohod župnika Ordinarijatu.

Susreo se sa sljedećim župnicima:

don Nedjeljko Krešić

don Antun Pavlović

don Andelko Planinić

don Ivica Puljić i don Ante Jukić

don Ivan Bijakšić

don Ivo Šutalo

don Stipe Gale

don Tomislav Ljuban

don Gordan Božić

don Vinko Raguž

don Mile Vidić

don Pero Pavlović

don Rajko Marković

Četvrtak, 21. 1. 2021.

Godišnji pohod župnika Ordinarijatu.

Susreo se sa sljedećim župnicima:

don Jakov Renić

fra Slaven Brekalo

fra Stjepan Martinović

fra Jozo Radoš

fra Vinko Kurevija

don Ilija Drmić

don Blaž Ivanda

don Ivan Bebek

fra Mario Ostojić

fra Mladen Rozić
fra Mladen Vukšić
fra Valentin Vukoja
fra Marinko Leko
don Slaven Čorić
don Jozo Blažević
don Marin Krešić

Petak, 22. 1. 2021.

Godišnji pohod župnika Ordinarijatu.
Susreo se sa sljedećim župnicima:
fra Hrvoje Miletić
fra Miro Šego
fra Marinko Šakota
fra Nikola Rosančić
don Ivan Turudić
don Đuro Bender
don Ljubo Planinić
fra Josip Mioč
fra Stipe Marković
don Pero Miličević
fra Tomislav Jelić
don Pero Miličević

Nedjelja, 24. 1. 2021.

Slavio sv. Misu u katedrali.

Ponedjeljak, 25. 1. 2021.

Susreo se sa župnim vikarima:
Don Davor Berezovski, župni vikar u Katedralnoj župi
Don Ilija Petković, župni vikar u župi sv. Ivana ap. i ev.
Don Josip Radoš, župni vikar u Katedrali.
Don Antonio Krešić, župni vikar u župama sv. Luki i sv. Marka - Mostar
Don Mate Pehar, župni vikar u župi sv. Mateja Mostar

Susreo se s vlč. Draženom Laucom, župnikom u Osekovu u Sisačkoj biskupiji.

Susreo se s don Vinkom Puljićem.

Utorak, 26. 1. 2021.

Susreo se s djelatnicima Svećeničkog doma i Biskupske rezidencije:
Kata Pavlović
Rozmila Golemac
Danica Šitum
Milenka Krešić
Vinko Vučina
Toni Šarac

Zorica Azinović
Marina Puljić
Marijan Sivrić

Srijeda, 27. 1. 2021.

Susreo se s djelatnicima Radio Marija BiH, predvođenih p. Matom Anićem, S.J.

Četvrtak, 28. 1. 2021.

Susreo se s g. Mirkom Puđom, koordinatorom karizmatskih zajednica u BiH.

Susreo se s predstavnicima karizmatske moličvene zajednice u Mostaru (fra Tomislav Jelić)

Imao zajednički susret s djelatnicama Svećeničkog doma.

Nedjelja, 31. 1. 2021.

Slavio sv. Misu u katedrali.

Ponedjeljak, 1. 2. 2021.

Susreo se s prof. dr. Milom Lasićem, prodekanom na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Mostaru.

Susreo se s veleposlanikom RH u BiH Ivanom Sabolićem i njegovim zamjenikom Mladenom Glavinom.

Utorak, 2. 2. 2021.

Slavio sv. Misu u samostanu Školskih sestara franjevki Krista Kralja u Bijelom Polju i prvi zavjeti sestara Marije Rotim i Marije Šimić.

U Dubrovniku sudjelovao na otvaranju Feste sv. Vlaha.

Srijeda, 3. 2. 2021.

Sudjelovao na Festi sv. Vlaha, zaštitnika Dubrovačke biskupije i grada Dubrovnika.

Predvodio večernje slavlje u Kotoru na proslavi sv. Tripuna, zaštitinika Kotorske biskupije.

Petak, 5. 2. 2021.

U Hvaru predvodio slavlje u povodu blagdana sv. Križića.

Ponedjeljak, 8. 2. 2021.

Susreo se s nadbiskupom Henrykom Hoserom, apostolskim vizitatorom za župu Međugorje.

Susreo se s don Vinkom Puljićem.

Utorak, 9. 2. 2021.

Susreo se s don Antonom Pavlovićem

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

Srijeda, 10. 2. 2021.

Susreo se s predstavnicima EUFOR-a: komandant Josias Lang i zamjenik komandanta Beat Koller.

Susreo se đakonima s don Tomislavom Rajićem i fra Tomislavom Crnogorcem u vezi s inicijativom Križnog puta mladih.

Četvrtak, 11. 2. 2021.

U povodu Dana bolesnika posjetio Dom za stare i nemoćne "Betanija" u Čapljini i slavio sv. Misu.

Subota, 13. 2. 2021.

Susreo se u Zagrebu s rektorm Bogoslovnog sjemeništa preč. Željkom Faltakom i suradnicima.

Susreo se s bogoslovima naših biskupija koji studiraju u Zagrebu.

Ponedjeljak, 15. 2. 2021.

Susreo se s don Josipom Čulom, doktorandom na Papinskom sveučilištu Gregoriana.

Susreo se s gospodinom Nikom Marušićem, direktorom Marinade.

Susreo se s don Matom Šolom, umirovljenim svećenikom.

Srijeda, 17. 2. 2021.

Čista srijeda - predvodio duhovnu obnovu za svećenike u mostarskoj katedrali.

Slavio sv. Misu katedrali.

Četvrtak, 18. 2. 2021.

Susreo se s g. Emiliom Perićem.

Susreo se s g. Ivanom Džaltom.

Petak, 19. 2. 2021.

Susreo se s predstavnicima duhovnog pokreta Injigo (predsjednica Suzana Puljić).

Nedjelja, 21. 2. 2021.

Slavio sv. Misu u župi sv. Ilike proroka u Kruševu.

Utorak, 23. 2. 2021.

Sudjelovao na zajedničkom zasjedanju BK BiH i HBK u Zagrebu.

Petak, 26. 2. 2021.

Susreo se s novacima Hercegovačke franjevačke provincije i novakom franjevačke provincije Bosne Srebrenе. Susretu nazočili i fra Stanko Mačić, fra Nikola Jurišić i fra Miro Relota, odgojitelji novaka.

Subota, 27. 2. 2021.

Sudjelovao na sprovodu don Ante Ivančića Rimskog, umirovljenog svećenika mostarsko-duvanjske biskupije u župi Grabovica.

Nedjelja, 28. 2. 2021.

Slavio sv. Misu u župi Gabela i blagoslovio za-vjetni kip Isusa u Getsemaniju.

Ponedjeljak, 1. 3. 2021.

Susret i sveta misa s đakonima, polaznicima Đakonske pastoralne godine u centru "Emaus" u

Bijelom Polju. Susretu nazočili i voditelji godine don Pavlo Jurišić i fra Miro Relota, te generalni vikar i ravnatelj Caritasa naših biskupija don Željko Majić.

Četvrtak, 4. 3. 2021.

U Hvaru na objavi imenovanja mons. Ranka Vidovića novim biskupom hvarske.

Nedjelja, 7. 3. 2021.

Slavio sv. Misu u župi Posušje.

Ponedjeljak, 8. 3. 2021.

Održao predavanje polaznicima Đakonske pastoralne godine u Sarajevu.

Utorak, 9. 3. 2021.

Posjetio dom umirovljenika Sv. Josip u Ljubuškom koji vode Sestre milosrdnice

Susreo se s mons. Rankom Vidovićem, imenovanim biskupom hvarske u Mostaru.

Srijeda, 10. 3. 2021.

Susreo se s fra Tomislavom Jelićem, župnikom župe Ružići.

Susreo se s don Rajkom Markovićem, župnikom župe Stolac.

Slavio sv. Misu u župi sv. Josipa u Vinjanima u duhovnoj pripravi za proslavu župnog blagdana.

Četvrtak, 11. 3. 2021.

Susreo se s predstavnicima CRS-a.

Susreo se s don Božom Golužom.

Petak, 12. 3. 2021.

Susreo se s g. Ivanom Soldom, predsjednikom udruge "Fra Mladen Hrkać" iz Zagreba.

Nedjelja, 14. 3. 2021.

Slavio sv. Misu u Studencima i uveo u službu don Antu Pavlovića, župnog upravitelja župe Studenci i rektora Svetišta Presvetog Srca Isusova.

Ponedjeljak, 15. 3. 2021.

Susreo se s fra Anthonyem Burnsideom, župnim vikarom župe Šuica.

Utorak, 16. 3. 2021.

Susreo se s don Ivicom Puljićem, župnikom župe Neum i don Antonom Jukićem, župnim vikarom u istoj župi.

Četvrtak, 18. 3. 2021.

Zasjedanje BK BiH u Mostaru.

Petak, 19. 3. 2021.

Zasjedanje BK BiH u Mostaru.

S biskupima na večernjoj misi u katedrali proslavili svetkovinu sv. Josipa, zaštitnika Mostarsko-duvanjske biskupije.

Subota, 20. 3. 2021.

Posjetio rodnu kuću sluge Božjega Petra Barbarića u Šiljevištu, koja je u vlasništvu Nadbiskupskog sjemeništa u Travniku. Na susretu su bili nazočni: kardinal Vinko Puljić, mons. Tomo Vukšić, fra Robert Jolić, župnik i don Željko Marić, rektor sjemeništa u Travniku.

Nedjelja, 21. 3. 2021.

Slavio sv. Misu u župi Prenj i u filijali Bobanovo.

Ponedjeljak, 22. 3. 2021.

Susreo se s gosp. Renatom Buhićem.

Susreo s gosp. Vjekoslavom Domljanom.

Susreo se s veleposlanicom Republike Njemačke u BiH Margret Uebber.

Srijeda, 31. 3. 2021.

Slavio Misu posvete ulja u katedrali u Hvaru.

Četvrtak, 1. 4. 2021.

Susreo se s djecom i odgojiteljicama vrtića sv. Josipa u Mostaru.

Slavio Misu posvete ulja u mostarskoj katedrali.

Slavio Misu Večere gospodnje u mostarskoj katedrali.

Petak, 2. 4. 2021.

Slavio obrede Velikoga petka u mostarskoj katedrali.

Subota, 3. 4. 2021.

Slavio Vazmeno bdjenje u mostarskoj katedrali.

Nedjelja, 4. 4. 2021.

Slavio Misu Uskrsnuća Gospodinova u katedrali.

Ponedjeljak, 5. 4. 2021.

Sastanak s organizacijskim odborom za biskupsko ređenje mons. Ivana Štironje.

Slavlje sakramenta krizme u župi Čapljina.

Srijeda, 7. 4. 2021.

Biskupsko ređenje mons. Ivana Štironje, biskupa kotorskog u mostarskoj katedrali.

Četvrtak, 8. 4. 2021.

Slavio sv. Misu za sve poginule branitelje HVO-a u katedrali.

Subota, 10. 4. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Veljaci.

Nedjelja, 11. 4. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Gorica-Struge.

Utorak, 13. 4. 2021.

Sudjelovao na Plenarnom zasjedanju HBK u Zagrebu.

Srijeda, 14. 4. 2021.

Susreo se s don Petrom Filipovićem.

Subota, 1. 5. 2021.

Slavio sv. Misu u povodu župnoga blagdana u župi sv. Josipa Radnika Grljevići.

Nedjelja, 2. 5. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Široki Brijeg.

Ponedjeljak, 3. 5. 2021.

Susreo se s mons. Ivanom Štironjom, biskupom kotorskim.

Utorak, 4. 5. 2021.

Sudjelovao u Sarajevu na ispitu đakona koji završavaju Đakonsku pastoralnu godinu.

Srijeda, 5. 5. 2021.

Susreo se s don Vinkom Puljićem.

Četvrtak, 6. 5. 2021.

Susreo se s don Markom Šutalom, predstojnikom TKIM-a.

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

U Splitu sudjelovao na Večernjim pohvalama u prigodi blagdana sv. Dujma, zaštitnika Splitsko-makarske nadbiskupije i grada Splita.

Petak, 7. 5. 2021.

Sudjelovao na proslavi sv. Dujma u Splitu.

U večernjim satima slavio sv. Misu u župnoj crkvi u Pologu u povodu 30. obljetnice zaustavljanja tenkova JNA.

Subota, 8. 5. 2021.

Slavlje sakramenta sv. krizme u župi Posušje.

Nedjelja, 9. 5. 2021.

Slavlje sakramenta sv. krizme u župi sv. Petra i Pavla u Mostaru.

Ponedjeljak, 10. 5. 2021.

Sudjelovao na slavlju sv. Prošpera na Hvaru.

Utorak, 11. 5. 2021.

Susreo se s đakonima naših biskupija, kandidatima za svećeničko ređenje.

Susreo se s predstavnicima Maria Vision televizije.

Srijeda, 12. 5. 2021.

U katedrali u Mostaru slavio misu zahvalnicu za maturante mostarskih srednjih škola.

Susreo se s gradonačelnikom grada Mostara dr. Mariom Kordićem.

Četvrtak, 13. 5. 2021.

Slavio sv. Misu na groblju u župi Grabovica i blagoslovio kapelicu - blagdan Uzašašća Gospodinova.

Petak, 14. 5. 2021.

Susreo se s don Draganom Filipovićem, župnikom u Čapljini.

Susreo se s don Dragom Ćurkovićem, župnim vikarom u župi Šipovača-Vojnići.

Subota, 15. 5. 2021.

Slavlje sakramenta sv. krizme u župi Blagaj-Buna.

Nedjelja, 16. 5. 2021.

Slavlje sakramenta sv. krizme u župi sv. Ivana ap. i ev. u Mostaru.

Ponedjeljak, 17. 5. 2021.

Susret s predstavnicima Judo kluba Borsa.

Susret s generalnom predstojnicom Školskih Sestara franjevki Krista Kralja s. Klаром Šimunović.

Srijeda, 19. 5. 2021.

U Hvaru slavio sv. Misu na početku trodnevnic u prigodi ređenja mons. Ranka Vidovića, biskupa hvarske.

Petak, 21. 5. 2021.

Sudjelovao s ostalim biskupima na akademiji u hvarskoj katedrali u prigodi ređenja mons. Ranka Vidovića.

Subota, 22. 5. 2021.

Sudjelovao na biskupskom ređenju mons. Ranka Vidovića, biskupa hvarske.

Nedjelja, 23. 5. 2021.

Slavlje sakramenta sv. krizme u katedralnoj župi u Mostaru.

Ponedjeljak, 24. 5. 2021.

Slavlje Marije Majke Crkve, slavio sv. Misu u katedrali.

Utorak, 25. 5. 2021. do subote, 29. 5. 2021.

Boravio u Rimu.

Nedjelja, 30. 5. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Buhovo.

Ponedjeljak, 31. 5. 2021.

Blagoslovio Caritasov "Dom sv. Marte" za smještaj osoba u pravnji bolesnika koji borave u Mostaru zbog liječenja u SKBC Mostar.

Utorak, 1. 6. 2021.

Susreo se s dr. Marijom Kordićem, gradonačelnikom Mostara i njegovim suradnicima.

Susreo se s don Lukom Pavlovićem.

Srijeda, 2. 6. 2021.

Susreo se s gđom. Nataliom T. Susak, savjetnicom za ljudska prava i vjerske slobode i Antonom Milišom, pomoćnik za pitanja ljudskih prava i vjerskih sloboda u Odjelu za politička pitanja Veleposlanstva SAD-a u BiH.

Sudjelovao na misi zadušnici i sprovodnim obredima don Jozu Čirku u župi Rašeljke.

Četvrtak, 3. 6. 2021.

Svetkovina Tijelova, slavio sv. Misu s procesijom u Posušju.

Petak, 4. 6. 2021.

Susreo se s don Ivanom Perićem, župnikom u župama Sv. Marka i sv. Luke u Mostaru.

Susreo se s don Mladenom Šutalom, župnikom u župi sv. Ivana u Mostaru.

Sudjelovao na sjednici Hrvatskog narodnog sabora u BiH i kratko se obratio nazočnim delegatima.

Susreo se s don Krešom Puljićem, župnikom župe sv. Tome u Mostaru.

Susreo se s don Ivicom Borasom, župnikom župe sv. Mateja u Mostaru.

Susreo se s provincijalom fra Miljenkom Štekom.

Subota, 5. 6. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Stolac.

Slavlje sakramenta krizme u župi Vitina.

Nedjelja, 6. 6. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Zagorje.

Ponedjeljak, 7. 6. 2021.

Susreo s predstvincima mjesne zajednice Crnač i predstvincima vjernika.

Utorak, 8. 6. 2021.

Susreo se s don Željkom Marićem, rektorom sjemeništa u Travniku.

Susreo se s don Ivanom Turudićem, župnikom župe Ploče-Tepčići.

Susreo se s don Tomislavom Ljubanom, župnikom župe Čeljevo.

Srijeda, 9. 6. 2021.

Susreo se s don Ivicom Puljićem, župnikom u Neumu.

Susreo se s gosp. Ivicom Glasnovićem, generalnim konzulom Republike Hrvatske u Sydneyu, Australija.

Četvrtak, 10. 6. 2021.

Slavio sv. Misu na prvom danu trodnevnice u čast sv. Antunu u župi Sutina.

Petak, 11. 6. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Šipovača-Vojnići.

S predstvincima vjerskih zajednica muftijom Dedovićem i vladikom Dimitrijem susreli se s gosp. Nelsonom, veleposlanikom SAD-a u BiH.

Slavio sv. Misu u povodu svetkovine Presvetog Srca Isusova u Studencima.

Subota, 12. 6. 2021.

Slavio sv. Misu u povodu proslave 50. obljetnice izgradnje filijalne crkve u Ljubotićima, župa Kočerin.

Nedjelja, 13. 6. 2021.

Slavio sv. Misu u povodu proslave 50. obljetnice osnutka župe sv. Ante u Raskrižju.

Ponedjeljak, 14. 6. 2021.

Susreo se s don Vinkom Puljićem.

Susreo se s don Krešom Puljićem.

Utorak, 15. 6. 2021.

Susreo se s vodstvom judo kluba Borsa.

Srijeda, 16. 6. 2021.

Sudjelovao na sastanku s kolegijem nastavnika TKIM-a.

Posjetio gosp. Marka Babića, generalnog konzula Republike Hrvatske u Mostaru.

Četvrtak, 17. 6. 2021.

Susreo se s predstvincima Zajednice hrvatskih studenata "Pleter" iz Sarajeva.

Susreo se s don Ilijom Petkovićem, župnim vikarom u župi sv. Ivana apostola i evanđeliste u Mostaru.

Susreo se s don Davorom Berezovskim, župnim vikarom u Katedralnoj župi Marije Majke Crkve u Mostaru.

Susreo se s don Josipom Radošem, župnim vikarom u Katedralnoj župi Marije Majke Crkve u Mostaru.

Posjetio gradilište tvrtke Marinada u Kruševu.

Petak, 18. 6. 2021.

Susreo se s Davidom Bebekom, bogoslovom Mostarsko-duvanjske biskupije na studiju u Eichstaettu.

Susreo se s Juricom Ragužem, kandidatom za upis u bogosloviju iz župe Neum.

Susreo se s don Perom Miličevićem, župnikom župe sv. Ante Raskrižje i župnim upraviteljem župe sv. Kate - Grude.

Mostarsko-duvanjska i Trebinjsko-mrkanska biskupija

Susreo se s don Matom Peharom, župnim vikarom u župi sv. Mateja evanđeliste u Mostaru.

Susreo se s don Dragom Ćurkovićem, župnim vikarom u župi Presvetog Srca Isusova u župi Šipovača-Vojnići.

Subota, 19. 6. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Kongora.

Nedjelja, 20. 6. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Dračevo.

Ponedjeljak, 21. 6. 2021.

Susreo se s don Rajkom Markovićem, župnikom župe sv. Ilije u Stocu.

Susreo se s don Dragom Ćurkovićem i don Ivanom Bebekom.

Srijeda, 23. 6. 2021.

Susreo se s gosp. Darkom Pavičićem.

Susreo se s mons. Luigijem Pezzutom, apostolskim nuncijem u BiH.

U Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu predvodio duhovnu obnovu za bogoslove.

Susreo se s bogoslovima naših biskupija koji borave u sarajevskoj bogosloviji.

Četvrtak, 24. 6. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Ružići.

Petak, 25. 6. 2021.

Susreo se s dr. Maksimilijanom Domejom, predsjednikom udruge "Gebetsaktion Međugorje" iz Beča.

Susreo se s don Ivom Šatalom, biskupskim vikarom za Trebinjsko-mrkansku biskupiju i katedralnim župnikom u Trebinju.

Susreo se s don Antoniom Krešićem, župnim vikarom u župama sv. Luke i sv. Marka, Cim - Ilići.

Susreo se s don Nedjeljkom Krešićem, župnikom župe Uznesenja BDM, Gradac.

Susreo se s don Lukom Pavlovićem, župnikom Katedralne župe u Mostaru.

Subota, 26. 6. 2021.

Slavlje sakramenta krizme u župi Vir.

Nedjelja, 27. 6. 2021.

Sudjelovao na slavlju 25. obljetnice svećeništva vlač. Marija Miglesa u župi Sesvete.

Ponedjeljak, 28. 6. 2021.

Susreo se s fra Rosariom Palićem.

Susreo se s ovogodišnjim ređenicima Hercegovačke franjevačke provincije.

Slavio sv. Misu u župi Rotimlja u prigodi slavlja 40. obljetnice svećeništva generacije ređenika 1981.

Utorak, 29. 6. 2021.

Svećeničko ređenje u mostarskoj katedrali.

Srijeda, 30. 6. 2021.

Susreo se sa s. Emilog Barbarić, provincialnom glavaricom hrvatske Provincije Krista Kralja Družbe Kćeri Milosrđa.

Susreo se s don Božom Polićem, svećenikom Mostarsko-duvanjske biskupije na službi u HKM Balingen.

